

અને રચેલ આગમ સાહિત્યનો માત્ર જૂજ ભાગ છે. સદ્ગત પ્રાચ્ય વિદ્યા સાહિત્યના અકંગ અભ્યાસી પુણ્યવિજયજી મહારાજે કહ્યું છે તેમ ભારતમાં વિવિધ પ્રદેશોમાં પ્રાચીનદ્રાણથી રક્ષા-યેલ આગમ ભંડારોમાં જૈન સાહિત્યની લાખો પ્રતિઓ જર્જરિત થયેલ તાડપત્રો પર અંકિત હોય પડી છે. એ બધાં તાડપત્રો અને ગ્રંથોનું એકઠા પૂરા પુરુષાર્થપૂર્વક સંશોધન કરવામાં નહિ આવે ત્યાં સુધી જૈનદર્શનની અલૌકિક સાહિત્યપ્રસાદી જગતના લોકોને માણવા અને જાણવા નહિ મળે. જૈનો આજે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ભગવાન મહાવીરની પદચીસમી નિર્વાણ શતાબ્દી ઉજવી રહ્યા છે. પરંતુ એમણે સૌથી અગત્યનું કાર્ય તો કરવાનું એ છે કે વિદ્વાનોની વગદાસ સમિતિ કરી, જૈન તત્ત્વજ્ઞાનની વિશિષ્ટતા પ્રદર્શિત કરે.

જૈન સાહિત્ય વિરાટ-વિશાળ છે. ધર્મ, અધ્યાત્મ, વિજ્ઞાન, ન્યાય, વ્યાકરણ, દર્શન, રાજનીતિ, ન્યૈતિક, ગણિત, તત્ત્વજ્ઞાન, આયુર્વેદ તેમજ વીર, યૌગાર, કુરુણા, હાસ્ય રસો, કળાઓ, કાવ્ય, અલંકાર અને કથા સાહિત્ય આવાં તો સંખ્યાબંધ પાસાંઓ જૈન ગ્રંથોમાં વિદ્યમાન છે. એવો એકપણ વિષય નથી કે જ્યાં જૈન લેખકે એના પર કલમ ચલાવી ન હોય. આવું તો ઘણું ઘણું મૌલિક સાહિત્ય જૈન સાહિત્યમાં નજરે પડે છે. એનું નવેસરથી અન્વેષણ-સંશોધન-પ્રકાશનની અનિવાર્યતા છે.

ભગવાન મહાવીરના નિર્વાણ બાદ ૭૦૦ વર્ષના ગાળે સમર્થ સાહિત્યકાર ઉમાસ્વાતિ વાયકે તત્ત્વાર્થસૂત્રની રચના કરેલી જેનું મૂલ્યાંકન થઈ શકે તેમ નથી. અન્ય અનેક ઉચ્ચ કેટિના સાહિત્યકારો જૈન શ્રમણસંસ્થાએ આપ્યા છે. પ્રસિદ્ધ તત્ત્વવેત્તા શ્રીમાન્ હરિભદ્રસૂરિજીએ નાનામોટા ૧,૪૪૪ જેટલા ગ્રંથો એમના જીવનકાળમાં લખેલા. સિદ્ધસેન દિવાકર સૂરિ નામના મહાસમર્થ સુનિએ ‘સન્મતિતર્ક’ અને ‘ન્યાયાવતાર’ જેવા મહાન ગ્રંથો લખેલા. તેઓ તાર્કિક સાહિત્યના મૂળ પ્રણેતા હતા. જેમનાથી ભારતમાં તાર્કિક સાહિત્ય લેખનની શરૂઆત થયેલી.

જૈનદર્શનમાં અહિંસા, સત્ય, અપરિગ્રહ અને અનેકાંતવાદનું ભારે મહત્ત્વ છે. સ્યાદવાદ ઉપરાંત અનુયોગ તત્ત્વજ્ઞાન ભારોભાર ઉપલબ્ધ છે. અનુયોગ એટલે સામાન્યતઃ અનંત જીવ આદિમાં જેવા મળતાં અનંત ધર્મોનો નિર્ણય કરનાર કથન. (૧) ચરણકરણાનુયોગ (૨) ધર્મ-કથાનુયોગ (૩) ગણિતાનુયોગ અને (૪) દ્રવ્યાનુયોગ જે વડે સંસારસમુદ્રનો ખીજો કિનારો અથવા ચૌદમું ગુણસ્થાન પ્રાપ્ત થાય તેને ચરણકરણાનુયોગ કહે છે. આ ચારેય અનુયોગમાં જીવ-અજીવ આદિ અનેક તત્ત્વોનું સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ નિરૂપણ છે.

જીવ, અજીવ, પુણ્ય, પાપ, આશ્રવ, સંવર, નિર્જરા, બંધ અને મોક્ષ એ નવ તત્ત્વમાં સમાવિષ્ટ જ્ઞાનનો મહાભંડાર માનવજીવનના ઊર્ધ્વકિરણ માટે પ્રાચીન મહાપુરુષોએ શોધ્યો છે. વૈજ્ઞાનિકોએ તો આ સદીની શરૂઆતમાં પાણી, વનસ્પતિ આદિના જીવનું સંશોધન કરેલ પરંતુ જૈનદર્શને હજારો વર્ષ પહેલાં, પૃથ્વી, પાણી, વાયુ, અગ્નિ, વનસ્પતિ અને ત્રસકાય સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ જીવોનું નિરૂપણ કરેલું. Physics અને Biology નો અભ્યાસી જૈનદર્શનના નવ તત્ત્વ પૈકીનો એકાદ વિષય લઈને પીએચ.ડી.નો અભ્યાસ કરે તો એને જૈનદર્શનના પદાર્થવિજ્ઞાનનું અદ્ભુત જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય.

પશ્ચિમના નિષ્ણાત વૈજ્ઞાનિકોએ હમણાં જ Secret Life of Plants નામનું એક પુસ્તક પ્રકટ કરેલ છે. જેમાં તેઓએ સાબિત કરેલ છે કે વનસ્પતિમાં જીવ છે, એનામાં સંજ્ઞા છે, એને યોતાની સ્વભાષા છે જે વડે એ અંદરોઅંદર વાતચીત કરે છે અને સુખદુઃખની સામળી પણ ધરાવે છે. આંતુ તો નૈનદર્શનને સહસ્રો વર્ષ પહેલાં નિરૂપણ કરેલ છે.

અહીં પ્રસંગ છે ઉપાસકદશાંગ સૂત્રના પ્રકાશનની પ્રશસ્તિનો. ઉપાસકદશાંગ મૂળ આગમનું એક મહત્વનું સૂત્ર છે. એ સૂત્રનું સંશોધન થમણી વિદ્યાધીપના મુખ્ય અધિષ્ઠાતા પંડિત શ્રી શેભાચંદ્રજી ભારિદેવે કરેલ છે અને એનો ગુજરાતી અનુવાદ નવદીક્ષિતા સાધવીજી ઉર્વશીબાર્ધ સ્વામીએ કરેલ છે.

ઉપાસકદશાંગ સૂત્રમાં દસ ઉચ્ચકક્ષાના ઉપામકો (શ્રાવકો)ના જીવનધર્મો અને જીવન ચરિત્ર સંબંધી રોમાચક કથાઓ છે. જેમના નામો : (૧) આનંદ, (૨) કામદેવ, (૩) સુલનીપિતા, (૪) મુરારેવ (૫) મુલ્લશતક, (૬) કુંડકોલિક, (૭) સકડાલપુત્ર, (૮) મકારાતક, (૯) નન્દિનીપિતા, (૧૦) સાલિહીપિતા છે.

નૈનદર્શનની ગરિમા એટલી ઉદાર અને વિશાળ છે કે દીક્ષા અંગીકાર કર્યા સિવાય પણ આદર્શ શ્રાવક બાર મત અંગીકાર કરી, આધ્યાત્મિક ઉચ્ચતા અને મુક્તિના શિખરે પહોંચી શકે છે.

આનંદ શ્રાવક તેમજ અન્ય નવેનવ ઉપાસકોનું ઈશ્વર્ય, શક્તિ સંપદા, જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર વિશાળ હતાં. આનંદ શ્રાવકને કદોટાની મ પતિ હતી. જે ચાર ધિરગુણકોટિ દ્રવ્ય નિધાનમાં, ચાર કોટિ વ્યાજમાં, ચાર કોટિ ધનધાન્ય આદિમાં રોકાયેલી હતી. ઉપરાંત તેને દશ હજાર ગાયોનો એક મળના હિસાબે ચાર મળે એટલે ચાલીસ હજાર ગાયો હતી એ કોષ્ટકના હિસાબે આનંદ શ્રાવકના અનગળ ઈશ્વર્યની કલ્પના જ કરવાની રહી.

દીક્ષા-પ્રવ્રત્તયા માનવજીવનની દૈન્ય અવસ્થા છે. પરંતુ સાધોસાધ શ્રાવકધર્મ પણ દીક્ષાથી ઓછા મૂલ્યવાન નથી. શ્રાવક વિશેષપૂર્વક બાર મત અંગીકાર કરી શ્રાવક મહંજ આચારસંહિતાને અનુસરે તો એ પણ માણનો અધિકારી બની શકે.

એક વાર આનંદ શ્રાવક ભગવાનની દેશના સાંભળવા જાય છે ત્યારે પ્રભુવાણીથી પ્રભાવિત બનતાં પ્રભુને કહે છે કે આપની પાસે અનેક રાજ-મહારાજાઓએ, ઐષ્ટીઓએ દીક્ષા મંવલુ કરી મુનિ થયા છે. પરંતુ હું એવી પ્રવ્રત્તયા મંવલુ કરવામાં સમર્થ નથી. તો હું આપની પાસે પાંચ અણમન, ચાર શિલામન અને ત્રણ રૂણમન સ્વીકારી મુલ્યધર્મને અનુમરીશ. ભગવાન તેને એમ કરવામાં સંમતિ આપે છે. બાર મતપારી મહાશ્રાવક આનંદની આ મંદારાચક કથા સંભળી અને ભક્તિની પરાકાષ્ઠાને પહોંચે છે. આખરે આનંદ શ્રાવક મરણાન્તિક મંલેખનાનું આગાધન કરે છે. એ સમયે ભગવાન જીતમ ત્યાં આવે છે. આનંદ જીતમને પૂછે છે કે ભગવન! મુલ્યધર્મે મુલવાસમાં રહેવા અવધિજાન થઈ શકે ખરું? જીતમ હા કહે છે. આનંદ બંદિ પ્રશ્ન પૂછે છે, મુલ્યધર્મે યાવન અવધિજાન થઈ શકે છે નો, મુલવાસમાં રહેવા મુલ્યધર્મે અને અવધિજાન

આથીયે વધારે સૌભાગ્યનો વિષય એ છે કે શ્રાવણી વિદ્યાપીઠમાં પ્રાંતીય સ્તરેથી
આપણાં વિદ્યુપી સાધવીઓ ગમસ્ત્રોનાં સંલેખન શ્રી ગણેશ મહાદેવનાં મહામંત્રીનાં હારા થઈ રહ્યાં છે
રહ્યાં છે.

આ ઉપાસકદર્શાંગ સૂત્રનું પ્રાકૃ-કથન લખવાનું મારા કાળે આવ્યું એ મારા માટે એક યોગાનુયોગ પ્રસંગ છે. ઈ.સ. ૧૯૩૬માં મારા હાથે ઉપાસકદર્શાંગ સૂત્રની પ્રસ્તાવના લખવાનું સફળાગ્ય મને પ્રાપ્ત થયેલ. ઈ.સ. ૧૯૩૪થી ૩૬ના ગાળામાં શાસ્ત્રવિશારદ, આગમજ્ઞાન નિપ્ણાત સફળત આચાર્યશ્રી ધાત્રીલાલજી મહારાજ કરાચી (સંઘ)માં ચાતુર્માસ માટે આવેલ હતા. શ્રી ધાત્રીલાલજી મહારાજે સંપાદિત કરેલ ઉપાસકદર્શાંગ સૂત્ર કરાચીના સ્થાનકવાસી જૈન સંઘે પ્રકટ કરેલ અને એ વખતે હું કરાચીના સ્થાનકવાસી જૈન સંઘનો મંત્રી હોવાથી એ સૂત્રની પ્રસ્તાવના લખવાનું મારા લાગે આવેલું અને આજે બૃહદ્ સુંબર્ધ વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘના આશ્રયે ચાલતી શ્રમણી વિદ્યાપીઠના જ એક વિદ્યાર્થિની મહાસતીજી શ્રી ઉર્વશીબાઈ સ્વામી અનુવાદિત, એ જ સૂત્રની પ્રસ્તાવના લખવાનું સફળાગ્ય મને પ્રાપ્ત થયું છે એ માટે હું ગૌરવ અનુભવું છું.

આ સ્થળેથી પુનઃ આ સૂત્રના વિદ્વાન સંપાદકશ્રી શોભાચન્દ્રજી ભારિદલ અને એનાં શુજરાતી અનુવાદકર્તા સાસ્ત્રીજી શ્રી ઉર્વશીબાઈના પ્રશંસનીય પ્રયત્નોને બિરદાવી બન્નેને ધન્યવાદ—સાધુવાદ સમર્પું છું.

લિ.

સુંબર્ધ

૫ જૂન, ૧૯૭૫

ખીમચંદ મમનલાલ વોરા

માનદ મંત્રી, શ્રમણી વિદ્યાપીઠ, પાટકોપર

સરૂપાદકીય વક્તવ્ય

પુરાતન જીવન-નીતિનું ભવ્ય ચિત્ર—ઉવાસગદસાઓ

તીર્થંકર ભગવાન મહાવીર પોતાના સમયના એક મહાન ક્રાન્તિકારી મહાપુરુષ હતા. તે માનવ-જીવનને એક અળંગ રૂપમાં બેતા હતા અને તેથી તેમણે જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રમાં એક સાથે ક્રાન્તિનું આહ્વાન કર્યું. જનસામાન્યની ધારણાઓને નવાં વળાંક આપ્યા. પારિવારિક, સામાજિક અને ધાર્મિક ક્ષેત્રમાં તેમણે નવીન ભાવનાઓનો સમાવેશ જેમ કર્યો છે તેમ જ ભાષાના ક્ષેત્રમાં પણ એક નવીન દૃષ્ટિ આપી છે. લોકભાષાને પોતાના ઉપદેશનું વાહન બનાવી મહાવીર સ્વામીએ તેને વિદ્વદ્ભાષાની સમકક્ષ બનાવી દીધી. મગધ જનપદ તેમની જન્મભૂમિ હતી, તેથી મગધમાં અને તેના સમીપવર્તી પ્રદેશોમાં જનસાધારણ દ્વારા બોલાતી મિશ્રિત ભાષા ‘અર્ધ-માગધી’ નામથી પ્રસિદ્ધ થઈ અને તે ભાષામાં તેમનાં પ્રવચનોનો સંગ્રહ થયો.

મહાવીર પછીના જૈનાચાર્યોએ અર્ધમાગધી અને તેના સમાન અન્ય પ્રાદેશિક ભાષાઓમાં વિશાળ સાહિત્યની રચના કરી છે, જેમાં જ્ઞાન-વિજ્ઞાનની લગભગ બધી શાખાઓનો સમાવેશ થઈ જાય છે.

ભારતીય તત્ત્વચિન્તનની ધારા વૈદિક, જૈન અને બૌદ્ધ પરંપરાની ત્રિવેણીના રૂપમાં પ્રવાહિત થઈ છે, એમાંથી જૈન અને બૌદ્ધ વિચારધારાનો સ્રોત પ્રાકૃત ભાષા છે. તેને સમજ્યા વિના આ બહુમૂલ્ય-કિંમતી વિચારધારાઓના મૂલસ્વરૂપને હૃદયંગમ ન કરી શકાય.

બૌદ્ધ-પરંપરાના ત્રિપિટકની જેમ જૈન પરંપરામાં દાદશાંગી ગણિપિટક પ્રસિદ્ધ છે. તે સમગ્ર જૈન-આધ્યાત્મિક તેમ જ દાર્શનિક સાહિત્યની ગંગોત્રી છે. આ બાર અંગોમાં એક ‘ઉપાસકદશાંગ’ છે, તેનું અહીં દિગ્દર્શન કરાવવું છે. ‘ઉવાસગદસાઓ’ એ દાદશાંગીમાં સાતમું અંગ છે. સામાન્યરૂપે ભારતીય સંસ્કૃતિમાં અને વિશેષતાએ જૈન પરંપરામાં ત્યાગીવર્ગને વધારે મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યું છે, તેના આચાર-વિચારના સંબંધમાં પણ વધારે ઊંડાપોહ થયેલ છે અને તે સંબંધી સેંકડો ગ્રંથોનું નિર્માણ થયું છે. પરંતુ બધાં સુધી અમારી જાણ છે ત્યાં સુધી શુદ્ધ ગૃહસ્થધર્મનું સાંગોપાંગ પ્રતિપાદન કરનાર ‘ઉવાસગદસાઓ’ ભારતનો જ નહિ પરંતુ વિશ્વનો પ્રથમ ગ્રંથ છે.

‘ઉવાસગદસાઓ’ દશ અધ્યયનોમાં વિભાજિત છે. પ્રત્યેક અધ્યયનમાં ભગવાન મહાવીરના એક એક પ્રધાન ઉપાસક ગૃહસ્થ શિષ્યના જીવનને બતાવ્યું છે. એમના જીવનનું ચિત્રણ બહુસુળી છે. તેને જાણવાથી અઢી હજાર વર્ષ પૂર્વના ધાર્મિક, સામાજિક અને પારિવારિક જીવનના અનેક દૃશ્યો સામે આવી જાય છે. તે સમયમાં ભારતનું કલાકૌશલ કેટલું વધ્યું હતું,

વિદેશો સાથે આપણો વ્યાપાર કેવી રીતે ચાલતો હતો, નગરો તેમજ ભવનોના નિર્માણમાં કઈ કઈ વાત ઉપર ધ્યાન આપતું હતું, ઇત્યાદિ અનેક વિષયો ઉપર 'ઉવાસગદસાઓ' સુંદર પ્રકાર પાડે છે.

અન્યના પ્રથમ અધ્યયનમાં ઉપાસક આનંદને પ્રતીક બનાવી ગૃહસ્થ-જીવનનાં સર્વ અંગોનું વિશદ વિવેચન કર્યું છે. આનંદ વાણિજ્યમાનો નિવાસી તથા કોટચધીશ વણિક હતો. તેનું વ્યક્તિગત જીવન એટલું વિશ્વસનીય અને પ્રામાણિક હતું કે રાજાથી લઈને રંક સુધીના બધા પોતાની ગુપ્તમાં ગુપ્ત સમસ્યાના વિષયમાં તેનો પરામર્શ લેતા હતા. સ્વામીમાં પણ કોઈને આશંકા થતી ન હતી કે આનંદના કાનોમાં જઈ અમારું કોઈ રહસ્ય પ્રગટ થઈ જશે, અર્થાત્ આનંદને કહેલી વાત કોઈ ખીલ પાસે જતી ન હતી. આનંદ બધાના માટે આધાર, અવલંબન, પ્રમાણ અને મેદિ-સ્તંભ સમાન હતો, બધાનો પથપ્રદર્શક હતો.

આનંદ પાસે ૧૨ કરોડની સંપત્તિ હતી. તેણે બુદ્ધિપૂર્વક તે સંપત્તિનું વિભાજન કર્યું હતું. ૪ કરોડ સોનામહોરો વ્યાપારમાં રોકી હતી, ૪ કરોડ શંકારમાં રાખી હતી, ૪ કરોડ મકાન, દુકાન અને કૃતિચરાદિમાં હતી. વિદેશો સાથે તેનો વ્યાપાર ચાલતો હતો. ચાર જહાજ ચારે દિશાઓમાં સમુદ્રયાત્રા કરતાં હતાં.

આજે ભારત વિદેશો પાસેથી અગતી શીખ માંગી રતું છે, પરંતુ તે સમયની સ્થિતિ આજની પરિસ્થિતિ કરતાં સર્વથા વિપરીત હતી. સમગ્ર દેશ ધનધાન્યથી પરિપૂર્ણ હતો. લોકોજિત પ્રસિદ્ધ છે કે અહીં ધી-રૂપની નદીઓ વહેતી હતી. આ વાતની યુષ્ઠિ માટે 'ઉવાસગદસાઓ'નું અધ્યયન ઘણું ઉપયોગી છે.

આનંદ એ ઓટો વેપારી હતો, એજ રીતે ઓટો ખેડૂત પણ હતો. તેને ત્યાં ૫૦૦ હજોથી ખેતી થતી હતી. આ અન્યમાં ખીલ જે ઉપાસકોનું વર્ણન છે તેઓ પણ ૫૦૦ હજોથી ખેતી કરતા હતા. મહાવીરસંઘમાં ભતિના બેદભાવનું સ્થાન નહિ હોવાના કારણે તેમાં સર્વ પ્રકારના લોકો હતા. આ દશ ઉપાસકોમાં શકદાલ ઉપાસક કુબાર હતા. તે ધણી માટીનાં વાસણો બનાવવાના અને વેચવાના ધંધો કરતો હતો, છતાં તેને ત્યાં પણ ૫૦૦ હજોથી ખેતી થતી હતી.

દશે ઉપાસકોને ત્યાં પ્રચુર સંજયામાં ગોપાલન થતું હતું. કોઈને ત્યાં દશ હબ્બર, કોઈને ત્યાં ચાલીસ હબ્બર, કોઈને ત્યાં સાઠ હબ્બર અને કોઈના ઘરે એની હબ્બર ગાયો હતી.

એ વાત સ્પષ્ટ છે કે પ્રાચીનકાળમાં આજની જેમ તાજાનૈનિક મદરવાકાંસાઓની ખર્ચ માટે ગોરક્ષાના પડકારો કરાતા ન હતા, પરંતુ પ્રત્યેક ગૃહસ્થ પોતાનું ધર્મ કર્મનું સમજીને ગોપાલન કરતા હતા. આ અર્થનું બારીકાઈથી અધ્યયન કરવાથી પ્રતીત થાય છે કે તે સમયમાં સત્સંપત્તિના પ્રમાણમાં ગાયોનું સંખ્ય કરાતું હતું. જેની પાસે એટલી સત્સંપત્તિ હોય તેણે તે પ્રમાણમાં ગાયો રાખવી જ એઈએ, એવી એક નામાર્થિક મર્યાદા હતી. આજે, જોઈએ છીએ કે દશે ઉપાસકોએ આ મર્યાદા પાલન કર્યું છે.

સ્તનો વદસ્થળ ઉપર લટકતાં હતાં. નાભિ વણકરના, વસોમાં ચાર ચડાવવાની ઢૂંડી સમાન હતી. આ પ્રકારની અસાધારણ શરીર-સંપત્તિની સાથે તેની વેપમૂળ પણ અલગેલી હતી. ભૂકૃતિ ચહેલી હતી અને મોઢામાંથી બહાર નીકળેલી જીભ લગભગ મારતી હતી. મરતક ઉપર કાઠીડાની માળા હતી. કાનોમાં કુંડળની ગળ્યાએ નોળિયા લટકતા હતા. વદસ્થળ ઉપર સર્પરાજ સુશોભિત હતો.

ભારતમાં પ્રચલિત થયેલા અસંખ્ય વાદોમાં એક નિયતિવાદ પણ પ્રાચીન વાદ છે, જેની છાપ આજ પણ લોકોમાં ઘણે જાગે અંકિત છે. ઉપનિષદોમાં પણ જ્યાં ત્યાં આ વાદનો ઉલ્લેખ મળે છે. પણ જણાય છે કે, તેને દાર્શનિક રૂપ મહાવીરના સમકાલીન અને ઘોડા સમય સુધીના તેના અનુયાયી મંખલિપુત્ર ગોશાલકે આપેલ છે. નિયતિવાદ અનુસાર ઉત્થાન, કર્મ, શારીરિક બળ, આત્મિક વીર્ય, પુરુષકાર અને પરાક્રમથી સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થતી નથી. સર્વ પદાર્થ નિયત છે, ભવિતવ્યતાને આધીન છે. અને જે થવાનું છે તે થઈ ને જ રહે છે. માનવીય પુરુષાર્થ ભવિતવ્યતાની આગળ અકિચિત્કર છે.

આ મતવ્યના આધાર ઉપર ગોશાલકે અલગ સંપ્રદાયની સ્થાપના કરી અને કોટિ કોટિ જનો તેના અનુયાયી બન્યા. ભગવાન મહાવીર નિયતિવાદના વિરુદ્ધ પુરુષાર્થવાદ ઉપર વિશ્વાસ રાખતા હતા. તેમનું મતવ્ય એ હતું કે નિયતિવાદ માનવ જીવનમાં અકર્મવ્યતા અને આગસનો જનક છે. પ્રકૃત મંથમાં નિયતિવાદનો નિરાસ કરી પુરુષાર્થવાદનું પ્રળળ યુદ્ધિઓથી સમર્થન કર્યું છે. મતવ્યને આ લોક અને પરલોકમાં જે કંઈ સિદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે તે તેનાં બળ, વીર્ય, પુરુષાર્થ અને પરાક્રમનું જ ફળ છે. કેવળ નિયતિવાદ આગમ્મ લોકોના મગજની ઊપજ છે. 'ઉવાસગદસાઓ'માં જે જગ્યાએ આ વાદની સચી છે તેથી સ્પષ્ટ જણાય છે કે તે સમયના લોકો નિયતિવાદના-અકર્મવ્યતાના ચક્કરમાં પડી ગયા હતા, તેથી આ જમણાથી તેઓનો ઉદ્ધાર કરવો અત્યંત આવશ્યક હતો.

આજની દોષપૂર્ણ સામાજિક વ્યવસ્થાએ આર્થિક સંઘર્ષને શ્રેષ્ઠાદન આપ્યું છે અને આ સંઘર્ષના દારણે શિન્ન બિન્ન વર્ગ સ્થપાયા છે. વિશ્વની વર્તમાન અચાન્તિનું આ મૂળ છે. પરંતુ પ્રાચીન ભારતમાં આવા પ્રકારની અચાન્તિ ન હતી. તેના કારણોના મંબધમાં મનબેદ થઈ શકે છે, છતાં પણ 'ઉવાસગદસાઓ'માં વર્ણન કરેલ ચારિત્રથી જે કૃતિપાર્થ નીકળે છે તેના તરફ અવશ્ય ધ્યાન આપવું જોઈએ. કદાચિત્ તેનાથી આપણી સમસ્યાઓના સમાધાનમાં સહાયતા મળી શકે.

ઉપાસક આનંદે ભગવાન મહાવીરની પાસેથી ૧૨ મનોને સ્વીકાર્યાં. તેમાં અદિમા, સત્ય, અસ્તેય અને પ્રદાયક તે હતાં જ, તે સિવાયના પરિમદપરિમાણ, બોગેપનાપરિણામ, અનર્થદંડયાગ અને અનિયમિતવિભાગમત વિશેષરૂપે ઉલ્લેખનીય છે, તેના અર્થવ્યવસ્થાની સાથે સીધા સંબંધ છે.

પરિમદપરિમાણ મતમાં તેણે અગ્રીમ નૃપજાને નિયતિત કરવા માટે ધન ધાન્યઆદિની મર્યાદા કરી હતી. બોગેપબોગપરિમાણમતમાં તેણે એક જ વાર ઉપયોગમાં આવનારા આદારાદિને

અનુક્રમ

વિષય	પૃષ્ઠ
પ્રથમ અધ્યયન — આનન્દ	૧
બીજું અધ્યયન — કામદેવ	૩૨
ત્રીજું અધ્યયન — સુલનીપિતા	૪૮
ચોથું અધ્યયન — સુરાદેવ	૫૭
પાંચમું અધ્યયન — સુલશત્રક	૬૧
છઠ્ઠું અધ્યયન — કુંડકાલિક	૬૪
સાતમું અધ્યયન — સકડાલપુત્ર	૭૦
આઠમું અધ્યયન — મહાશત્રક	૮૨
નવમું અધ્યયન — નન્દિનીપિતા	૧૦૪
દશમું અધ્યયન — સાલિદીપિતા	૧૦૬
સંમદગાથાઓ	૧૦૮
પરિશિષ્ટ—સંમદગાથાઓનો અર્થ	૧૦૯

સમર્પણ

સાહિત્ય-સંસ્થાના પ્રથમ ધન મુકવાલા
પાઠ્ય-પુસ્તક

આ દસ્તાવેજી સ્થાપના પાલન કરે-
ઉમલગીરી સાદર સ્વચ્છતા
સમર્પણ કરીએ છીએ

સાંખી ઉર્વશી

સેપ્ટેમ્બર ૨૦૩૧

ચત્તારિ વયા, દસ-ગો-સાહસ્ત્રિણં
વર્ણં હોત્યા ।

અને ચાર દિરપુષ્કાદિ ધનધાન્યાદિના
વિસ્તારમાં શેકાયેલી હતી. વળી તેને
દશ હજાર ગાયોના એક વજનના દિસામે
ચાર મળે હતા.

૭. મે ણં આણદે ગાહાવર્ષે વહૂણં
ગર્દમ્મ જાવ મત્થવાહાણ વહૂમુ
વજ્જેમુ ય કારણેમુ ય મત્તેમુ ય
કુહુમ્મેમુ ય ગુજ્જેમુ ય રહ્મ્મેમુ ય
નિચ્છામુ ય ચવહારેમુ ય આપુચ્છ-
ણિજ્જે પલ્લિપુચ્છણિજ્જે, મયમ્મવિ ય
ણ કુહુમ્મ્મ મેઢી, પમાણ, આહારે,
આલયણ, ચવગૂ, મેઢીભૂણ જાવ મત્થ-
વજ્જવહ્વાવણ યાવિ હોત્યા ।

તે આનંદ શુદ્ધપતિ ધણી રાજ ધનિક
વગેરે યાવતુ સાર્થવાહોના ધણી કાર્યોમાં,
મંત્ર-વિચારોમાં તથા કુટુંબોમાં શુદ્ધ રહસ્યો,
નિશ્ચયો અને વ્યવહારોમાં પૂછતા યોગ્ય,
સલાહ લેવા યોગ્ય હોયો. પોતાના કુટુંબનો
પણ આધાર, પ્રમાણભૂત યાવતુ બંધા કાર્યોને
વધારનાર હોયો.

૮ તમ્મ ણ આણદમ્મ ગાહાવદમ્મ
મિવનદા (મિવાનન્દા) નામ આરિયા
હોત્યા, અહીં જાવ મુજ્જવા ।
આણદમ્મ ગાહાવદમ્મ દટ્ટા, આણદેણ
ગાહાવદણા મદ્ધિ અણુગ્ગતા, અવિગ્ગતા,
દટ્ટે મદ્ધે જાવ પચાવિદે માણુમ્મણ
વામમ્મણ પચ્ચણુમ્મણા વિહરદ્ધ ।

તે આનંદ શુદ્ધપતિને શિવાનન્દા નામે
આર્થો હતી. તે પરિપૂર્ણ અંગવાળી,
યાવતુ સુદર રૂપવાળી, આનંદ શુદ્ધપતિને
પ્રિય અને આનંદ શુદ્ધપતિની સાથે
અનુરક્ત અને અવિરક્ત થયેલી બ્ર-
શ્રન્ધાદિ મનુષ્ય સંબંધી કામ અને ભોગોનો
અનુભવ કરતી હતી.

૯ તમ્મ ણં વાલિયયામમ્મ વહિયા
ઉત્તરપુરનિયમે દિગંધાણે ત્થ
પં વોન્દાણે નામં મદ્ધિવેગે હોત્યા ।
વિદ્ધિ-તિયમિવ જાવ વામાદાણે
દમ્મિણિજ્જે, અમિગ્ગે, પદિરવે ।

તે વાલિનિયયામ નમન્તી બદાર દેશાન-
ધોણમાં શેકાક નામે સંનિવેશ-રૂપનાર
હોયો. તે સ્વલ્પિયો, નિરૂપદ્ય, દર્શનીય,
સુંદર યાવતુ મનને પ્રસન્ન કરનાર હતો.

કહે છે. પ્રદક્ષિણા કરી વંદન-તમસ્કાર યાત્રા
પર્યુપાસના કહે છે.

૧૩. તપ્ નં સમણે ભગવં મહાવીરે આણંદસ્મ
ગાહાવહસ્સ, તીસે ય મહદ્-મહાલિયાણ
પરિસાણ જાવ ધમ્મકહા । પરિમા
પહિગયા, રાયા ય ગાઓ ।

ત્યાર બાદ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરે આનંદ
શુદ્ધપતિને તથા અત્યંત મોટી પરિવહને
ધર્મોપદેશ કર્યો. પરિવહ પાછી ગઈ અને
સખ પણ પાછો ગયો.

૧૪. તપ્ ન મે આણદે ગાહાવહં સમણસ્મ
ભગવઓ મહાવીરસ્મ અતિણ ધમ્મ
સોચ્ચા નિમમ્મ હટ્ઠનુટ્ઠ જાવ ગ્વ
વયામી—મદ્દહામિ ન ભંતે ! નિગ્ગય
પાવયણ, પત્તિયામિ નં ભંતે ! નિગ્ગય
પાવયણ, રોણમિ ન ભંતે ! નિગ્ગય
પાવયણ, ગ્વમેય, ભંતે ! તહમેયં,
ભંતે ! અવિહતમેય, ભંતે ! દ્વિચ્છયમેયં,
ભંતે ! પહિચ્છયમેયં, ભંતે ! દ્વિચ્છય-
પહિચ્છયમેય, ભંતે ! મે જહેય તુલ્લે
વયહ તિ વટ્ઠ, અહા ન દેવાણુપ્પિયાણ
અંતિણ વહવે રાઈનગ્-નલવગ્-માહવિય-
વોટ્ઠુમ્મય-મેટ્ઠિ-મેણાવર્દ-મન્થવાહણ-
ભિદા મુણ્ઠા ભવિત્તા અગાગાં
અણગામિય પવ્વદયા, નો યણ્ણ અહ
નહા સંચાણમિ મુદ્દે જાવ પવ્વદનાણ ।
અહં ન દેવાણુપ્પિયાણ અંતિણ
પંચાણુપ્પદયં મત્ત નિવગાવદય દુવાટ-
નવિહં નિટ્ઠિધમ્મ પહિવગ્ગિમ્મામિ ।
અત્તામુદ્દં, દેવાણુપ્પિયા ! મા પહિવંધ
કરેહ ।

ત્યાર બાદ આનંદ શુદ્ધપતિ શ્રમણ ભગવંત
મહાવીરની પાસે અર્ધ સાંજથી, અવધારી
પ્રસન્ન અને સંતુષ્ટ થઈ આ પ્રમાણે બોલ્યો :
દે ભગવન ! નિર્થન્ય પ્રવચન ઉપર શ્રદ્ધા કરું
છું. ભગવન ! હું નિર્થન્ય પ્રવચન ઉપર
પ્રતીતિ કરું છું. દે ભગવન ! હું નિર્થન્ય પ્રવચન
ઉપર સુખિ કરું છું. ભગવન ! તમે કરો છો
ને એમ જ છે. દે ભગવન નેમ જ છે. દે
ભગવન ! ને સન્ન છે. દે ભગવન ! એ મને
છાંદ છે. એ મને સ્વીકૃત છે અને ઇચ્છિત
અને પ્રતીચ્છિત છે. દેવાનુપ્રિય ! આપની
પાસે જન્મ પણા સખ, યુવગ્ને, રાજસ્યાનીય
પુરુષો, માંદલિકા, કૌટુમ્બિકા, શ્રેષ્ઠો, મેનાપતિ
અને સ્વાર્થવાદો વગેરે મુદ્દ થઈને શુદ્ધવાસથી
નીકળી સુખિ થયા નેવી રીતે હું પ્રવચ્ચા
અદભુત કલ્પનામાં સ્તબ્ધ નથી. હું નો દેવાનુ-
પ્રિયની પાસે પાંચ આશ્રયન અને આત્મ
શિક્ષાત્વ આવી રીતે બાર પ્રકારના શુદ્ધ-
ધર્મને સ્વીકાર કરીશ ભગવાને કહ્યું : દેવાનુ-
પ્રિય ! જન્મ મુખ દ્વારે નેમ કરો—પ્રજા
પ્રમાણે કરો. પ્રતિધન્ય ન કરો.

२०. तयार्णतरं च णं चउप्पयविहि-
परिमाणं वरेइ, नन्नत्थ चउहि वण्हि
दमगोसाहस्मिण्णं वण्णं, अवगेसें
सुव्वं चउप्पयविहि पच्चवस्सामि ।

તે પછી અતુલ્ય વિધિનું પરિભાષ કરે છે.
દશ હમર ગાયનું એક મજ નેતાં ચાર મજ
સિનાય બાળીના અતુલ્યદાનું પ્રત્યાખ્યાન
કરે છે.

२१. ताम्रान्तरं च णं ग्रेत-वत्पुगिहि-
परिमाणं मग्नेड, नन्तत्य पन्हि
हल्मागहि नियत्तण-मग्नेण हन्नेण
अयगेम सच्च ग्रेतवत्पुगिहि
पत्तवत्पुगिहि ।

તપાસ બાદ ક્ષેત્ર-વારનુનું પરિભાષણ કરે છે.
જેનાથી સૌ વીધા બેરી સકાય એવું એક
દળ, એવા પાંચસો દળો સિવાય અન્ય
બીધા ક્ષેત્ર-વારનુનું પ્રત્યાખ્યાન કરું છું.

२० नयाणतरं च णं मगडविहिपग्गिमाणं-
करेण, मन्तव्यं पंचहि मगडगणहि-
दिमायणिगहि, पञ्चहि मगडगणहि-
मयाहणिगहि, अवमेस मच्चं पाहणविहि-
पच्चवाग्गमि ।

ત્યાર પછી ગાડાનું પગિમાળ ૬૩ છે. બદાર દેશાન્તરમાં ગમત કરવા યોગ્ય પાંચમે ગાડા અને માલને વદન કરનારા પાંચમે ગાડા ઉપરાંત બીજા શકેતાનું પ્રત્યાખ્યાન કરે છે.

२३ तयाणतर च णं याहणविहिप्पिग्गमाण
यग्गं, नन्तत्थ चडाहं याहणेहि
दिग्गयनिर्णहं, चडाहं याहणेहि
मंयाहणिर्णहं, अवमेमं मग्गं मग्गं
पुत्तवग्गमि ।

આર આદ વદાન્તુ પ્રત્યાખ્યાન કરે છે.
દેશાન્તરમાં મોકલવા માંચ આર વદાન્તુ
નિવાય બાકીના વદાન્તુ પ્રત્યાખ્યાન
કરે છે.

२४. मयाणमरं व णं प्रभोगपणिभोगविहि
पचनग्राहमाणे, उन्निग्याविहि-
दरिमाणं वनेद । मन्त्रव द्वाण
मोक्ष-पामासि, प्रवनेमं मध्व
उन्निग्याविहि पचनग्राहणि ।

ત્યાર બાદ કૃષ્ણભોગ-પશ્ચિમભોગ વિરિનું પ્રયા-
ખ્યાન કરતા સ્વર્ગસ્થાન-શરીઃ કુંડલના
કૃષ્ણ આરિનું પશ્ચિમભોગ કરે છે. એ
કુંડલની સાથે કૃષ્ણ નિવાસ શ્રીમદ્-
શરીઃ કુંડલના પદ કૃષ્ણ આરિના
પ્રયાખ્યાન કરે છે.

૩૧. તયાનંતરં ચ ણં વિલેવણવિહિ—
પરિમાણં કરેદ્ । નન્નત્ય અગર-
કુંકુમચંદનમાદિર્ણિહિ, અવસેસં વિલેવણ-
વિહિ પચ્ચવગ્ગામિ ।

ત્યાર પછી વિલેવણવિધિનું પરિમાણ કરે
છે. અગર-કુંકુમ ઠેસર અને ચંદનાદિ
સિવાય બાકીના વિલેવણનો ત્યાગ કરું છું.

૩૨. તયાનંતરં ચ ણ પુષ્પવિહિપરિમાણં
કરેદ્ । નન્નત્ય ણેણ મુદ્ધપડમેણ,
માલદ્ધકુમુદામેણ વા, અવસેસં
પુષ્પવિહિ પચ્ચવગ્ગામિ ।

ત્યાર પછી પુષ્પવિધિનું પરિમાણ કરે છે.
એક શુદ્ધ કમળ અને માલતીના પુષ્પોની
માળા સિવાય બાકીના પુષ્પવિધિનો ત્યાગ
કરું છું.

૩૩. તયાનંતરં ચ ણં આભરણવિહિપરિમાણં
કરેદ્ । નન્નત્ય મટ્ટકણ્ણેજ્જેર્ણિહિ
નામમુદ્ધાગ્ગ, ય, અવસેસં આભરણવિહિ
પચ્ચવગ્ગામિ ।

ત્યાર બાદ આભરણ વિધિનું પરિમાણ
કરે છે. કાનનાં આભરણ અને નાભયાત્રી
મુદ્રિકા સિવાય બાકીના અલંકારોનો
ત્યાગ કરું છું.

૩૪. તયાનંતરં ચ ણ ધૂવણવિહિપરિમાણં
કરેદ્ । નન્નત્ય અગર-નુરુવત્ત-
ધૂવમાદિર્ણિહિ, અવસેસં ધૂવણવિહિ
પચ્ચવગ્ગામિ ।

ત્યાર પછી ધૂપવિધિનું પરિમાણ કરે છે.
અગર અને શિલારસ, લોખાનના ધૂપ વગેરે
સિવાય બાકીના ધૂપવિધિનો ત્યાગ કરું છું.

૩૫. તયાનંતરં ચ ણ મોચણવિહિપરિમાણં
કરેમાણે, પેજ્જર્ણિહિપરિમાણં કરેદ્ ।
નન્નત્ય ણગ્ગાગ્ગ, મટ્ટપેજ્જાગ્ગ, અવસેસં
પેજ્જર્ણિહિ પચ્ચવગ્ગામિ ।

તેના પછી મોચણવિધિનું પરિમાણ કરેના
પેપવિધિનું પરિમાણ કરે છે. એક કાપડપેપ
(મગ અથવા કાપડાગી બનેલ પેપ) સિવાય
બાકીના પેપવિધિનો ત્યાગ કરું છું.

૩૬. તયાનંતરં ચ ણ મજ્જાવિહિપરિમાણં
કરેદ્ । નન્નત્ય ણગ્ગેર્ણિહિ પચ્ચકુલ્લેર્ણિહિ
મજ્જામજ્જાગ્ગેર્ણિહિ વા, અવસેસં મજ્જાવિહિ
પચ્ચવગ્ગામિ ।

ત્યાર પછી (મજ્જાવિધિ) પચ્ચકુલ્લેર્ણિહિ
પરિમાણ કરે છે. એક કંદર અને ખાંડનાં
ખાખાં સિવાય બીજા મજ્જાનો ત્યાગ કરું છું.

૪૪. તયાણંતરં ચ ણં મુહવાસ-વિહિ-પરિમાણં
કરેદ્ । નમ્રત્ય પંચસોગંધિણં તંબોલેણં,
અવસેસં મુહવાસ-વિહિ પચ્ચક્કલામિ ।

૪૫. તયાણંતરં ચ ણં ચરુવિહં અણટ્ટાદંઢં
પચ્ચક્કલાદ્ । તં જહા—અવગ્ગાણા-
યરિયં, પમાયાયરિયં, હિસપ્પયાણં, પાવ-
પામ્મીવણ્ણે ।

૪૬. હહણ્ણુ આણંદાદ્ સમણે ભગવં મહાવીરે
આણંદં સમણોવાસગં એવં વયામો—એવં
ણ્ણુ, આણંદા ! સમણોવાસણં અભિગય-
જીવાજીવેણ જાવ અણદ્ધવકમણિજ્જેણં
સમ્મત્તસ્સ પંચ અદ્યારા પેયાલા
જાણિયધ્વા, ન સમાયરિયધ્વા । તંજહા
—સવા, કંતા, વિદ્ધિગિચ્છા, પર-
પાસંઢ-પમંમા, પર-પામદ-મયથે ।

૪૭. તયાણંતરં ચ ણં દુલ્લભમ્ પાણાદવાય-
થેરમણ્ણમ્ સમણોવાસણં પંચ અદ્યારા
પેયાલા જાણિયધ્વા, ન સમાયરિયધ્વા ।

ત્યાર પછી મુખવાસની વિધિનું પરિમાણ
કરે છે. પાંચ સુગંધી પદાર્થ સહિત તાંબુલ
સિવાય બાકીના બધા મુખવાસ વિધિનો
ત્યાગ કરું છું.

ત્યાર પછી ચાર પ્રકારના અનર્થ દંડનો
ત્યાગ કરે છે. તે આ પ્રમાણે :
(૧) અપધ્યાનાચરિત—કુધ્યાન કરવું
(૨) પ્રમાદચરિત—પ્રમાદ સેવવો (૩) દિસ-
પ્રદાન—દિસા કરનાર શસ્ત્રાદિ આપવાં
(૪) પાપકર્મનો ઉપદેશ કરવો.

‘દે આનંદ’ એમ સંબોધીને શ્રમણ
ભગવાન મહાવીરે આનંદ શ્રમણોપાસકને
આ પ્રમાણે કહ્યું : દે આનંદ ! જેણે
છવાણવ તરવને બળેલા છે એવા અને
યાવત્ નિર્ભંચ પ્રવચનથી અનતિકમળીય
—દેવાદિ વડે પણ ચલાપમાન ન થઈ
શકનાર એવા—શ્રમણોપાસકે સમ્યક્ત્વના
પ્રધાન-ચૂલ પાંચ અનિચારો બાબતે
જેદંઢિ પણ આચરવા જેદંઢિ નહિ. ને આ
પ્રમાણે : (૧) ચંકા (વીતરાગના વચનમાં
સંદેહ) (૨) કંસા (અન્ય દર્શનની
હત્યા) (૩) વિચ્છિન્નિસા (પર્મનો કુદંઢમાં
સંદેહ) (૪-૫) પર પાખંદ પ્રચંસા અને
સંરેત્તવ-પર દર્શનીની પ્રચંસા અને પરિચય.

ત્યાર બાદ શ્રમણોપાસકે ચૂલ પ્રાણનિપાત
વિશ્વભૂતના પાંચ પ્રધાન અનિચારો બાબતે,
પરંતુ તેનું આચરણ ન કરવું. ને આ પ્રમાણે :

૫૦. તયાનંતરં ચ જ્ઞં સદારસંતોસિષ્ણં પંચ
અદ્યારા જાણિયન્વા, ન સમાયરિયન્વા ।
તં જહા—ઇત્તરિયપરિગ્ગહિયાગમણે,
અપરિગ્ગહિયાગમણે, અર્ણમકીડા, પર-
વિવાહકરણં, કામ-ભોગતિવ્વાભિલાસે ।

સાર આદે સ્વદારસંતોષવ્રતને વિશે પાંચ
અતિચારો બાળવા, પણ આચરવા નહિ.
તે આ પ્રમાણે: (૧) ઈતર પરિગૃહીતાગમન-
—થોડા કાળ સુધી ગૃહણ કરેલી સ્ત્રી સાથે
ગમન કરવું (૨) અપરિગૃહીતાગમન-
—ઘાઈએ નહિ ગૃહણ કરેલી વેરયા વગેરે
સાથે ગમન કરવું (૩) અનંગકીડા-
આસિંગનાદિ કીડા કરવી (૪) પરિવાહ-
કરણ—પોતાની સંતતિ સિવાય બીજાના
વિવાહ કરવા (૫) કામભોગ તીવ્રાભિલાષ-
કામભોગોમાં તીવ્ર ઇચ્છા કરવી.

૫૧. તયાનંતરં ચ જ્ઞં ઇચ્છા-પરિમાણસ્સ
સમણોવાસણં પંચ અદ્યારા જાણિ-
યન્વા, ન સમાયરિયન્વા । તં જહા—
ષેત્તવત્થુ-પમાણાદિક્કમે, હિરણ-સુવણ-
પમાણાદિક્કમે, દુપ્પય-ચણ્ણપ્પય-પમાણા-
દિક્કમે, ધણ-ધમ્મ-પમાણાદિક્કમે, કુલિય-
પમાણાદિક્કમે ।

સાર પછી શ્રમણોપાસકે ઇચ્છા પરિભાણ
વ્રતના પાંચ અતિચારો બાળવા પણ
આચરવા નહિ. તે આ પ્રમાણે (૧) કૌત્ર-
વાસ્તુ પ્રમાણાતિક્રમ—કૌત્ર-પુલ્લી ૪૦૫૫ અને
વાસ્તુ-પદના પ્રમાણનું ઉલ્લંઘન કરવું.
(૨) દ્વિપ્પય—સુવર્ણ પ્રમાણાતિક્રમ—રૂપા
અને સોનાના પ્રમાણનું ઉલ્લંઘન કરવું.
(૩) દ્વિપદ ચતુષ્પદ પ્રમાણાતિક્રમ—દાસ દારૂ
વગેરે દ્વિપદ તથા ગાય પ્રમુખ ચતુષ્પદ
પશુઓના પ્રમાણનું ઉલ્લંઘન કરવું.

૫૨. તયાનંતરં ચ જ્ઞં દિમિલ્લયમ્મ પંચ
અદ્યારા જાણિયન્વા, ન સમાયરિયન્વા ।
તં જહા—હહ્હ-દિમિ-પમાણાદિક્કમે,
જહો-દિમિ-પમાણાદિક્કમે, નિરિય-
દિમિ-પમાણાદિક્કમે, ગેલ-ચુદ્દી,
મદ્ધંતરકા ।

સાર પછી દિશાવ્રતના પાંચ અતિચાર
બાળવા પણ આચરવા નહિ. તે (૧-૩) હહ્હ-
દિશા અધોદિશા અને તિર્થોદિશાના પ્રમાણનું
ઉલ્લંઘન કરવું (૪) કૌત્રવૃદ્ધિ—મયોદિન
દેવમાં એક તરફ વૃદ્ધિ કરવી (૫) રમ્મ-
નગ્ગોન-મયોદાનું રમ્મનું ન રાખવું.

વ્યાપાર કરવો (૧૦) ચંત્ર પીડન કર્મ-
તેલ, શેરડી વગેરે પીલવાનો ધંધો કરવો
(૧૧) નિર્લોચન કર્મ-પ્રાણીઓના કાન
વગેરે અવયવોને છેલવાનો ધંધો કરવો
(૧૨) દાવાશિ દાપન-વન વગેરે અશિથી
સળગાવવા (૧૩) સરોવરતટાગ શોષણ-
સરોવર તળાવ વગેરેને ચુકવી નાખવા
(૧૪) અસતીજન પોષણ-કુલટા, દારૂ
વગેરે તથા દ્વિસક પ્રાણીઓનું ધંધા માટે
પોષણ કરવું.

૫૪. તયાનંતરં ચ ણં અણદુદ્ગંડવેરમણસ્સ
સમણોવાસણં પંચ અદ્યારા જાણિ-
યઘ્વા ન સમાયરિઘ્વા, તં જહા—કંદપ્પે,
કુલ્લુદ્દા, મોહરિદ્દા, સંજુત્તાહિગરણ,
જવભોગપરિભોગાદરિત્તે ।

ત્યાર બાદ અભયોપાસકે અનર્થ દંડ
વિરમણવ્રતના પાંચ અનિચારો બાબતે
પણ આચરવા નહિ. ને આ પ્રમાણે :
(૧) કંદર્પ-કામોનેજક વચનો બોલવા
(૨) કૌતુબ્ય - કાયાથી કુદૃષ્ટ કરવી
(૩) મોખર્થ-અસંબદ્ધ બોલવું (૪) સંયુક્તા-
ધિકરણ-દ્વિસાનાં સાધનો એટલી તૈયાર
કરવા (૫) ઉપભોગ-પરિભોગ-અતિરિક્ત-
ઉપભોગ-પરિભોગની વસ્તુઓ અધિક રાખવી.

૫૫. તયાનંતર ચ ણં સામાદ્યમ્મ મમણો-
વાસણં પંચ અદ્યારા જાણિયઘ્વા,
ન સમાયરિયઘ્વા, તં જહા—મણદુ-
પ્પણિહાણે, ઘમ્મદુપ્પણિહાણે, વાય-
દુપ્પણિહાણે, નામાદ્યમ્મ મદ્દઅવરણયા,
નામાદ્યમ્મ અણવટ્ટિયમ્મ-વરણયા ।

અભયોપાસકે સામાયિક વ્રતના પાંચ
અનિચારો બાબતે પણ નેઆનું આચરણ
ન કરવું. ને આ પ્રમાણે : (૧) મનો-
દુષ્પ્રતિબંધન-મનમાં કુદૃષ્ટ ચિંતન કરવું.
(૨) વચન-દુષ્પ્રતિબંધન - કુદૃષ્ટ વચનની
પ્રવૃત્તિ કરવી (૩) કાય દુષ્પ્રતિબંધન
કાયાથી કુદૃષ્ટ પ્રવૃત્તિ કરવી (૪) સામાયિક
કરવાનું રેખણ ન રાખવું અને (૫) અન-
વચિત-અનિયમિત સામાયિક કરવું.

વ્યાપાર કરવો (૧૦) ચંચ પીડન કર્મ-
તેલ, શેરડી વગેરે પીલવાનો ધંધો કરવો
(૧૧) નિર્લાંછન કર્મ-પ્રાણીઓના કાન
વગેરે અવયવોને છેદવાનો ધંધો કરવો
(૧૨) દાવાશિ દાપન-વન વગેરે અશિશી
સળગાવવા (૧૩) સરોહદનકાગ પોપણ-
સરોવર તળાવ વગેરેને સૂકવી નાખવા
(૧૪) અસતીજન પોપણ-કુલટા, દાસ્તી
વગેરે તથા દિસક પ્રાણીઓનું ધંધા માટે
પોપણ કરવું.

૫૪. તયાણંતરં ચ જ અણદ્વંડવેરમણસ્ત
સમણોવાસણં પંચ અહ્યારા જાણિ-
યત્વા ન સમાયરિત્વા, તં જહા—કંદપ્પે,
કુવકુદ્દણ, મોહરિણ, મંજુત્તાહિગરણં,
ઉવભોગપરિભોગાદરિત્તે ।

ત્યાર બાદ શ્રમણોપાસકે અનર્થ દંડ
વિરમણવ્રતના પાંચ અનિચારો બાબત
પણ આચરવા નહિ. તે આ પ્રમાણે :
(૧) કંદર્પ-કામોનેજક વચનો બોલવા
(૨) કૌતુક્ય - કાયાથી કુદંદા કરવી
(૩) મોખર્થ-અસંબદ્ધ બોલવું (૪) સંયુક્તા-
ધિકરણ-લિસાનાં સાંપનો જોડી નેયાર
કરવા (૫) ઉપભોગ-પરિભોગ-અતિરિક્ત-
ઉપભોગ-પરિભોગની વસ્તુઓ અધિક રાખવી.

૫૫. તયાણંતરં ચ જં સામાદયસ્મ સમણો-
વાસણં પંચ અહ્યારા જાણિયત્વા,
ન સમાયરિયત્વા, તં જહા—મણદુ-
પ્પણિહાણે, વયદુપ્પણિહાણે, કાય-
દુપ્પણિહાણે, નામાદયસ્મ સદ્અકરણયા,
ગામાદયસ્મ અણવદ્દિયસ્મ-વરણયા ।

શ્રમણોપાસકે સામાયિક વ્રતના પાંચ
અનિચારો બાબત પણ નેઆનું આચરણ
ન કરવું. તે આ પ્રમાણે : (૧) મનો-
દુષ્પ્રવૃત્તિ-મનમાં દુષ્ટ ચિંતન કરવું.
(૨) વચન-દુષ્પ્રવૃત્તિ-દુષ્ટ વચનની
પ્રવૃત્તિ કરવી (૩) કાય દુષ્પ્રવૃત્તિ-
કાયાથી દુષ્ટ પ્રવૃત્તિ કરવી (૪) સામાયિક
કરવાનું સ્મરણ ન રાખવું અને (૫) અન-
વચિત-અનિચિત સામાયિક કરવું.

પરઠવાની બુઝિનો ઉપયોગ કરવો (૫) પોપ-
ધોપવાસનું જરાજર પાલન ન કરવું.

૫૮. તયાનંતરં ચ ણં અહાસંવિભાગસ્સ સમણો-
વાસણં પંચ અહ્યારા જાણિયઘ્વા ન
સમાયરિયઘ્વા, તં જહા—સચ્ચિત્તનિવ્ઘ્ને-
વળયા, સચ્ચિત્તપેહળયા, કાલાઙ્કમે,
પરવવણે મચ્છરિયા ।

ત્યાર પછી શ્રમણોપાસકે યથાસંવિભાગ
(અનિશિસંવિભાગ) વ્રતના પાંચ અતિચારો
જાણવા પણ આચરવા નહિ. તે આ
પ્રમાણે છે : (૧) સચ્ચિત્તનિક્ષેપણ્યા-
સચ્ચિત્તનિષેપણ (૨) સચ્ચિત્તપેહણ્યા-
સચ્ચિત્તપિધાન (૩) કાલાઙ્કમે-કાલાતિ-
કમ-સમય વીતી ગયા પછી ભિક્ષાદિના
ખાટે આશંકિત કરવું (૪) પરબપદેશ-
પોતાની વસ્તુને બીજાની છે એમ કહીને
જતાવવી (૫) મત્સરિના-દુર્ણપૂર્વક દાન દેવું.

૫૯. તયાનંતરં ચ ણં અપચ્છિમમારણતિયસં-
લેહણાભૂસજારાહ્યાણં પંચ અહ્યારા
જાણિયઘ્વા ન સમાયરિયઘ્વા, તં જહા
—ફહ્લોગાસંમપ્પઞોગે, પરલોગાસંસ-
પ્પઞોગે, જીવિયાસંસપ્પઞોગે, મરણા-
મંમપ્પઞોગે, કામભોગામંમપ્પઞોગે ।

ત્યાર પછી અપચ્છિમ મારણાન્તિક સંલેખ-
ના શ્રમણ આશંકનાના પાંચ અનિચાર
જાણવા પણ આચરવા નહિ. તે આ
પ્રમાણે : (૧) કંદલોગાસંસપ્પઞોગે-
આ લોકના મુખોની અભિલાષા
કરવી (૨) પરલોગાસંસપ્પઞોગે-પરલોકના
મુખોની અભિલાષા કરવી (૩) જીવિયા-
સંસપ્પઞોગે-જીવવાની આશંકા કરવી
(૪) મરણાસંસપ્પઞોગે-મરણની આશંકા
કરવી (૫) કામભોગાસંસપ્પઞોગે-અન્દિય-
ના વિષયોની ઇચ્છા કરવી.

૬૦. તણં જં સે આણંદે માહાવર્ણે મમખમ્મ
મમવજો મહાવીરમ્મ અંતિણં પંચાણુ-
વ્વાદ્યં મત્તમિચ્છાવદ્યં દુવાન્નમવિહં
માયદધમ્મ પદિવગ્ગદ, પદિવગ્ગિત્તા

ત્યાર પછી આનંદ ગાથાપતિ શ્રમણ જગ-
વંત મહાવીરની પાસે પાંચ અણુના અને
સાત શિખાનાદ્ય ખાર પ્રકારના આવક-
ધર્મનો સ્વીકાર કરે છે. સ્વીકારીને અનણુ

કરી અમણુ ભગવંત મહાવીરની પાસેથી અને દૃતિપલાશ ચેત્યથી નીકળે છે. નીકળીને જ્યાં વાણિજ્યગ્રામ નગર છે અને જ્યાં પોતાનું ઘર છે ત્યાં આવે છે. ત્યાં આવીને શિવાનંદા ભાર્યાને આ પ્રમાણે કહે છે.

૬૧. 'એવં ત્વલુ દેવાણુષ્પિએ' મએ મમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ અતિએ ઘમ્મે નિસંતે સે વિ ય ઘમ્મે મે હચ્છિએ પઠિચ્છિએ અભિરુદ્ધએ, તં ગચ્છ જં તુમં દેવાણુષ્પિએ ! સમણં ભગવં મહાવીરં ઘંદાહિ જાવ પગ્ગુવાસાહિ, સમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ અંતિએ પંચાણુ-ધ્વદ્ધયં સત્તસિવજાવદ્ધયં દુવાલસવિહ વિહિધમ્મં પઠિવગ્ગાહિ' ।

'દેવાનુપ્રિયે! મેં' અમણુ ભગવંત મહાવીરની પાસે એ પ્રમાણે ધર્મ સાંભળ્યો અને તે ધર્મ અને ઇષ્ટ છે, પુનઃ પુનઃ ઇષ્ટ છે અને તેની અને સુચિ થઈ છે. આટે દેવાનુપ્રિયે! તું જ અને અમણુ ભગવંત મહાવીરને વંદન કર, યાવત તેમની પાર્શ્વપાસના કર અને અમણુ ભગવંત મહાવીરની પાસે પાંચ અણુત્રણ અને ચાત શિસાનતરૂપ બાર પ્રકારના જુદાંધર્મોનો સ્વીકાર કર.'

૬૨. તए णं सा सिवनदा भारिया आणदेणं समणोयासएणं एवं वृत्ता समाणा हट्ठ-
तुट्ठा कोडुम्वियपुरिमे महावेइ सहावित्ता
एवं वयामी—'विष्णामेव लहुवरण'
जाय पग्गुवामइ ।

ત્યાર બાદ તે શિવાનંદા ભાર્યા આનંદ શ્રાવક દ્વારા એમ કહેવા પર દર્શિત અને પ્રસન્ન થઈ. તે કૌટુંબિક પુરુષોને બોલાવે છે. બોલાવીને આ પ્રમાણે કહે. 'હે દેવાનુ-પ્રિયે! જલદી લપુકરણ-સ્ત્રીત્રગમન કરનાર કત્યાદિ વર્ણનયુક્ત બગદો જેમાં બેડાપેલા દોષ એવો એક ધાર્મિક સ્ત્રી દાખર કરે. ત્યાર બાદ તે એક વાદનમાં બેસીને જાય છે. અને ભગવાનની યાવત પાર્શ્વપાસના કરે છે.

૬૩. तए णं समणे भगवं महावीरे सिवनंदाए
तीमे य मएट जाय घम्मं वहेइ ।

ત્યાર બાદ અમણુ ભગવંત મહાવીર શિવા-નંદાને અને તે બેઠી પર્ષદાને વંદનાપદેશ કરે છે.

૬૮. તદ્દનં સા સિવનન્દા ભારિયા સમણો-
વાસિયા જાયા જાવ પડિલાભેમાણી
વિહરદ ।

૬૯. તદ્દનં તસ્સ આણદસ્સ સમણોવાસગસ્સ
ઉચ્ચાવદ્દહિન્નીલલ્લવયગુણ-ચેરમણ-પચ્ચ-
વત્તાણ-પોસહોવવાસેહિ અણાણં ભાવે-
માણસ્સ ચોદ્દસ સવચ્છરાદ્દ વહ્વવંતાડ ।
પણ્ણરસમસ્સ સવચ્છદ્દરસ્સ અતરા વટ્ટમા-
ણસ્સ અગ્ગયા કયાદ્દ પુલ્લરત્તાવરત્ત-
કાલ્લ-સમયંસિ ધમ્મજાગરિય જાગર-
માણસ્સ દ્ધમેયારુવે અગ્ગત્થિય ચિત્તિય
કમ્પિય પત્થિય મણોગણ સંકપ્પે સમુપ-
જ્જિત્થા—“એવં ચલુ અહં વાણિયગામે
નયરે વહ્ણં રાદ્દ-સર જાવ સયસ્સાવિ
ય ણ કુટુંબસ્સ જાવ આધારે, તં દ્દણ
યક્કવેવેણં અહં નો સચ્ચાદ્દમિ સમણસ્સ
ભગવજો મહાવીરસ્સ અતિય ધમ્મ-
પણ્ણત્તિ ઉયમપ્પજ્જિત્તાણં વિહરિત્થા ।
તં મેયં ચલુ મમં કલ્લ જાવ જલતે
વિહરં અગ્ગણં ૪, જહા પૂરણો, જાવ
જેટ્ટ-પુત્ત કુટુંબે ટવેત્તા, ત મિત્ત જાવ
જેટ્ટ-પુત્ત ચ આપુચ્છિત્તા, કોલ્લાણ
મગ્ગિવેત્તે નાપકુલ્લત્તિ પોમહ-માલ્લં પંદિલે-
હિત્તા, સમણસ્સ ભગવજો મહાવીરસ્સ
અતિય ધમ્મ-પણ્ણત્તિ ઉયમપ્પજ્જિત્તાણં
વિહરિત્થા ॥”

તે શિવાનંદા ભાર્યા પણ આવિકા થઈ.
અમણ નિર્ઘ્ન-થોનો સત્કાર કરતી વિદરે છે.

ત્યાર પછી આનંદ આવકના અનેક પ્રકારનાં
શીલનત, ગુણનત, વિરમણનત, પ્રત્યાખ્યાન
અને પોષધોપવાસ વડે આત્માને ભાવિત
કરતા ચૌદ વર્ષ વ્યતીત થયા. જ્યારે તે
પંદરમા વર્ષના મધ્ય ભાગમાં વર્તતા હતા
ત્યારે કાઈ દિવસે મધ્યરાત્રિના સમયે ધર્મ-
ભગવિકા કરતા નેને આ આવા પ્રકારનો
અધ્યવસાય, વિચાર, અભિલાષ અને મનો-
ભગ સંકટ થયો—“અરેખર વાણિત્ય-
આમ નગરમાં યજ્ઞ સમ, ધનાઢ્ય વર્ગને
બહુ માન્ય છું. યાવન માસ પોતાના
કુટુંબનો આધારબળ છું. તેથી એ વિરોધ
વડે હું અમણ અગર્વન મદાવીરની પામે
સ્વીકારેલી ધર્મપ્રગમિને (ભારી રીતે) સ્વીકાર
કરી પાલન કરવા અર્થ નથી. ને માટે મારે કાલે
અર્થોદય થાય ત્યારે પૂરુષોદની કૃમ વિપ્રસ
અશન પાન ખાદિમ અને સ્વાદિમ આદાર
તેયાર કરાવી, યાવન કુટુંબને આમંત્રી
યાવન જ્યેષ્ઠ પુત્રને કુટુંબમાં આપિત કરીને,
ને મિત્ર વર્ગેની યાવન જ્યેષ્ઠ પુત્રની રત્ન
આર્થને કાલકાલ સંનિવેશમાં ગતકુલને વિશે
પોષરથાણાનું પ્રતિવેખન કરી અમણ અગર્વન
મદાવીરની પામેથી પ્રાપ્ત કરેલી ધર્મપ્રગમિને
સ્વીકાર કરીને વિચરું એ એ એ છે.

૭૦. એવં સપેહેઠ, ૨ તા કલ્લં વિઝલં તેહેવ આનંદં યંત્રે વિચાર કરે છે, વિચાર કરીને
જિમિય-મુતુતરાગણ તં મિત્ત જાવ વિપુલ અશનાદિ તૈયાર કરે છે. ભોજન કર્યા
વિઝલેણ પુષ્પ ૫ સવકારેઠ સમ્માણેઠ, વગેરેને આમંત્રિત કરે છે. બોજન કર્યા
સવકારિતા સમ્માણિતા તસ્તેવ મિત્ત પછી આવેલા તે મિત્ર જ્ઞાતિ વગેરેનો આવત
જાવ પુરજો જેઠુ-પુત્તં સદાવેઠ, ૨ તા વિપુલ યુગ્મ વગેરે વડે સત્કાર અને સન્માન થાવત
એવં વયાસી — ‘એવં ઘલુ પુત્તા! કરે છે. સત્કાર અને સન્માન કરીને આવત
અહં વાગિયગામે વહણં રાઈસર જહા તે મિત્ર વગેરેની સમક્ષ જ્યેષ્ઠ યુત્રને
ચિત્તિયં જાવ વિહરિત્તણ. તં સેયં ઘલુ ઘે યુત્ર! એ પ્રમાણે અરેખર હું વાણિજ્ય
મમ ઇદાણિ તુમં સયસ્સ કુલુમ્બસ્સ હે યુત્ર! એ પ્રમાણે અરેખર હું વાણિજ્ય
તલંવણં ૪ ઠવેતા જાવ વિહરિત્તણ’.

૭૧. તણ નં જેઠે પુત્તે આણંદસ્સ સમણો-
વાસયસ્સ ‘તેહ’ તિ એમદ્દં વિણણં
પહિસુણેઠ.

૭૨. તણ નં સે આણંદે, સમણોવાસણ તસ્તેવ ત્યાર પછી આનંદં શ્રાવક તે વિ-
મિત્ત જાવ પુરજો જેઠુપુત્તં કુલુમ્બે સમક્ષ જ્યેષ્ઠ યુત્રને કહે બંધમાં સ્થા
ઠવેઠ, ઠવિતા એવં વયાસી— ‘મા નં, સ્થાપન કરીને તેણે એ પ્રમાણે આરંભ
દેવાનુપિયા! તુમ્હે કજ્જેસુ આપુચ્છહ વા, દેવાનુપ્રિય! તમે કાઈ આજથી આરંભ
મમં વહુસુ મમં અદ્દાણ અસણં વા બહુ કાર્યોમાં મને પૂછશે નહિ, વારંવાર
પહિપુચ્છહ વા, મમં અદ્દાણ અસણં વા પૂછશે નહિ. અને મારા માટે અંશન પાન
જવકચડેઠ વા જવકરેઠ વા’ ॥ આદિમ સ્વાદિમ તૈયાર કરશે નહિ. મારી
પાસે લાવશે નહિ.

૭૩. તદ્દં પં સે આણંદે સમણોવાસણ્ જેટ્ટ-
પુત્તં મિત્ત-નાદ આપુચ્છદ્, ૨ ત્તા સયાઓ
ગિહાઓ પડિણિવસમદ્, ૨ ત્તા વાણિય-
ગામં નયરં મજ્ઞં-મજ્ઞેણં નિમ્મચ્છદ્,
૨ ત્તા જેણેવ કોલ્લાણ-સન્નિવેસે, જેણેવ
નાયકુલે જેણેવ પોમહમાલા, તેણેવ
ઉવાગચ્છદ્, ૨ ત્તા પોસહસાલ પમજ્ઞદ્,
૨ ત્તા ઉચ્ચાર-પામવણ-ભૂમિ પડિલેહેદ્,
૨ ત્તા દઢમ-સંધારયં સંધરદ્, સયરિત્તા
દઢમ-સંધારય દુરહદ્, ૨ ત્તા પોસહ-
સાલાણ પોમહિણ દઢમ-સંધારોવગણ
સમણસ્તા ભગવઓ મહાવીરસ્સ અતિય
ધમ્મપણ્ણતિ ઉવસંપજ્જિત્તાણ વિહરદ્ ॥

૭૪. તદ્દં પં સે આણંદે સમણોવાસણ્ ઉવાગ-
પડિમાઓ ઉવમપજ્જિત્તાણં વિહરદ્ ।
પદમ ઉવામગપડિમ અહા-મુત્ત અહા-
વપ્પં અહા-મગ્ગ અહા-સત્ત્વ મમ્મં વાણ
પામેદ્, પાલેદ્, મોહેદ્, તોરેદ્, તિટ્ટેદ્,
આગહેદ્ ।

૭૫. તદ્દં પં સે આણંદે સમણોવાસણ્ દોચ્ચ
ઉવામગ-પડિમ, ઇવં તત્ત્વ, ચડ્ડપ્પ,
વવમં, દદ્ડ, મનન્નં, અટ્ટમં, નવમં
દમમં ત્તરારમ્મમં । આય આગહેદ્ ।

ત્યાર બાદ આનંદ શ્રાવક જ્યેષ્ઠ પુત્ર અને
મિત્ર જ્ઞાતિ વગેરેની રજ લે છે. રજ
લઈને પોતાના ઘરથી નીકળે છે. નીકળીને
વાણિજ્યપ્રાપના મધ્યમાં થઈ જ્યાં કોલ્લાક
નામે સંનિવેસ અને જ્યાં સાનકુલ છે, જ્યાં
પોપધશાલા છે ત્યાં અથ છે. પોપધશાલા
પ્રમાર્જ છે. પ્રમાર્જને ઉચ્ચાર-દિશાએ
જ્યાની અને પેશાળ કરવાની જગ્યાને જુએ
છે. એઈને ડાબનો સંધારે પાયદ છે. અને
તેના ઉપર બેસે છે. બેસીને પોપધશાલામાં
પોપધ અદભુ કરી ડાબના સંધારાને પ્રાપ્ત
થઈ અમણુ ભગવંત મહાવીરની પાસેથી
અદભુ કહેલી ધર્મપ્રસન્નિતો સ્વીકાર કરી
વિચરે છે.

તદનન્તર આનંદ, શ્રાવકની પ્રતિભાઓ
સ્વીકાર કરીને વિદે છે. તેમાં પ્રથમ
ઉપાસક પ્રતિભા (ત્રવિશેષ)ને સ્વપ્રમાણે,
કટપ પ્રમાણે, આર્ગ પ્રમાણે યથાનય-
યથાર્થપણે, સમ્યક્, કાયાવરે સ્પર્શ કરે છે,
પાળે છે, સોખાવે છે, સંપૂર્ણ કરે છે, શીર્ણ
કરે છે અને તેનું આગવન કરે છે.

ત્યાર બાદ આનંદ શ્રાવક બીજી શ્રાવકની
પ્રતિભાને, એન તોણ, દાઘી, પાંચમી, છઠી,
સાતમી, આઠમી, નવમી, દસમી, અને
અગિયારમી પ્રતિભાનું યાદન આગવન
કરે છે.

૭૬. તાં જં સે આણદે સમણોવાસણે ઇમેણં
 ઇયાલુવેણં ડરાલેણં વિઝલેણં પયત્તેણં
 પગ્ગહિણં તવો-કમ્મેણં સુક્કે જાવ
 કિસે ધમણિસતણે જાણે.

૭૭. તાં જં તસ્સ આણદંસ સમણોવાસણસ્સ
 અન્નયા કયાઈ પુવ્વરતાં જાવ ધમ્મ-
 નારિયં જાગરમાણસ્સ અયં અજ્જકલિયણે
 “એવં ખલુ અહં ઇમેણં જાવ ધમણિ-
 સતણે જાણે. તં અલિય તા મે ડઠ્ઠાણે
 કમ્મે બલે વીરિણે પુરિસક્કાર-પરક્કમે
 સદ્ધા ધિઈ સવેગે. જાવ ય મે ધમ્મા-
 યરિણે ધમ્મોવણેસણે સમણે ભગવં
 મહાવીરે જિણે સુહલ્લથી વિહરહ, તાવ
 તા મે સેયં કલ્લં જાવ જલતે અપચ્છિ-
 મમારણંતિયસલેહણા ભૂસણાભૂસિયસ્સ,
 ભત્તપાણપડિયાઈસિયસ્સ કાલં અણવ-
 કલ્લમાણસ્સ વિહરિત્તણે.” એવં સંપેહેહ,
 ૨ તા કલ્લં પાઞ્ઞ જાવ અપચ્છિમ-
 મારણંતિય જાવ કાલં અણવકલ્લમાણે
 વિહરહ.

૭૮. તાં જં તસ્સ આણદંસ સમણોવાસણસ્સ
 અન્નયા કયાઈ સુભેણં અજ્જકલિયણે,
 સુભેણં પરિણામેણં, લેસાહિ વિસુજ્જ-
 માણીહિ તયાવરણિજ્જાણં કમ્માણં

ઉપાસકદયાંગ

ત્યાર પછી તે આનંદ આવકે આવા પ્રકારે
 ઉદાર વિપુલ પ્રયત્નરૂપે સ્વીકારેલા તપઃકર્મ
 વડે શુદ્ધ થાવતું થઈ ગયું. તેના
 શરીરની નાડીઓ દેખાવા લાગી.

ત્યાર પછી તે આનંદ આવકે
 કોઈ દિવસે મધ્યરાત્રીએ હું આ પ્રકારે
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં

ત્યાર પછી તે આનંદ આવકે
 કોઈ દિવસે મધ્યરાત્રીએ હું આ પ્રકારે
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં

ત્યાર પછી તે આનંદ આવકે
 કોઈ દિવસે મધ્યરાત્રીએ હું આ પ્રકારે
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં

ત્યાર પછી તે આનંદ આવકે
 કોઈ દિવસે મધ્યરાત્રીએ હું આ પ્રકારે
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં

ત્યાર પછી તે આનંદ આવકે
 કોઈ દિવસે મધ્યરાત્રીએ હું આ પ્રકારે
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં

ત્યાર પછી તે આનંદ આવકે
 કોઈ દિવસે મધ્યરાત્રીએ હું આ પ્રકારે
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં
 કરતાં આવડે કંઈક થયું હતું, પણ હજી મારામાં

સ્વઓવમમેણં ઓહિનાણે સમુપ્પન્ને ।
પુરત્થિમેણં લવણસમુદ્દે પંચ-જોયણસયાહ
વેત્તં જાણહ પાસહ, એવં દવિચ્છેણે
પચ્ચત્થિમેણં ય, ઉત્તરેણં જાવ ચુલ્લ-
હિમવંતં વાસધર પવ્વયં જાણહ પામહ,
ઉહં જાવ સોહમ્મં કણ્ણં જાણહ પાસહ,
અહે જાવ ઇમીસે રયણપ્પમાણે પુલ્લવીણે
સોલુયચ્ચયં નરયં ચરુરામીહવાસમ-
હસ્સદ્ધિયં જાણહ પામહ ।

ઉત્પન્ન થયું. તે પૂર્વ દિશામાં લવણ સમુદ્રને
વિશે પાંચસો યોજન પ્રમાણ ક્ષેત્રને બાંધવા
લાગ્યો; એ જ પ્રમાણે દક્ષિણ અને પશ્ચિમ
દિશાએ પણ બાંધવા લાગ્યો. ઉત્તર દિશાએ
સુદ્રઢિભવંત નામક વર્ષધરપર્વત સુધી
બાંધવા અને દેખવા લાગ્યો. તે ઉપર સો-
ધર્મ દેવલોક સુધી બાંધે છે અને દેખે છે.
નીચે રત્નપ્રભા પૃથ્વીના ચોરાશી દશર
વર્ષની સ્થિતિવાળા કારુણ નારકાવાસ સુધી
બાંધે છે અને દેખે છે.

૭૭. તેણં કાલેણં તેણં સમણં સમણે ભગવ
મહાવીરે સમોમરિણ, પરિમા નિગ્ગયા
જાય પડિગયા ।

તે કાળે અને તે સમયે શ્રમણ ભગવાન
મહાવીર પધાર્યા. પર્ષદ વાંદવાને નીકળી
અને વાંદી તથા ધર્મોપદેશ સાંભળી
પાછી ગઈ.

૮૦. તેણં કાલેણં તેણ સમણ સમણસ્સ
ભગવઓ મહાવીરસ્સ જેટ્ટે અન્તેવામી
ઈંદ્રભૂઈ નામં અણગારે ગોયમગોત્તેણ
સત્તુમ્મેહે, મમચરુરંગમઠાણમઠિણ,
વગ્ગરિમહનારાયણમણે, ઘણગપુલ્લગ-
નિષમપમ્મહાણે ઉગ્ગતવે, દિત્તતવે,
ધોરતવે, મહાતવે, ઉગાલે, ધોરગુણે
ધોરતવસ્મી, ધોરવંમચેરવામી, ઉચ્છદ્ધ-
મરીરે, મગ્ગિવિહરતેઉત્તેમ્મે, છટ્ઠે-
છટ્ઠેણં અગ્ગિત્તણેણ તવોવમ્મેણ
મંજમેણં તવગ્ગા ઝપ્પાણ ભાવેમાપે
વિહરન્દ ।

તે કાળે અને તે સમયે શ્રમણ ભગવાન
મહાવીરના જ્યેષ્ઠ અન્નેવાસી ગૌતમ ગોત્રીય
સાત દાય શરીરવાળા-ગેયા, સમયનુરૂપ
સંસ્થાનવાળા વચ્ચવપનારાય સંધ્યભુધી
યુક્ત, મુવર્ણની કસોટી ઉપર ધસેલા
સ્વર્ણની રેખા જેવા ગોરવાળું, કંઠાર તપ-
વાળા, તેજસ્વી તપવાળા, જ્ઞાન, ધાર્મ્ય-
વાળા, શ્રદ્ધાવર્ધના ધારક, શરીરના મન્યવને
ત્યાગ કરી દેનાર, પોતાની વિપુલ નેત્ર-
લેખ્યાને સંસિધ કરી શખનાર મન્દમુતિ
નામક અણગાર નિન્નાર છાન્ડાના તપશ્વી,
તથા સંયમ અને તપશ્ચર્યા દ્વારા આત્માને
બાંધી રાખના વિવરના દગા.

ઉપાસકશ્રી

૮૧. તપ્ત જં સે ભગવં ગોયમે છઠ્ઠવમન- ત્યાર પછી ને ભગવાન ગૌતમ છઠના પારણગંસિ પઠમાપ્ત પોરિસીપ્ત અતુરિયં ભાણ કરેહ, બિહ્યાપ્ત પોરિસીપ્ત અતુરિયં કરેહ, તથાપ્ત મુહવત્તિ પઢિલેહ, ક્રિયાપ્ત અસંભતે મુહવત્તિ પઢિલેહ, અચ્ચવલં ભાયણ વત્થાહં પમજ્જહ, પઢિલેહિતા ભાયણ વત્થાહં પમજ્જહ, પમજ્જિતા, ભાયણાહં, ઉગાહેહ, ઉગા- પઢિલેહિતા, ભાયણાહં, ઉગાહેહ, ઉગા- હિતા જેણેવ સમણે ભગવં મહાવીરે તેણેવ ઉવાગચ્છહ, ઉવાગચ્છિતા સમણે ભગવં મહાવીરં વંદહ, નમસંહ, વંદિતા, નમસિતા એવં વયાસી—“હચ્છામિ જં ભત્તે! તુવ્વમેહિં અવમણુણાપ્ત છઠ્ઠવ- મણપારણગંસિ વાણિયગામે નયરે ઉચ્ચનીયમજ્જિમાહં કુલાહં વર- સમુદાણસ્સ ભિક્ખવાયરિયાપ્ત અહિતપ્ત” કરેહ”!

૮૨. તપ્ત જં ભગવં ગોયમે સમણેણં ભગવયા ત્યાર બાદ અમણુ ભગવંત મહાવર- મહાવીરેણં અવમણુણાપ્ત સમાણે સમણસ્સ અતુશા આપી એટલે ભગવાન ભગવો મહાવીરસ્સ અંતિયાઓ દ્વિપ- અમણુ ભગવંત મહાવીરન- લાસાઓ ચેદ્યાઓ પઢિણિક્ખમહ, દત્તિપલાશ એતયથી અને સંભમ દદિ ૫ પઢિણિક્ખમિતા અતુરિયમચ્ચલમસંભતે ત્થા, અપલતા ભૂમિને એનારી દદિ ૫ જુગંતરપરિલોચનાપ્ત દિલ્લીપ્ત પુરજો યુગમ્મણુ શોધતા જ્યાં વાણિજ્યઆમ નરિયં સોહેમાણે જેણેવ ઉવાગચ્છહ, ઉવાગચ્છિતા નગર છ ત્યાં આવે છે. આવીને વાણિજ્ય- નયરે તેણેવ ઉવાગચ્છહ, ઉવાગચ્છિતા આમ નગરમાં થઈસામુદાનિથી ભિક્ષાયર્યા વાણિયગામે નયરે ઉચ્ચનીયમજ્જિમાહં આમ નગરમાં થઈસામુદાનિથી ભિક્ષાયર્યા

કુલાઈં ઘરસમુદાણસ્સ ભિક્ષાચરિયાણ
અહહ ।

માટે હૃદય નીચ અને મધ્યમ કુલોમાં અટન
કરે છે.

૮૩. તણ ન સે ભગવં ગોયમે વાણિયગામે
નયરે, જહા પળ્લત્તીણ તેહા, જાવ
ભિક્ષાચરિયાણ અહમાણે અહાપજ્જતં
મત્તપાણં મમ્મં પઙ્ગિગાહેદ્ધ, પઙ્ગિગાહિત્તા
વાણિયગામાઓ પઙ્ગિગગ્ગચ્છદ્ધ, પઙ્ગિ-
ગિગ્ગચ્છિત્તા કોલ્લાયસ્સ મન્નિવેસસ્સ
અદ્ધગ્ગસામતેણં વીરૂંવયમાણે, વહુજણમદ્ધ
નિસામેદ્ધ, વહુજણો અન્નમપ્રસ્મ એવમા-
દ્ધવપદ્ધ ૪—“એવં ચ્વન્નુ દેવાણુપ્પિયા ।
સમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્મ અતેવાગી
આણંદે નામ સમણોવામણં પોમહમાલાણ
અપચ્છિમ જાવ અણવકાંત્રમાણે વિહરહ ।

ત્યાર પછી તે ભગવાન ગૌતમ વાણિજ્ય-
આમ નગરમાં જઈ ભગવતી-ચૂતમાં કથું
છે તેમ ભિક્ષાચર્યાં ભગતા યથાયોગ્ય
ભાત-પાણીને સચ્ચક પ્રકારે મેદણ કરે છે.
મેદણ કરીને વાણિજ્યઆમથી બહાર
નીકળે છે. નીકળીને ઠોડલાક સંનિવેશની
પાસેથી જઈ રક્ષા લેતા ત્યારે શબ્દ સાંભળે
છે. ધણા માણસો પરસ્પર એ પ્રમાણે કહે છેઃ
હે દેવાણુપ્રિયો ! શ્રમણ ભગવાન મદાધીરના
અન્નેવાસી આનંદ નામક શ્રાવક પોપચ-
શાલામાં અપદ્ધિમ મારણાન્તિક સંનિવેશનાનુ
આરાધન કરી રહ્યા છે અને મૃત્યુની દરકાર
નહિ કરતા વિદરે છે.

૮૪ તણ નં તસ્મ ગોયમસ્મ વહુજણસ્સ
અંતિણ એયમદ્ધ મોંચ્ચા નિમમ્મ
અયમેયારુવે અગ્ગતિયા ૪ “તથગદ્ધામિ
ણં આણદ સમણોવામણં પામામિ ।”
એવં મપેદ્ધ, મપેદ્ધિના જેણેવ કોલ્લાણ
મન્નિવેગે જેણેવ આણદે સમણોવામણ,
જેણેવ પોમહમાલા તેણેવ ઉવાગચ્છદ્ધ ।

ત્યાર બાદ તે ભગવાન ગૌતમને ધણા મળુની
પાસેથી એ અર્થ સાંભળી, વિચારી આવા
પ્રકારનો આ વિચાર થયો. હું જઈ અને
આનંદ શ્રાવકને જોઈ એમ વિચાર કરે છે.
વિચારીને જ્યાં ઠોડલાક સંનિવેશ છે, જ્યાં
પોપચશાલા છે અને જ્યાં આનંદ શ્રમણ-
પાસક છે ત્યાં પદેવ છે.

૮૫ તણ ન સે આણંદે સમણોવામણં ભગવ
ગોવર્મ એજ્ઞમાણ પાનદ, પામિન્ના દ્ધટ્ઠ
જાવ હિયાણ ભગવં ગોયમ વદદ્ધ નમંમ્મદ્ધ,
વદિન્ના નમંમિન્ના એવં થયાગી—“એવં

ત્યાર બાદ તે આનંદ શ્રાવક ભગવાન ગૌતમને
આવતા જુએ છે. એકને તે પ્રસન્ન અને
મંતુષ્ટ દેખાયો. ૨૬ ભગવાન ગૌતમને
વંદનનનમસ્કાર કરે છે. વંદી અને નમ્મી

ઉપાસકદશાંચ

ખલુ ભત્તે! અહં દમ્ભેણં ડરાલેણં જાવ આ પ્રભાણું ગોદ્યાં: ભગવન્! હું આ ધમણિસતંણ જાણ, તો સંચાણમિ દેવાણુ- ઉચ્ચતપના વડે વ્યાપ્ત કરાણું યાવન્ ધમનીનાડીઓ પ્પિયસ્સ અતિયં પાઝવ્ભવિત્તા નં આપ દેવાતુપ્રિયની પાસે આવીને ત્રણ વાર તિલ્લુત્તો મુદ્ધાણેણં પાણ અભિવંદિત્તા, મસ્તક વડે આપના પગે વંદન કર્યાને તુલ્લે નં ભત્તે! ઇચ્છાકારેણં અણમિ- સમર્થ નથી, તો ભગવન્! આપજ દેવેચ્છાથી ઓગેણં ઇઓ જેવે એહ જા નં અનભિયોગ-દબાવ વગર અહીં આવો તો દેવાણુપ્પિયાણં તિલ્લુત્તો મુદ્ધાણેણં આપ દેવાતુપ્રિયના પગે મસ્તક વડે ત્રણ વાર વંદન-નમસ્કાર કરું.

૮૬. તણ નં સે ભગવં ગોયમે જેણેવ આણંદે ત્યારે ભગવાન ગૌતમ જ્યાં આનંદ શ્રમો પાણુસુ વંદામિ નમસામિ.”

૮૭. તણ નં સે આણંદે ભગવઓ ગોયમસ્સ ત્યાર પછી તે આનંદ શ્રાવક ભગવાન સમણોવાસણ તેણેવ ઉવાગચ્છહા. ગૌતમને ત્રણ વાર મસ્તક વડે પગે વંદન- નમસ્કાર કરી છે, વંદન-નમસ્કાર કરીને તિલ્લુત્તો મુદ્ધાણેણં પાણુસુ વંદહ નમસંહ, તેણે આ પ્રભાણું કહ્યું: ભગવન્! શુદ્ધસ્થને વંદિત્તા નમસિત્તા એવં વયાસી—“અત્થિ નમસ્કાર કરે છે, શ્રદ્ધ શકે છે. શુદ્ધવાસમાં રહેતાં

૮૮. તણ નં સે ભગવં ગોયમે આણંદં સમણો- નમસ્કાર કરે છે, શ્રદ્ધ શકે છે. શુદ્ધવાસમાં રહેતાં ગં ભત્તે! નિહિણો નિહમજ્જાવસંતસ્સ તેણે આ પ્રભાણું કહ્યું: ભગવન્! શુદ્ધસ્થને વંદિત્તા નમસિત્તા એવં વયાસી—“અત્થિ નમસ્કાર કરે છે, શ્રદ્ધ શકે છે. શુદ્ધવાસમાં રહેતાં

૮૯. તણ નં સે ભગવં ગોયમે આણંદં સમણો- નમસ્કાર કરે છે, શ્રદ્ધ શકે છે. શુદ્ધવાસમાં રહેતાં ગં ભત્તે! નિહિણો નિહમજ્જાવસંતસ્સ તેણે આ પ્રભાણું કહ્યું: ભગવન્! શુદ્ધસ્થને વંદિત્તા નમસિત્તા એવં વયાસી—“અત્થિ નમસ્કાર કરે છે, શ્રદ્ધ શકે છે. શુદ્ધવાસમાં રહેતાં

૯૦. તણ નં સે ભગવં ગોયમે આણંદં સમણો- નમસ્કાર કરે છે, શ્રદ્ધ શકે છે. શુદ્ધવાસમાં રહેતાં ગં ભત્તે! નિહિણો નિહમજ્જાવસંતસ્સ તેણે આ પ્રભાણું કહ્યું: ભગવન્! શુદ્ધસ્થને વંદિત્તા નમસિત્તા એવં વયાસી—“અત્થિ નમસ્કાર કરે છે, શ્રદ્ધ શકે છે. શુદ્ધવાસમાં રહેતાં

આણંદા ! એયસ્સ ઠાણસ્સ આલોણ્હિ
જાવ તવોકમ્મં પઠિવજ્જાહિ ।”

૮૯. તણ્ નં સે આણંદે ભગવ ગોયમ એવં
વયાસી—“અતિય્ ણ, મતે ! જિણ-
વયણે સંતાણં તત્ત્વાણ તહિયાણં
સદ્ભૂયાણં ભાવાણ આલોદ્ગજ્જહ જાવ
પઠિવજ્જિજ્જહ ?”

“નો દ્ધણદ્ધે સમદ્ધે ।”

“જહ્ ણ મતે ! જિણ-વયણે સતાણ
જાવ ભાવાણ નો આલોદ્ગજ્જહ જાવ
તવોકમ્મં નો પઠિવજ્જિજ્જહ, તં ણં
મંતે ! તુદ્ધમે ચેવ એયસ્સ ઠાણસ્સ
આલોણ્હ જાવ પઠિવજ્જહ ।”

૯૦. તણ્ નં સે ભગવં ગોયમે આણદેણ
સમણોવામણ એવં વુત્તે સમાણે, મકિણ
કંઠિણ વિદ્ધિગચ્છામમાવપ્પે, આણદસ્સ
અંતિયાઓ પઠિણિવલમદ, ૨ ત્તા
જેણેવ દૂદ્ધપલ્લમે ચેદણ, જેણેવ સમણે
ભગવ મહાવીરે, તેણેવ ડયાગચ્છદ ૨ ત્તા
સમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરમ્મ અદૂર-
સામન્તે ગમણાગમણાણ પઠિવજ્જમદ,
૨ ત્તા એમણમણેનણં આલોણ્હ, આલો-
દત્તા મત્તમાણ પઠિદંનદ, પઠિદંમિન્ના
મમણં ભગવં વદદ નમંમદ, ૨ ત્તા એવ
યયામી—“એવં મલ્લુ મંતે ! જહ
મુદ્ધમેહિ અદ્ધમણ્ણાણ મં ચેવ મદ્ધં

મૃધાવાદૃષ્ એ સ્થાનકની—ચિપચની
આલોચના કર યાવત્ મુદ્ધિને માટે તપઃકર્મ
(પ્રાયશ્ચિત્ત) સ્વીકાર કર.

ત્યાર પછી તે આનંદ શ્રમણોપાસકે ભગવાન
ગૌતમને કહ્યું : ભગવન ! જિન પ્રવચનમાં
સત્ય, તથ્ય તથા યથાર્થ ભાવોની આલોચના
કરાય છે ? યાવત્ પ્રાયશ્ચિત્તરૂપે તપનો સ્વીકાર
કરાય છે ?

હે આનંદ ! એ અર્થ યુક્ત નથી.

ભગવન ! એ જિન પ્રવચનમાં સદૃષ્ભાવો
સંબંધે આલોચના ન કરાય અને યાવત્
તપરૂપ પ્રાયશ્ચિત્ત ન કરાય તો ભગવન !
તમે જ એ સ્થાનકની આલોચના કરો,
યાવત્ તપરૂપ પ્રાયશ્ચિત્ત કરો.

ત્યાર બાદ આનંદ શ્રાવક દ્વારા આ પ્રમાણે
કહેવા પર શંકિત-શંકાવાળા, કાંક્ષિત-
ચિન્તાસાવાળા અને વિચિકિત્સા-સંશયને
પ્રાપ્ત થયેલા ભગવાન ગૌતમ આનંદ શ્રાવક
પાસેથી બહાર નીકળે છે. નીકળીને જ્યાં
હિતિપલાથ ચેત્ય અને શ્રમણ ભગવાન
મહાવીર છે ત્યાં આવે છે. ત્યાં આવીને
શ્રમણ ભગવાનથી શેરે દૂર રહી મનનાગમન
પઠિકરમે છે. પઠિકરમી એપણા-અનેપણાની
આલોચના કરે છે. આલોચના કરીને
ભગવાનને આદાર-ગાળી દેખાડે છે. શ્રમણ
ભગવાન મહાવીરને વંદન અને નમસ્કાર
કરીને એ પ્રમાણે કહે છે : ભગવન !

કહેદ, જાવ તણ જં અહં સંકિણ ૩ આપની અનુજા મેળવી હું (વાણિજ્યઆમ ઉપાસકદશાંગ આળંડસ્સ સમળોવાસગસ્સ અંતિયાઓ નગરમાં ગોચરી મારે ગયો હતો.) કંત્યાદિ પડિણિક્વમામિ, ૨ તા જેણેવ રૂચીક્ષ બહુ કહે છે. યાવત્ ત્યાર બાદ તેણેવ હવ્વમાગણ, તં જં મંતે! કિ શંકિત, કંશિત અને સંશયને પ્રાપ્ત થયેલો આળંદેણં સમળોવાસણં તસ્સ ઠાણસ્સ હું આનંદ શ્રમણોપાસકની પાસેથી નીકળીને આલોણ્યવ્વં શીથ અહીં આવ્યો છું. તો હે ભગવન! ઉદાહુ મણ?" જાવ પડિવજ્જેયવ્વં આનંદ શ્રમણોપાસકે તે સ્થાનની આલોચના કરવી ળેઈએ, યાવત્ પ્રાયશ્ચિત્ત કરવું ળેઈએ અથવા મારે કરવું ળેઈએ?

૧. "ગોયમા!" ઇ સમળે ભગવં મહાવીરે ગૌતમ! મહાવીરે ભગવાન ગૌતમને વિનય-ભગવં ગોયમં એવં વયાસી—ગોયમા! મહાવીરે ભગવાન ગૌતમને વિનય-તુમં ચેવ જં તસ્સ ઠાણસ્સ આલોણહિ કહ્યું: તું જ તે સ્થાનની આલોચના કર અને આનંદ જાવ પડિવજ્જાહિ, આળંદં ચ સમળો-તપઃકર્મ પ્રાયશ્ચિત્તને આ સંબંધે ખમાવ. વાસયં એયમટ્ઠં લામેહિ.

૧૨. તણ જં સે ભગવં ગોયમે, સમળસ્સ ત્યાર બાદ ભગવાન ગૌતમ શ્રમણ ભગવાન ભગવો મહાવીરસ્સ પડિભુણેદ, ૨ તા મહાવીરને 'તહ'તિ કહી આ કથનને વિનય-એયમટ્ઠં વિણણં આલોણહ-જાવ-પડિ-સ્થાનની આલોચના કરે છે. યાવત્ પ્રાયશ્ચિત્ત તસ્સ ઠાણસ્સ આળંદં ચ સમળોવાસયં સ્વીકાર કરે છે અને આનંદ શ્રમણોપાસકને વજ્જેદ, આળંદં ચ સમળોવાસયં એ બાબત ખમાવે છે.

૧૩. તણ જં સમળે ભગવં મહાવીરે અન્નયા ત્યાર બાદ શ્રમણ ભગવાન મહાવીર અન્ન-કયાદ્દ વહિયા જગવય વિહારં વિહરેદ. ઠાઈ દિવસે ત્યાંથી વિહાર કરી બહાર

૧૪. તણ જં સે આળંદે સમળોવાસણ વહિહિ ત્યાર પછી તે આનંદ શ્રમણોપાસકે બહુ સીલ-ચ્ચાણં જાવ અપ્પાણં ભાવેતા, શીલવતો વડે યાવત્ આત્માને લાવિત થોમં વાનાદં સમળોવાસગપરિચારં કરતા વીસ વરસ સુધી શ્રમણોપાસકર્ન.

પાઞ્જિત્તા, એકારસ ય ઉવાસગ-પડિ-
માઓ સમ્મં કાણં કાસિત્તા, માસિયાએ
સંલેહ્ણાએ અત્તાણં સૂસિત્તા, સદ્ધિ ભત્તાઈ
અણસણાએ છેદેત્તા, આલોહ્ણ-પડિવકંતે,
સમાહિ-પત્તે, કાલ-માસે કાલ કિચ્છા,
સોહમ્મે કપ્પે સોહમ્મવહિસગસ્સ મહા-
વિમાણસ્સ ઉત્તર-પુરત્થિમેણં અરુણે
વિમાણે દેવત્તાએ ઉવવન્ને । તત્થ ણં
અત્થેગ્ગયાણં દેવાણં ચત્તારિ પલ્લિઓ-
વમાઈ ઠિઈ પ્પણ્ણત્તા, તત્થ ણં આણદમ્સ
વિ દેવસ્સ ચત્તારિ પલ્લિઓવમાઈ
ઠિઈ પ્પણ્ણત્તા ।

૧૫. "આણંદેણં ભંતે ! દેવે ત્તાઓ દેવલોગાઓ
આઝવલ્લણં, ભવવલ્લણં, ઠિહ્વલ્લણં
અણંતરં ચયં ચહિત્તા, કાંહિ ગચ્છિહિહ્,
કાંહિ ઉવવજ્જિહિહ્ ?"

૧૬. "ગોયમા ! મહાવિદેહે વામે મિગ્ગિ-
હિહ્" । નિવસેવો ।
મત્તમમ્મ અંગસ્સ ઉવામગદમાણ
પદમં આણંદગ્ગવર્ણં ગમત્તં ।

પર્યાય પાળીને શ્રાવકની અગિયાર પ્રતિમા-
ઓને સમ્યક્ કાયા વડે સ્પર્શીને, માસિક
સંલેખના વડે આત્માને શુદ્ધ કરી સાઠ
ભક્ત અનશન વડે પૂર્ણ કરી આત્માચના
અને પ્રતિફલણ કરી, સમાધિને પ્રાપ્ત
થઈ યથાસમય કાળ કરીને સૌધર્મ દેવ-
લોકમાં સૌધર્માવતંસક મહાવિમાનની ઉત્તર-
પૂર્વદિશાએ અરુણ વિમાનને વિશે દેવપણે
ઉત્પન્ન થયો. ત્યાં દેહલાક દેવોની ચાર
પદ્યોપમની સ્થિતિ કહી છે. આનંદ દેવની
પણ ચાર પદ્યોપમની સ્થિતિ છે.

ભગવન ! આનંદ દેવ ને દેવલોકથી
આયુષ્યના ક્ષય, જીવના ક્ષય અને સ્થિતિના
ક્ષય પાંચી સ્થિતિ કયાં જશે ? કયાં ઉપાન
થશે ?

દે ઓતમ ! મહાવિદેહ દેવમાં ઉપાન
થઈ સિદ્ધિ પદ પ્રાપ્તશે. અર્ધો નિર્દોષ-
ઉપસંદાર કર્યો અર્ધો મુદર્ધો સ્વામી
જરમુ સ્વામીને કહે છે જરમુ ! જમ મેં
જગવાન પ્રાપ્તશે સાંખ્યુ છે નેમ જ તને
કહું છે.

બીજું અધ્યયન કામદેવ

૧૭. જહ જં મંતે! સમણેણં ભગવયા અમ્યુ સ્વામીએ શ્રીહુયમ્મ સ્વામીને પૂછયું:
મહાવીરેણં જાવ સંપત્તેણં સત્તમસ્સ અજ્ઞય- ભગવન્! અમણુ યાવત્ત નિર્વાણને આપ
અંગસ્સ ઉવાસગદસાણં પલ્લમસ્સ અજ્ઞય- ભગવન્ત મહાવીરે જે સાતમા ઉપાસકદશાંગ-
ણસ્સ અયમટ્ઠે પણતે, દોલ્લસ્સ જં ના પ્રથમ અધ્યયનનો આ (પૂર્વોક્ત) અર્થ
મંતે! અજ્ઞયણસ્સ કે અટ્ઠે પણતે! કહ્યો છે. તો ભગવન્! બીજા અધ્યયનમાં
શો અર્થ કહ્યો છે?

૧૮. એવંં કલુ જમ્મૂ! તેણં કાલેણં તેણં હુયમ્મ સ્વામી ઉત્તર આપે છે: તે કાળે
સમણેણં ચમ્પા નામં નયરી હોત્થા। અને તે સમયે અંપા નામક નગરી હતી.
પુણમદ્દે ચેરુ, જિયસત્તુ રાયા। કામ- ત્યાં પૂણ્ણભદ્ર એત્ય ઉત્તું. નિતશ્ચુ રાજ
દેવે ગાહાવર્હ। મદ્દા મારિયા। છ નામે ભાર્યા હતી. તેને ત્યાં છ હિરણ્ય
હિરણ-કોઢીઓ નિહાણ-પજત્તાઓ, છ કાટિ નિધાનમાં ચૂકેલી, છ વ્યાજમાં અને
બુદ્ધિ-પજઓના, છ પવિત્થર-પજત્તાઓ, છ ધાન્યાદિના વિસ્તારમાં ચૂકેલી હતી. ભગવાન
છ વયા દસ-ગો-સાહસિણં વણં। જહ આણંદો તહા નિમગ્ગો, જહ ઉત્તર ગાયોના એક મજના હિસાબે
સમોસરણં। જહા આણંદો તહા નિમગ્ગો, જહ ઉત્તર ગાયોના એક મજના હિસાબે
તહેવ સાવય-ધમ્મં પલ્લવજ્ઞહ। અને તે સમયે જહા આણંદો તહા નિમગ્ગો, જહ ઉત્તર ગાયોના એક મજના હિસાબે
સા જેવ વત્તવયા જાવ જેઠ્ઠ-પુત્ત- કરવા નીકળ્યો. અને આનંદની જેમ (કામદેવ) વંદન
મિત્ત-નાહંં આપુલ્લિતા, જેણેવ પોસહ- સમોસરણં કરવા નીકળ્યો. અને આનંદની જેમ (કામદેવ) વંદન
સાલા, તેણેવ જાવ સમણસ્સ ભગવઓ આવકંમ્મ સ્વીકાર કરે છે. ધત્થાદિ તે જ
આણંદો જાવ અંતિયં ધમ્મ-પણતિં અને મિત્ત, જ્ઞાતિ વગેરેને પૂછી ન્યાં
મહાવીરસ્સા અંતિયં ધમ્મ-પણતિં આનંદની જેમ (કામદેવ) વંદન
જવતાંપણિત્તાણં વિહરહ। આનંદની જેમ (કામદેવ) વંદન
વિહરે છે.

હતી. તેના ધાવાળા હંદાર અ
 અભા મુદંગના હંદાર આ
 છાતી નમરના અધભાગ ધા
 તેના ગ્રે હાથ ઢોળીના આ
 હાથના અથગ્ર તેના આકૃતિવાળા
 અને હાથના પથ્થર જેવી આકૃતિવાળા
 શિલા જેવા હતા. તેના આકૃતિવાળા
 નખો છીપના દળના જેવી આકૃતિવાળા
 હતા. તેનાં બંને સ્તનો હાઝમતીની
 પેઠે વક્ષસ્થળ ઉપર લટકતાં હતાં. તેનું ચેર
 ઢોળાની ઢોળી જેવું ગોળ હતું. તેના નેત્રો
 કાંઠાની જેવી આકૃતિવાળા હતા અને તેના
 બુધ્ધ-અડકાશ ભરેલી જે યુલ્લીની
 આકૃતિવાળા હતા. તેના બંને સાથળ સાથે
 રહેલા જે ઢોળીઓની આકૃતિ જેવા હતા.
 તેના ઢીંચણ એક અર્જુન અતના વૃક્ષના
 યુગ્મ જેવા અત્યંત વાંકા વિકૃત અને
 બીભત્સ દેખાવાળા હતા. તેની બંધ કઠણ
 અને શેરો વડે વ્યાપ્ત હતી. તેના બંને
 પગ ચટણી વાટવાના પથ્થર જેવા હતા.
 નખો છીપના દળ જેવા હતા.

અને વૃ
 આકૃતિવાળા
 રહેલા એ ઝાડો
 તેના ઢીંચાણ અત્યંત
 ઘુચ્છા જેવા હતા.
 બીલસ દેખાવાળા પથ્થર
 અને રંગો વડે વ્યારત
 પગ ચટાણી વાટવાના
 નખો છીપના દળ જેવા હતા.

૧૦૧. લહલહ-મહલહ-જાણુપ વિગય-ભગ-મુગ-
 મુમપ-અવનાલિય-વયણ-વિવર-તિલા-
 લિયમગજીદે, સરહ-કય-માલિયાપ,
 હંદુર - માલ - પરિગદ્ધ - સુકયચિવે,
 મંડલ-કય-કળ-પૂર, સપ્-કય-વેગલ્લે,

તે ગાડાની પાછળના ભાગનાં લાકડાં સરખા
 અને અપ્રશસ્ત ઢીંચાણાળો હતા. એડાળ,
 ભાંગેલ અને વાંચી ભરવાળો હતા. અવ-
 દારિત-પહેાણું કચેલું સુખરૂપી નિવરમાંથી
 એની છલ બહાર નીકળેલી હતી. એના

અપ્પોહંતે, અભિગજ્જંતે, ભીમ-મુવક-
દ્વટ્ટહામે, નાણા-વિહ-પંચ-વર્ણેહિ
લોમેહિ ઉવચિણ્ણ એમ મહં નીલુપ્પલ-
ગવલ-મુલિય-અયસિ-કુમુમ-પ્પમાસં
અસિ યુર-ધારં ગહાય, જેનેવ પોસહ-
સાલા, જેનેવ કામદેવે સમણોવાસણ,
તેનેવ ઉવાગચ્છદ્ધ, ૨ ત્તા આમુ-રત્તે
રુટ્ટે-કુવિણ્ણ ચંડિક્કિણ્ણ મિમિમિ-
યમાણે કામદેવં સમણોવાસયં એવં
વયાસી—“હં ભો કામદેવા! સમણો-
વાસયા! અપત્થિય-પત્થિયા! દુરત-
પંત-લક્ષણા! હીણ-પુણ-ચાઉદ-
સિયા! હિરિ-મિરી-ધિદ્ધ-કિત્તિ-પરિ-
વજ્જિયા! ધમ્મવામયા! પુણ્ણવા-
મયા! સગ્ગવામયા! મોક્કગ્ગવામયા!
ધમ્મવામયા! પુણ્ણવામયા! સગ્ગ-
વામયા! મોક્કગ્ગવામયા! ધમ્મ-
વામયા! પુણ્ણવામયા! સગ્ગ-
વામયા! મોક્કગ્ગવામયા! નો
ચ્છલ્લ વપ્પદ્ધ તવ દેવાણુલિયા! જ
સીલાદં વયાદં વેરમણાદં વચ્ચ-
વમાણાદં પોમહોયવામાદં વાલિત્તણ
વા, યોમિત્તણ વા, મહિત્તણ વા,
મંજિત્તણ વા, ઝગ્ગિત્તણ વા, પરિચ્ચ-
દ્ધણ વા, ત જદ્ધ વા તુમં અગ્ગ
મીલાદં જાય પોમહોયવામાદં ન છટ્ટેમિ
ન મંજેમિ, તો ત અહં અગ્ગ દમેષં
નીલુપ્પલ જાય અમિણા મદ્દા-મદ્દિ
કરેમિ, જદ્ધ વા તુમં દેવાણુલિયા,

માથા ઉપર શરટાની માળા હતી, જેને
નોખિયાના કણપુર-કાનતું આજુબાજુ ધારણ
કરેલું હતું. અને સાપતું ધૈકશ-કનરાસંગ
કરેલું હતું. તે કરારદેહી કરી રહ્યો હતો.
ભયંકર અદ્દહાર્ય કરી રહ્યો હતો. તેનું શરીર
અનેક પ્રકારના પાંચ વર્ણવાળા રંગો વડે
વ્યાપ્ત હતું. એવો ભયંકર તે પિશાચ એક
મોટી નીલકમળ, પાડાનાં શિંગડાં, યુલિકા-
ગળી અને અળસીનાં ફૂલ જેવી, શરધાર-
તીક્ષ્ણ ધારવાળી તલવારને ચડણ કરીને
જ્યાં કામદેવ અભિગ્ગામ્યક હતો, ત્યાં
આગ્યો. આવીને ગુરૂંસે ચર્ચવો, કુપિત, તીવ્ર
ક્રોધવાળો અને મીસ-મીસ કરતો કામદેવ
અભિગ્ગામ્યકને આ પ્રમાણે કહેવા લાગ્યો:
અરે મરણની કામના કરનાર! દુષ્ટ પરિણામ-
વાળા અને કુલસળી (ખોટાં લક્ષણોવાળા)
હીનપુણ્ય-આતુર્દશિક-અપૂરી કાળીઓદશી-
એ જન્મેલા, લગ્ન, યોગ, દિય અને
છીર્નિથી રક્તિ! ધર્મની ઇચ્છાવાળા!
પુણ્યની ઇચ્છાવાળા! સ્વર્ગની ઇચ્છાવાળા!
મોક્ષની ઇચ્છાવાળા! ધર્મના કાંક્ષી! પુણ્યના
કાંક્ષી! સ્વર્ગના કાંક્ષી! મોક્ષના કાંક્ષી!
ધર્મની પિપાસા રાખનાર, પુણ્યની પિપાસા
રાખનાર, સ્વર્ગના પિપાસુ! મોક્ષના પિપાસુ!
કામદેવ અભિગ્ગામ્યક! દેવાનુપ્રિય! શીલો,
અણુમનો, દિશાવત વનરે વિરમાન, પચ્ચક-
ખાણુ-પ્રત્યાખાણ અને પારપાપવાતરી
ચલિત શુદ્ધ, શાંત પામતું, એમનું અંદરનું
કર્મ, આમતું, મૂર્છી દેતું, અને સર્વથા ત્યાગ

અદુ-કુદદ-વસદે અકાલે જેવ જીવિયાઓ
વવરોવિજ્જસિ । ”

ઉપાસકદશ્ય

કંઈ, નને કહ્યતો નથી. પણ એ તું આને
શીલ યાવત પાપદોષવાત્ર છોડીશ નહિ કે
ભાંગીશ નહિ તો આને આ નીલકમ્પ
જેવી યાવત તલવાર વડે તારા હૃદયે
કરી નાખીશ. જેથી હું દેવાતુષિત! તું
આત્મધ્યાનની હૃદયે-અત્યંત પરાધીનતાથી
પીડિત થઈ અકાળમાં જ છુવનથી રહિશ
થઈ જશે. એટલે મરણ પામશે.

૧૦૨. તદુ નં સે કામદેવે સમણોવાસદ તેણં
દેવેણં વિસાય-રુવેણં એવં વુત્તે સમાણે,
અમીદુ, અત્તલ્લે, અણુલ્લિગ્ગે, અક્કુ-
ભિદુ, અચ્છલિદુ, અસંભત્તે, તુસિણીદુ
વમ્મ-જ્ઞાણોવગદુ વિહરદુ ।
ત્યાર બાદ તે પિશાચરૂપ દેવે આ પ્રભુ
કહેવા છતાં તે કામદેવે અમણોપાસક
અભીત-ભયભીત થયા સિવાય, અત્તલ-ગોલ
પામ્યા વગર, ઉદ્ધેગરહિત, અશ્વલિત-શૈભ
રહિત, અચ્છલિત, અસંભ્રાન્ત, નિશ્ચલ, વૃથ્થીક
મૌન રહી ધર્મધ્યાનમાં સ્થિર રહે છે.

૧૦૩. તદુ નં સે દેવે વિસાય-રુવે કામદેવં
સમણોવાસયં અમીયં જાવ વમ્મ-
જ્ઞાણોવગયં વિહરમાણં પાસદુ, ધુએ છે.
પાસકને નિભય યાવત પુણ્ય કામદેવને
પાસિત્તા દોલ્લંપિ તલ્લંપિ કામદેવા !
એવં વયાસી—“હં મો ! કામદેવા !
સમણોવાસયા ! અપલ્લિયપલ્લિયા !
જદુ નં તુમં અજ્જ જાવ વવરોવિજ્જસિ ।
ત્યાર બાદ તે કામદેવે અમણોપાસકને
કેવ બીજી વાર અને ત્રીજી વાર પુણ્ય એ
પ્રમાણે કહે છે. તો પુણ્ય કામદેવે ભયભીત
થયા સિવાય યાવત ધર્મધ્યાનમાં નિ
રહે છે.

૧૦૪. તદુ નં સે કામદેવે સમણોવાસદ તેણં
દેવેણં વિસાય-રુવેણં એવં વુત્તે સમાણે,
અમીદુ, અત્તલ્લે, અણુલ્લિગ્ગે, અક્કુ-
ભિદુ, અચ્છલિદુ, અસંભત્તે, તુસિણીદુ
વમ્મ-જ્ઞાણોવગદુ વિહરદુ ।
ત્યાર બાદ તે કામદેવે અમણોપાસકને
કેવ બીજી વાર અને ત્રીજી વાર પુણ્ય એ
પ્રમાણે કહે છે. તો પુણ્ય કામદેવે ભયભીત
થયા સિવાય યાવત ધર્મધ્યાનમાં નિ
રહે છે.

૧૦૫. તદ્દં નં સે દેવે પિસાયન્નવે કામદેવ
સમણોવાસય અભીયં જાવ વિહરમાણ
પાસદ્દ, પાસિત્તા આમુરત્તે પ્પતિ-વલ્લિય
ભિર્ઝાંદિ નિઙ્ગલે સાહટ્ટુ, કામવદે
સમણોવાસય નીલ્લપ્પલ જાવ અસિણા
લંઙ્ગાલ્લિ કરેદ્દ ।

૧૦૬. તદ્દં નં સે કામદેવે સમણોવામણ ત
ઉજ્જલં જાવ દુરહિયાસ વેયણ સમ્મ
સહદ્દ જાવ અહિયાસેદ્દ ।

૧૦૭. તદ્દં નં સે દેવે પિસાયન્નવે કામદેવ
સમણોવાસય અભીયં જાવ વિહરમાણ
પાસદ્દ, પાસિત્તા જાહે નો મચાણદ્દ
કામદેવં સમણોવાસય નિગ્ગધાજો
પાવયણાજો ચાલિત્તણ વા યોમિત્તણ
વા વિપરિણામિત્તણ વા, તાહે સતે
તંતે પરિત્તે સણિય સણિય પચ્છો-
મચ્છદ્દ, પચ્છોમચિક્કતા, પોમહ-
માલાજો પટ્ટિણિક્કમદ્દ, પટ્ટિણિક્કવ-
મિત્તા દિવ્વ પિમાયન્નવ વિપ્પજહદ્દ,
વિપ્પજહિત્તા ઇયં મહં દિવ્વ હરિય-
ન્નવં ચિટ્ઠવ્વદ્દ, ગત્તગમ્મદ્દટ્ઠિય સમ્મ
મંઠિયં મુજાયં, પુરઝો ઉદગમં વિટ્ઠજો
વરાહ, અયા-શુચિદ્ધવત્તવ-નુચ્છિદ્ધવત્તવ-
લંબોદરાધર-કર અવ્વમ્મય-મહલ-
મલ્લિયા-વિમલ-ધવલ-દંવ કંવળ-
પોમો-મવિટ્ઠ-દત્ત, આણામિચચ-
લ્લિયન્નવલ્લિયન્નવ-જોલ્લં કુમ્મપાંદ-

ત્યાર બાદ ને પિશાચરૂપ દેવ, કામદેવ અભયો-
પાસકને નિર્ભય રહેલો જુઓ છે. જોઈને
યુક્તે થઈ ત્રિવલ્લીયુક્ત (ત્રણ વળિયાંવાળી)
બમર લલાટ ઉપર કરીને કામદેવ અભયો-
પાસકના નીલકમળ જેવી યાવન તલવાર
વડે ટુકડે-ટુકડા કરે છે.

ત્યાર પછી ને કામદેવ અભયોપાસક આ
ઉજ્જવલ-તીવ્ર યાવન દુસ્સહ વેદનાને સમ્યક્
પ્રકારે યાવન સદન કરે છે.

ત્યાર બાદ પણ ને પિશાચરૂપ દેવ, કામદેવ
અભયોપાસકને નિર્ભય રહેલો જુઓ છે.
જોઈને જ્યારે ને કામદેવ અભયોપાસકને
નિર્ભય-પ્રવચનથી ચલાયમાન કરવાને
ક્ષેપ પમાડવાને, વિપરિણામ-અન્યથા
પરિણામ કરવાને શક્તિમાન થતો નથી
ત્યારે આત્મ ચયેક્ષો-ચક્રેક્ષો, અન્યન્ત
ચક્રેક્ષો ધીમેધીમે પાછા ફરે છે. પાછા ફરી
પોષપથાલાથી બહાર નીકળે છે. બહાર
નીકળીને દિવ્ય પિશાચના રૂપને ત્યાગ કરે છે.
ત્યાગ કરીને એક ઓટું દાથીનું રૂપ વિદુર્ભ
છે. ને દાથી આ પ્રકારનો દનોઃ નેના
માત્ર અંગ (આર પગ, મુંદ, પૃંઝ અને સિંઘા)
પૃથ્વી પર લાગેલાં દનોઃ ને સમ્યક્ અભિયન
મુંદર આટૂંનિવારો દનોઃ પૂના દિવમે જન્મેદો,
આમશથી કિંદો અને પાત્તરથી વરદનો
દનોઃ દનોઃ અજના જેવું પેટવારો, અલ્પ-
કુસિન્નેનું પેટ લાંબું નથી એવું. લમિદર-

પુણ-ચલણ વીસદ-નવલ્લ અલ્લીન-
પમાણ-ગુણ-પુલ્લ.

ઉપાસકદશાંત

ગણેશની પેઠે લાંબા હોદ અને અંદાશો,
અને ગુરુવાચર્યાને પ્રાપ્ત થયેલા અને ધોળા
મોગરાનાં ધુળની પેઠે રંગરૂ અને ધોળા
દાંતવાળો હતો. તેના દાંતો ધુળાની ધોળી-
ધોળીમાં પ્રવિષ્ટ હતા. તેની અંદરનો અંધારો
કંકે નમાવેલ ધુળની પેઠે લલિત-ચેદાશાળો
અને સંવેલિત-સંકલિત હતા. તેના પગો
કાચાની જેમ પરિપૂર્ણ હતા. વીથ નખચાં,
સંગત અને પ્રમાણુક્ત ધુરંધરાળો એ
તે હાથી હતો.

મત્ત મેહમિવ ગુલ-ગુલેત, મળ-પવળ-
જણ-વેગ, દિવ્વં હૃત્થિલ્લવં વિજવ્વહ,
વિજવિત્તા જેણેવ પોસહ-સાલા, જેણેવ
કામદેવે સમણોવાસણ તેણેવ ઉવા-
ગચ્છહ, ઉવાગચ્છિતા કામદેવે
સમણોવાસણ એવં વ્યાસી—“હં મો!
કામદેવો ! સમણોવાસણ ! તહેવ
મળહ જાવ ન મંજેસિ, તો તે અજ્ઞ
અહં સોંહણ નીળેમિ, નીળિતા
પોસહસાલાઓ જલ્લિતા
જહં વેલાસં દંત-મુસલેહિ પલ્લિચ્છામિ,
તિલ્લેહિ દંત-મુસલેહિ પલ્લિચ્છામિ,
પલ્લિચ્છિતા અહે ધરણિતલંસિ તિલ્લુત્તો
પાણુ લોલેમિ, જહા નં પુમં અદ્દ-
દુદ્દ-વસદ્દે અકાલે ચેવ જીવિયાઓ
વસરાવિજસિ !

મદોન્મત્ત અને મેધની પેઠે ગર્જના
હતો. મન અને પવનને છતનાર
હતો. એવા દિવ્ય હાથીનું રૂપ તે દેવ
વિદુરે છે. આવીને કામદેવે શ્રમણોપાસક છે ત્યાં
અને જ્યાં કામદેવે! ઇત્યાદિ તેમ જ કહે છે.
આવે છે. પિશાચરૂપે કહ્યું હતું, ચાવત શીલ
કહે છે. હે કામદેવ! નહિ તો આજે તને
બાંગીશ કરીશ, અહલ્ય કરીને ચોષક
બહાર લઈ જઈશ. અહલ્ય દાંતરૂપી
કરીશ. અહલ્ય કરીને તીક્ષ્ણ દાંતરૂપી
કરીશ. નીચ પૃથ્વીના તલ ઉપર ત્રણ વાર પગો
પરાધીનતાથી પીડિત થયેલો અ-
ભયનથી ધ્રુવ થઈશ.

૧૦૯. તણ નં સે કામદેવે સમળોવાસણ
તેણં દેવેણં હૃતિય-સ્ત્રવેણં એવં વુત્તે
સમાણે, અમીણ, જાવ વિહરહ.

હસ્તીરૂપ દેવે એ પ્રભાણે કહ્યું તો પણ
કામદેવ અમણોપાસક હય પામ્યો નહિ.

૧૧૦. તણ નં સે દેવે હૃતિય-સ્ત્રવે કામદેવં
સમળોવાસણં અમીયં જાવ વિહરમાણં
પાસહ, ૨ ત્તા દોચ્ચંપિ તત્ત્વંપિ
કામદેવં સમળોવાસણ એવં વયાસી—
“હં મો! કામદેવા! તહેવ જાવ
સો વિ વિહરહ.”

ત્યાર બાદ તે હસ્તીરૂપ દેવ કામદેવ
અમણોપાસકને નિર્ભય રહેલો જુએ છે.
એઈને બીજી વાર અને ત્રીજી વાર પણ
કામદેવ અમણોપાસકને એ પ્રભાણે કહે
છે: હે કામદેવ! ક્રત્યાદિ પૂર્વવત વધુ
કહેવું યાવત તે પણ તેમ જ નિર્ભય જ
રહે છે.

૧૧૧. તણ નં સે દેવે હૃતિય-સ્ત્રવે કામદેવં
સમળોવાસણં અમીયં જાવ વિહરમાણં
પાસહ, ૨ ત્તા આમુગ્તે ૪, કામદેવં
સમળોવાસણં સોંડાણ ગિણ્હેહ, ૨ ત્તા
ઉહ્લં વેહાસં ઉઘ્વિહહ ૨ ત્તા તિયગ્રંહિ
દંત-મુત્તલેહિ પડિચ્છહ, ૨ ત્તા અદે
ધરણિ-તલેસિ તિવગ્નુત્તો પાણ્મુ
મોલેહ.

ત્યાર પછી તે હસ્તીરૂપ કામદેવ અમણો-
પાસકને નિર્ભય રહેલો જુએ છે. એઈને
શુભે થયેલો તે કામદેવ અમણોપાસકને
ચૂંક વટે અદભૂત કહે છે. ચૂંક વટે અદભૂત
કરીને આકાશમાં ગયો હજાળે છે. હજાળીને
તીક્ષ્ણ દન્તરૂપ શુશળો વટે અદભૂત કહે છે.
અદભૂત કરીને, નીચે, પૃથ્વીનાજ ઉપર પણ
વાર પગે વટે રાંધે છે.

૧૧૨. તણ નં સે કામદેવે સમળોવામાણ ત
ઉચ્ચલં જાવ અહિયાસેહ.

તે કામદેવ અમણોપાસક ને અસત્ય અમાના-
રૂપ વેદનાને શાન્તિપૂર્વક સદન કહે છે.

૧૧૩. તણ નં સે દેવે હૃતિય-સ્ત્રવે કામદેવ
સમળોવામાણં જાહે નો મન્નાણહ જાવ
મણિયં-મણિયં પચ્છોમવક્રહ, ૨ ત્તા
પોગહ-માળાઓ પટિણિયગ્રમહ, ૨ ત્તા
દિષ્વં હૃતિય-સ્ત્રવં વિણ્ણરહ, ૨ ત્તા
પણે મહં દિષ્વં મણ્ણ-સ્ત્રવં વિચ્છવ્વહ,

ત્યાર બાદ તે હસ્તીરૂપ કામદેવ અમણો-
પાસકને જ્યારે મનાદિથી સલાયમાન કરવા
શક્તિમાન થતો નથી ત્યારે તે ધીમેધીમે
પાછો ખસે છે, પાછો ખસીને પાપદશાલાથી
બહાર નીકળે છે. બહાર નીકળીને દિવ્ય
દન્તીરૂપનો ત્યાગ કરે છે. ત્યાગ કરીને

ઉગ્મ - વિસં ચંડ - વિસં ઘોર - વિસં એક મોટા દિવ્ય સાપના રૂપની વિદિયા
 મહાકાયં મસી - મૂસા - કાલગં નયણ- સર્પ છે. તેનું વર્ણન આ પ્રમાણે છે: તે
 વિસં - રોસ - પુણ્ણ, અંજળ-પુંજનિગર- સર્પ ઉચ્ચવિષવાળો, મોટા શરીરવાળો, મેથી અને
 પ્પગાસં, રત્તચ્છં લોહિય-લોચળ- શ્વેતવિષવાળો, મોટા શરીરવાળો, મેથી અને
 જમલ-જુપલ-ચંચલ-જીહ્વં, વરણી-ચલ- મૂસા જેવો કાળો, નયનવિષ-દર્શિમાં વિષવાળો
 વેળીમૂયં, ઉવકડ-ફુડ-કુડિલ-જડિલ- અને શેપથી ભરાયેલો હતો. એના શરીરનો
 કવકસ-વિયડ-ફડાડોવ-કરણ-દચ્છં, વર્ણ અંજનના દગલાના સમૂહ જેવો દેખાતો
 લોહાગર-ધમ્મમ-ળ-ધમ્મમંત-વોસં, વર્ણ અંજનના સાથે રહેલી એ ગિહ્વાઓ
 અણાગલિય-તિવ્વ-ચંદ્રોસં સપ્પ-રૂવં હતા. એની સાથે રહેલી એ ગિહ્વાઓ
 વિજ્જવદ્, વિજ્જલિત્તા જેણેવ સમણોવાસણ, અત્યન્ત અપલ હતી. તે એવો બણાતો
 સાલા જેણેવ ઉવાગચ્છદ્, સમણોવાસયા! હતા. એમ કે પ્રૃથ્વીની જટિલ, ભયાનક,
 તેણેવ કામદેવં સમણોવાસયં એવં વયાસી- કહ્યું નો આડંબર કરવામાં દક્ષ-નિયુણુ હતો.
 “હં મો! કામદેવા, તો તે અજ્ઞેવ અહં ધમાતી લોહાકર-લોહાની ભઠ્ઠીની નય
 જાવ ન મંજેસિ, તો તે અજ્ઞેવ અહં ધમાતી લોહાકર-લોહાની ભઠ્ઠીની નય
 સર-સરસ્સ કાય ઉરુહાસિ, ઉરુહિત્તા કહ્યું નો આડંબર કરવામાં દક્ષ-નિયુણુ હતો.
 પચ્છિમેણં ભાણં તિક્ખાહિં ચેવ સર્પના રૂપની વિદિયા કરી. તે દેવે આવા
 વેદેસિ, વેદિત્તા લાલાહિં ઉરંસિ ચેવ ન્યાં ચોષધશાલા હતી અને ન્યાં આબ્યો. આ
 પરિગયાહિં લાલાહિં ઉરંસિ ચેવ ન્યાં ચોષધશાલા હતી અને ન્યાં આબ્યો. આ
 નિયુ-દ્દેસિ, જહા નં પુમં અદ્દુ-દુહદ્દ- અમણોપાસક હતો, ત્યાં આબ્યો. આ
 વસદ્દે અકાલે ચેવ જીવિયાઓ અમણોપાસક! એ હું શીલ
 વવરોવિજ્જસિ! તેણે કામદેવ અમણોપાસક! એ હું શીલ
 કહ્યું: કામદેવ અમણોપાસક! એ હું શીલ
 શરીર ઉપર સર સર ચડી જઈશ. ચડીને
 પેંછડા વડે તારી ચીવાને વીટી લઈશ.
 વીટીને તીક્ષ્ણ અને વિષથી વ્યાપ્ત થાશે
 વડે તારી છાતીમાં પ્રહાર કરીશ. જેથી તું
 આતંધ્યાનની અત્યન્ત પ્રાચીનતાથી પી

વા લોભિત્તણ વા વિપરિણા-
મિત્તણ વા ।”

સંધ્યાના ઉપર બેઠીને શ્રમણ ભગવાન
મહાવીરની પાસેથી પ્રાપ્ત કરેલી ધર્મપ્રજ્ઞામિતે
સ્ત્રીકારીને વિહરે છે. ખરેખર કોઈ દેવ,
દાનવ યાવન ગન્ધર્વ પણ તેને નિર્ગુણ્ય-
પ્રવચનથી અસાધ્યમાન કરવાને, કોઈ પમાડ-
વાને કે વિપરિણત કરવાને સમર્થ નથી.

૧૧૮. તણ ન અહં સવક્કસ્સ દેવિદસ્સ
દેવરણ્ણો એમમટ્ઠં અસહ્હમાણે ૩ હહં
હુવ્હમાગણ । ત અહો ણં દેવાણુપ્પિયા !
હહ્હો ૬ લલ્લા ૩, તં વિટ્ઠા ણં
દેવાણુપ્પિયા ! હહ્હો જાવ અમિ-
સમધ્રાગયા । ત છામેમિ ણં, દેવાણુ-
પ્પિયા ! ત્તમતુ મજ્ઞ દેવાણુપ્પિયા !
ચંતુમરહંતિ ણ દેવાણુપ્પિયા ! નાહં
ભુજ્જો કારણયાણ ” તિ કદ્દુ પાય-
વહિણ પજ્જલિહ્હે એમમટ્ઠં ભુજ્જો-
ભુજ્જો છામેહ, છામિત્તા જામેવ દિસં
પાહ્હભૂણ તામેવ દિસં પહિગણ ।

આવી તમારી પ્રશંસા સાંભળી હું દેવેન્દ્ર
દેવરાજ શક્તી એ વાત ઉપર શ્રદ્ધા, રૂચિ અને
પ્રતીતિ નહિ કરતો શીઘ્ર અર્ધો આવ્યો.
અહો દેવાનુપ્રિય ! તમે અને સમા આવો.
હે દેવાનુપ્રિય ! તમે અને સમા આપવાને
ચોગ્ય છો. હું ક્રીંથી એમ કરીશ નહિ,
એમ કહીને ને દેવ કામદેવ શ્રમણોપાસકના
પગોમાં પડ્યો અને હાથ એકીને તેણે જે
કંઈ હતું તેને માટે વારંવાર ખમાવ્યું.
ખમાવીને જે દિશાથી આવ્યો તેના ને
દિશાએ આદ્યો ગયો.

૧૧૯. તણ ને સે કામદેવે મમણોવામણ
“નિરુવમગ્ગ” હુવ્હ કદ્દુ પહિમપારેહ ।

પછી ને કામદેવ શ્રમણોપાસક પાતાને
કપર્યર્થરહિત બળીને પ્રતિમાને પારે છે.

૧૨૦. તેણં કાલેણં તેણં મમાણં મમણે
ભગવં મહાવીરે જાવ વિહરહ ।

ને કાળે અને ને સમયે શ્રમણ બ્રમવાન
મહાવીર વિચરતા હતા. એટલે અંગા-
નગરીથી બહાર કુદ્યાનમાં વિચરતા હતા.

૧૨૧. તણ ને મે કામદેવે મમણેવામણ
હમોમે કહાણ લહ્હટ્ટે મમાણે “અવં
ચલુ સમણે ભગવં મહાવીરે જાવ

ત્યાર બાદ ને કામદેવ શ્રમણોપાસકને આ
વાતની બાજુ થઈ કે શ્રમણ બ્રમવાન મહા-
વીર યાવન વિચરી રહ્યા છે, તે માટે શ્રમણ

ઉપાસકદશાંચ

વિહરહ, તં સેયં લલુ મમ સમણં ભગવાન મહાવીરને વંદન-નમસ્કાર કરી
ભગવં મહાવીરં વંદિતા નમસિતા અને ત્યાંથી પાછા આવીને યોધય પાસે
તબો પહિણિયત્તસ્સ પોસહં પારિત્તણ્ણ” એઠિએ, એ બે એયરકર છે, એમ વિચારીને
તિ કટ્ટુદુ એવં સંપેહેહ, મુદ્ધ-પ્પાવેસાહં તે યુદ્ધ અને પહેરે છે, યાવત્ અલ્પ અને
વત્થાહં જાવ અપ્પ-મહાગ્ગ જાવ મહામૂલ્ય અલંકાર ધરથી બહાર નીકળે છે,
મણુસ્સ-વગુરા પરિવિલ્લે પહિણિવલ્લ- વીટાયેલો અપાનગરીના મધ્યમાં બધે છે,
ગિહાબો ચમ્પ નગરિ મજ્જમ-મજ્જેન નીકળીને જ્યાં ધૂલ્લુલ્લદ્ર એત્થ છે ત્યાં અ-
મિત્તા નિગચ્છહ, નિમગ્ગિત્તા જેણેવ પુણ- જઈને જ્યાં શંખની પેઠે પંથુપાસના ક-
મદ્દે વેણુદુ જહા સંખો જાવ છે, યાવત્ શંખની પેઠે પંથુપાસના ક-
પજ્જુવાસહ!

૨૨. તણ્ણ જં સમણે ભગવં મહાવીરે
કામદેવસ્સ સમણોવાસયસ્સ તીસે ય
જાવ ધમ્મકહા સમત્તા ।

૧૨૩. “કામદેવા” હ સમણે ભગવં મહાવીરે
કામદેવં સમણોવાસયં એવં વયાસી—
“સે તૂણં, કામદેવા ! પુલ્લં પુલ્લરતા-
વરત્તકાલસમયંસિ એગે દેવે એગે મહં મહં અતિણ્ણ રાત્તિના સમયે તારી પાસે એક દેવ પ્રગટ
પાજ્જુભૂણ્ણ । તણ્ણ સે દેવે એગે મહં મહં નીલુપ્પલ તણ્ણે એક મોટી નીલકમળના જમી ત-
દિવ્વપિસાય-હવં વિજ્જહ, વિજ્જ- તણ્ણે એક મોટી નીલકમળના જમી ત-
દિવ્વપિસાય-હવં વિજ્જહ, વિજ્જ- તણ્ણે એક મોટી નીલકમળના જમી ત-
જાવ અસિ મહાય તુમં એવં વયાસી કામદેવ ! હું યાવત્ જીવનથી એક તો પથ્થ
—“દંભો કામદેવા, તં તુમં તેણં એવં નરિય. તે દેવે તને આ પ્રમાણે કહ્યું તો પથ્થ
વવરોવિજ્જસિ, તં તુમં તેણં એવં નરિય. તે દેવે તને આ પ્રમાણે કહ્યું તો પથ્થ
મુતે સમાગે અમીણ જાવ વિહરસિ” । હું નિર્ભય રહ્યો. એમ વર્ણનરહિત તણ્ણે
એવં વપ્પાગ-રહિયા તિણિ વિ જવ- ઉપસર્ગો અહીં કરીથી કહેવા યાવત્ હું
સમગ્રા તદેવ પહિણ્ણાચેવવા જાવ વિચલિત ન થયો ત્યાજ દેવ પાછો ગયો.

પડિગિત્ત્વમિતા વહિયા જળવય-
વિહારં વિહરહ ।

૧૨૮. તણ જં સે કામદેવે સમણોવાસણ
પઠમં જ્વાસગ-પડિમં જ્વસપંજિતાણં
વિહરહ ।

૧૨૯. તણ જં સે કામદેવે સમણોવાસણ ત્યાર પછી કામદેવ શ્રમણોપાસક થયાં
વહિહિ જાવ ભાવેતા વીસં વાસાહં ત્યાર પછી આત્માને લાવિત કરી
સમણોવાસગ-પરિયાગં શીલવ્રતો વગેરેથી શ્રમણોપાસક પર્થાશ્વને
સમણોવાસગ-પરિયાગં પાજણિતા, વીસ વરસ યુધી આવકની પ્રતિભાઓને
એકકારસ જ્વાસગ-પરિયાગં સમ્મં પાળી, અગિયાર કાયા વડે સ્પર્શી એક
કાણં ફાસિતા, માસિયાણ સંલેહણાણ સમ્યક્ વિચિત્રુર્વક કાયા વડે છઠી-ચતીત કરી,
અપ્પાણં ઝૂસિતા, સઠ્ઠિં ભત્તાહં સાઠ ભક્ત અણુસણુ વડે છઠી-ચતીત કરી, સમાધિને
અણસણાણં છેદેતા, કાલમાસે આલોચના કરી, પ્રતિકમણુ કરી, કાળ કરી
પડિક્કતે, સમાહિપતે, સાઠ આલોચના કરી, પ્રતિકમણુ કરી, કાળ કરી
કાલં કિલ્લા, સોહમ્મે કપ્પે સોહમ્મ-પ્રાપ્ત થઈ શ્વેતુના અવસરે કાળ કરી
વહિસયસ્સ મહા-વિમાણસ્સ ઉત્તર-સૌવર્મ દેવલોકમાં સૌવર્મીવત સંક મહા-
પુરલ્લિમેણં અરુણાભે વિમાણે દેવતાણુ વિમાનની ઉત્તર-પૂર્વ દિશાએ અરુણાભનામક
જવવન્ને । તથા જં અત્થેગહયાણં દેવાણં ચત્તારિ વિમાનમાં દેવરૂપે ઉત્પન્ન થયો.

૧૩૦. “ને જં, મત્તે ! કામદેવે તાઓ દેવ-
પલ્લિઓવમાહં ટિહં પણ્ણતા, કામદે-
વસ્સ વિ દેવસ્સ ચત્તારિ પલ્લિઓ-
વમાહં ટિહં પણ્ણતા ।

૧૩૦. “ને જં, મત્તે ! કામદેવે તાઓ દેવ-
ગૌતમ સ્વામી પૂછે છે : હે ભગવન ! કામદેવ
કોગાઓ આજ-ઋણે ભવ-ઋણે તે દેવલોકથી આયુષ્યના ક્ષય થવાથી,
કિન્નર-ઋણે અગતરં ચયં ચહિતા, ભવના ક્ષય થવાથી, સ્થિતિના ક્ષય થવાથી,
કદિ મમિહિહ, કદિ ઉવચ્ચિહિહ ?” અનન્તર અચી કયાં જશે ? કયાં ઉત્પન્ન થશે ?

૧૩૧. "ગોયમા ! મહાવિદેહે વાસે સિઝિઝ-
હિઝ" । નિવસેવો । સત્તમસ્સ
બદ્ધસ્સ ઉવાસગદસાણં વિઝ્યં
કામદેવજઞ્ઞયણં સમત્તં ।

બગવાનનો ઉત્તર : ઢે ગોતમ ! મહાવિદેહ
ક્ષેત્રમાં જ-મથકણ કરીને સિદ્ધિ પામશે.
નિશ્ચય પૂર્વવત્ સમજવું.
બીજું અધ્યયન સમાપ્ત.

અધ્યયન ત્રીજું યુલનીપિતા

૧૨૨. ઝક્કેવો તદ્યસ્ત અજ્ઞયણસ્-પ્લ્લં ત્રીજા અધ્યયનનો ઉપોદ્ધાત કહેવો, એટલે ।
 સ્વલ્લુ જમ્બૂ ! તેણે કાલેણ તેણે જમ્યૂ સ્વામી લગવાન ગૌતમ સામે બિજાસા
 સમણે વાણસી નામ નયરી । પ્રગટ કરે છે-ઉપાસકદશાના બીજા અધ્ય-
 કોટ્ટણ વેદણ । જિયસતૂ રાયા । યનનો અર્થ મેં સાંભળ્યો. પણ લગન
 ત્રીજા અધ્યયનનો શો અર્થ કહેલ છે!
 ત્યારે હુંધર્મા સ્વામી બોલ્યા :
 હે જમ્યૂ ! તે કાળે અને તે સમયે વારાણસી-
 નામક નગરી હતી. કાષ્ઠક એત્ય હનં
 બિતશતુ રાજ હતો.

૧૨૩. તત્થ પં વાણસીણ નયરીણ તે વારાણસી નગરીમાં યુલનીપિતા નામક
 કુલળીપિયા નામ ગાહવર્દ પરિકસદ, યુલપતિ રહે છે. તે ધનાઢ્ય યાવત્ કાષ્ઠશ્રી
 અહ્લે, જાવ અપરિમૂણ । સામા પરાભવ ન પામે તેવો છે. તેને શ્યામા
 બારિયા । અહુ હિરણ-કોઢીઓ નામની ભાર્યો છે. તેણે આઠ હિરણ્યકાટિ
 નિહાણ-પજ્તાઓ, અહુ પવિત્થર-પજ્તાઓ, ક્રાટિ ધન-ધાન્યાદિના વિસ્તારમાં એક મજતા
 પજ્તાઓ, અહુ કુદ્ધિ- નિધાનમાં શ્રેકલી હતી અને આઠ હિરણ્યકાટિ
 અહુ કયા દસગોસાહસિણ વણ । ક્રાટિ ધન-ધાન્યાદિના વિસ્તારમાં એક મજતા
 જહા આણંદો રાઈસર જાવ સલ્લ- હતી. તેને દસ હજાર ગાથેના આનંદની ચેઠે
 કજ્જ-વડ્ઢાવણ વાવિ હોલ્યા । સામી હિસાયે આઠ શેઠ વગેરેને (બધાં કાર્યોમાં
 સમોસદે । પરિસા આણંદો તહા રાજ, ઈશ્વર, શેઠ વગેરેને (બધાં કાર્યોમાં
 કુલળીપિયાવિ, તહેવ નિહિવમ્મ નાર હતો. મહાવીર સ્વામી તે નગરીમાં
 નિમગ્ગા । ગોચમ પુચ્છા । તહેવ પંધાર્યા. જનસમૂહ દેશના સાંભળવા નીકળ્યા.
 મેનં ઝલ્લા કામદેવસ જાવ પોસદ્દ- યુલનીપિતા પણ આનંદની જમ નીકળ્યો.

સાલાણ પોસહિણ વંમચારી સમણસ્મ
ભગવઓ મહાવીરસ્સ અંતિયં ધમ્મ-
પણ્ણત્તિ ઉવસંપજ્જિત્તાણં વિહરહ ।

અને તેની જ પેઠે શુદ્ધચર્મ સ્વીકાર
કર્યો. ગૌતમ સ્વામીની પૃચ્છા પૂર્વવત્
જાણવી. (અટલે ગૌતમ સ્વામી ચુલનીપિતા
સંબંધે પ્રશ્ન કરે છે કે.) હે ભગવન! આ
ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસક આપ દેવાનુ-
પ્રિયની પાસે પ્રવ્રજ્યા અકળ કરવા સમર્થ
છે, કન્યાદિ. શેષ બધું કામદેવની જેમ
જાણવું. યાવત્ પોષધશાલામાં પોષધસંદિત
અને શ્રમચારી (ચુલનીપિતા) શ્રમણ ભગવંત
મહાવીરની પાસેથી પ્રાપ્ત ધર્મપ્રસાદિતો
સ્વીકાર કરીને વિદરે છે.

૧૩૪. તણ ણં સે દેવે એણં મહ નીલુણ્ણ
જાવ અંસિ ગહાય ચુલનીપિય
સમણોવાસયં એવં ઘયામી—“હ મો
ચુલનીપિયા! મમણોવામયા! જહા
વામદેવો જાવ ન મંજેમિ, તો તે
અહં અજ્જ જેટ્ટ પુત્તં સાઓ ગિહાઓ
નીણેમિ, નીણિત્તા તવ અગ્ગઓ
ઘાણ્મિ, ઘાહિત્તા તઓ મમમોલ્લે
કરેમિ, કરેત્તા આદાણ-મરિયમિ
કહાહયંમિ અદ્દહેમિ, અદ્દહિત્તા તવ
ગાયં મંજેણ ય મોણિણ્ણ ય આયલામિ,
જહા ણં તુમં અટ્ટ-દુટ્ટ-વમટ્ટે અવાલે
ચેવ જીવિયાઓ વપરોવિજ્જમિ ।

ત્યાર પાદ તે ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસકની
પાસે મધ્યશક્તિના સમયે એક દેવ પ્રગટ
થયો. તે દેવે નીલકમળ રંગી યાવત્
તણવાર લઈને ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસકને
એ પ્રમાણે કહ્યું. હે ચુલનીપિતા શ્રમણો-
પાસક! કન્યાદિ જેમ કામદેવને દેવે કહ્યું
દત્તું તે પ્રમાણે કહેવું, યાવત્ મત વર્તેને
ખાંતીશ નહિ નો હું આજ તારા જગે
પુત્રને તારા પોતાના ઘરથી લાવીશ અને
તારા મનસ નેનો યાગ કરીશ. યાગ કરીને
ત્રાત્ ‘મંસિસોલ્લ’-મંસિસા ટુકડા કરીશ
અને આરામ-નેહથી ખેંચા કરાઈમાં નાખી
ટુકડાવીશ. ટુકડાવીને તારા મરી: કપર
માંસ. લોટી ભરીશ. તું આનંદ્યાતની
પરવશતાથી પીરિત થઈ અકાળમાં જ
જીવનથી મુક્ત થઈશ.

૧૩૫. તદ્દ નં સે ચુલ્લનીપિયા સમણોવાસણ ત્યાર પાદ તે યુલનીપિતા અમણોપાસક તે તેણં દેવેણં એવં કુત્તે સમાણે અમીણ પામ્યા સિવાય આવત્ વિહરે છે. જાવ વિહરહ.

૧૩૬. તદ્દ નં સે દેવે ચુલ્લનીપિયં સમણો- ત્યાર પછી તે દેવ યુલનીપિતા અમણો- વાસયં અમીયં જાવ પાસહ, પાસિતા પાસકને નિર્ભય રહેલો આવત્ બુઝે છે. દોચ્ચંપિ તચ્ચંપિ ચુલ્લનીપિયં નિર્ભય રહેલો એઈને તેણે બીજી વાર, ત્રીજી સમણોવાસયં એવં વયાસી—“હંમો વાર પુણુ યુલનીપિતા અમણોપાસકને ચુલ્લનીપિયા! સમણોવાસયા!” તે પ્રમાણે કહ્યું : હે યુલનીપિતા અમણોપાસક! એવે મળહ, સો જાવ વિહરહ.

૧૩૭. તદ્દ નં સે દેવે ચુલ્લનીપિયં ત્યાર પછી યુલનીપિતા અમણોપાસકને સમણોવાસયં અમીયં જાવ પાસિતા નિર્ભય રહેલો આવત્ એઈને કુર્ક થયે. આમુરત્તે ૪ ચુલ્લનીપિયસ્સ સમણો- યુત્તને થયેથી નીકાળે છે. ધાત કરીને તેના વાસયસ્સ અગ્ગઓ કરેહ, વાહિતા સમક્ષ તેનો ધાત કરે છે. કુર્કડા કરીને તેલથી નીળિતા મંસસોલ્લણ કરેહ, કરેહ માંસના કુર્કડા કરે છે. ઉકાળીને યુલની- તઓ મંસસોલ્લણ કરેહ, કરેહ લહેલી કઢાઈમાં ઉકાળે છે. શરીર ઉપર મા- આદાણમરિયંસિ કઢાહયંસિ અદ્દહેહ, પિતા અમણોપાસકના અને ડુધિર છાંરે છે. અદ્દહિતા ચુલ્લનીપિયસ્સ સમણો- યાવત્ આવત્ તેમ જ વિચરે છે.

૧૩૮. તદ્દ નં સે ચુલ્લનીપિયા સમણોવાસણ ત્યાર પાદ તે યુલનીપિતા અમણોપાસક તે તેણં ઉજ્જલં જાવ અહિયાસેહ.

૧૩૯. તદ્દ નં સે દેવે ચુલ્લનીપિયં સમણો- ત્યાર પાદ તે યુલનીપિતા અમણોપાસક વાસયં અમીયં જાવ પાસહ, પાસિતા ઉજ્જવળ-કેવળ દુઃખરૂપ વેદનાને (યાત્ર) સહન કરે છે. ત્યાર પછી તે દેવ યુલનીપિતા અમણોપાસક ને નિર્ભય રહેલો આવત્ બુઝે છે. એઈને

દોષ્ણંપિ ચુલળીપિયં સમળોવાસયં
 एवं वयासी—“हं भो चुलणीपिया
 समलवासया ! अपत्त्यय-पत्यया ।
 जाव न भजेसि, तो ते अहं अज्ज
 मज्झिमं पुत्तं साओ गिहाओ नीणेमि,
 तव अग्गओ घाएमि” जहा जेट्ठ
 पुत्तं तहेव भणइ, तहेव करेइ । एवं
 तच्चंपि कणीयसं जाव अहियासेइ ।

તેણે બીજી વાર પણ ચુલનીપિતા શ્રમણો-
 પાસકને એ પ્રમાણે કહ્યું : મરણની પ્રાર્થના
 કરનાર હે ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસક ! યાવત
 મત વગેરે તું નહિ ભાંગે તો હું આજ
 તારા મધ્યમ-વયસા પુત્રને તારા-પોતાના
 ધરથી લઈ જઈશ. લઈને તારા સમક્ષ તેનો
 ધાત કરીશ. છત્યાદિ જેમ જ્યેષ્ઠ પુત્ર
 સંબંધે કહ્યું હતું તેમ કહે છે અને તે
 પ્રમાણે જ કરે છે. એવી જ રીતે ત્રીજા
 નાના પુત્રના પણ ધરથી લાવી તણ ખંડ કરે
 છે. ચુલનીપિતા ને દુઃસહ વેદનાને સહન કરે
 છે. અને ચુલનીપિતાના સરીર ઉપર છાંટે છે.

૧૪૦. તए णं से देवे चुलणीपिय समलो-
 वासयं अभीयं जाव पासइ, पासित्ता
 चउत्थंपि चुलणीपियं समलवासय
 एवं वयासी—“हंभो चुलणीपिया ।
 समलवासया ! अपत्त्यय-पत्यया ।
 ४, जइ णं तुम जाव न भजेसि,
 तओ अहं अज्ज जा इमा तव माया
 भइ सत्यवाही देवय-गुर-जणणी
 दुक्कर-दुक्करवागिया, तं से माओ
 गिहाओ नीणेमि नीणित्ता तव अग्गओ
 घाएमि पाइत्ता तओ मगमोन्हए
 करेमि, करेत्ता आदाण-भगियंमि
 कइाहयंसि अइहेमि, अइहिना तव
 गायं मंगेण य मोलण्ण य आयंवामि,
 जहा णं तुमं अट्ठ-दुट्ठ-वमट्ठे अहले
 पेय जीवियाओ ववरोविज्जमि” ।

તત્પર્યાન ને દેવ ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસકને
 નિર્ભય રહેશે જુએ છે. એઈને તેણે ટ્રાથી
 વાર પણ ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસકને એ
 પ્રમાણે કહ્યું : મરણની કામના કરનાર હે
 ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસક ! જો તું યાવત
 મનાદિને ભાંગીશ નહિ તો આજ હું જ
 આ તારી માતા ભદ્રા સાર્થવાદી દેવ અને
 શુરુસમાન ચનની છે. તથા મને મર્મ-
 પાલનાદિ રૂપ અત્યંત દુઃકર કાષો થીત છે,
 નેને તારા ધરથી લાવીશ. લાવી તારી
 આગળ નેનો ધાન કરીશ ધાન કરીને તને
 માંસના દુકા કરીશ. અને નેવધી ખેલો
 કઠાયામાં દુકાગીશ. દુકાગીને તારા સરીરને
 માંસ અને લોટી વડે છાંટીશ, રાત્રી તું
 આર્તધ્યાનની અન્યથા પગપથનારી પીડિત-
 થઈને અકારે જ જીવનથી મુક્ત થઈશ.

૧૪૧. તદ્દનં સે ચુલનીપિયા સમણોવાસદ ત્યારે તે યુદનીપિતા શ્રમણોપાસકને નિર્ભય
તેણં દેવેણં એવં કુત્તે સમાણે ઝમીએ ના એમ કહેવા છતાં પણ
જાવ વિહરદ્દા !
તેણં દેવે ચુલનીપિયં સમણોવાસયં તે દેવ યુદનીપિતા શ્રમણોપાસકને નિર્ભય
વિહરમાણં પાસદ્દ, પાસિતા રહેલો જુએ છે, એઈને યુદનીપિતા શ્રમણો-
સમણોવાસયં દોઢ્ઢાંપિ પાસકને બીજી વાર અને ત્રીજી વાર પણ
તે—“હમો ચુલની- એ પ્રમાણે કહ્યું : હે યુદનીપિતા શ્રમણો-
પાસક ! ઇત્યાદિ પૂર્વવત્ સમજવું. આવતું હું
અકાળે જ જીવનથી મુક્ત થઈ જઈશ.
જ્યારે તે દેવે બીજી વાર અને ત્રીજી વાર પણ
એ પ્રમાણે કહ્યું : ત્યારે
શ્રમણોપાસકને આવા પ્રકારે
થયો. આહો, અ-
ચ્છિવાણી

સે ચુલળીપિયા સમળોવાસપ્ત ત્યારે તે યુલનીપિતા શ્રમણોપાસકને નિર્ભય
જાવ વિહરદ્વ. દેવેનું એવું કુતું સમાળે જમીએ ના એમ કહેવા છતાં પણ
૧૪૨- તાણું સે દેવે ચુલળીપિયં સમળોવાસયં પાસદ્વ, પાસિતા તે દેવ યુલનીપિતા શ્રમણોપાસકને નિર્ભય
જાવ વિહરમાળં સમળોવાસયં દોલ્લંપિ પાસકને બીજી વાર અને ત્રીજી વાર પણ
ચુલળીપિયં કયાસી—“હમો ચુલળી- એ પ્રમાણે કહ્યું: હે યુલનીપિતા શ્રમણો-
પિયા! સમળોવાસયા! તહેવ જાવ પાસક! ઇત્યાદિ ઇવનથી યુક્ત થઈ જઈશ.
વવરોવિજ્ઞવિ”, નાં તસ્સ ચુલળીપિયસ્સ સમળો- પાસક! ત્યારે તે દેવે બીજી વાર અને ત્રીજી વાર
સમાળસ્સ દમેયાલ્લવે અશ્રમણોપાસકને આવા પ્રકારનો અધ્યવસાય
“અહો જં દમે પુરિસે અનાયં યુક્તિવાળો છે. અહો, આ યુદ્ધ અનાય-
ની અગારિયાદ્વં જાનં મમં પાપકર્મ કરે છે, જે મારા લઈ
નીળેદ્વ, મારા આગળ થાત કર્યો. હવે કયું હવે શરીર ઉપર
પુનઃ

[illegible]

સે વિ ય આગાસે ઉપ્પણ, તેણં ચ
સમ્મે આસાદણ, મહયા-મહયા સદ્દેણ
કોલાહલે કણ.

૧૪૪. તણં નં સા મહા સત્તવાહી તં
કોલાહલ-મદ્દં સોચ્છા નિસમ્મ જેણેય
ચુલ્લનીપિયા સમણોવાસણ તેણેવ ઉવા-
ગચ્છણ, ઉવાગચ્છિત્તા ચુલ્લનીપિયં
સમણોવાસયં એવં વયાસી—“કિણ્ણં
પુત્તા! તુમં મહયા મહયા મદ્દેણ
કોલાહલે કણ?”

૧૪૫. તણં નં સે ચુલ્લનીપિયા સમણોવાસણ
અમ્મયં મદ્દં સત્તવાહિ એવ વયાસી
—“એવં તલ્લુ અમ્મો! ન જાણામિ
કે વિ પુરિને આમુરસે ૫ એવં મદ્દં
નીલુપ્પલ જાવ અમિ મહાય મમં
એવં વયાસી—“હંમો ચુલ્લનીપિયા!
સમણોવાસયા! અપત્થિય-વત્થયા!
૪ વગ્ગિયા, જહ્ણ ન તુમં જાવ
થવરોવિગ્ગમિ”

૧૪૬. તણં નં અહં તેણ પુરિસેણ એવં વુલ્લે
મનાણે અભીય જાવ વિહરમિ.

૧૪૭. તણં નં મે પુરિને મમં અભીય જાવ
વિહરમાણં પાનદ, પાનિન્ના મમં
દોચ્છંતિ મત્તચપિ એવં વયાસી—
“હંમો ચુલ્લનીપિયા! સમણોવાસયા!
તદેવ જાવ માયં આયંવદ”

ચુલ્લનીપિતાના હાથમાં ધરનો સ્તંભ—ચાંબડો
આગ્યો અને તે અત્યંત મોટા શબ્દો વડે
ઠોલાહલ કરવા લાગ્યો.

ત્યારે ને બદ્ધા સાર્થવાહી તે ઠોલાહલને
સાંભળી અને સમજીને જ્યાં ચુલ્લનીપિતા
અભણેપાસક હતો ત્યાં આવી. આવીને
ચુલ્લનીપિતા અભણેપાસકને તેણે એ પ્રમાણે
કહ્યું: દે પુત્ર! તેં કેમ ધણા મોટા શબ્દ
વડે ઠોલાહલ કર્યો!

તે ચુલ્લનીપિતા અભણેપાસકે પોતાની માતા
બદ્ધા સાર્થવાહીને આ પ્રમાણે કહ્યું: દે
માતા! હું બળનો નથી. પણ કોઈક પુરુષે
શુભે થઈને નીલકમળ જેવી એક મોટી
તલવાર મેલણ કરી અને એમ કહ્યું: ‘મરણની
કામના કરનાર, દુઃસન્નત, શ્વે-સશ્મી,
ધૂતિ અને શાંતિથી રહિત દે ચુલ્લનીપિતા
અભણેપાસક! એ તું મનાડિને બંધ નદિ
કરીશ નો આજ યાવત્ જીવનથી મુક્ત થઈશ.

તે પુરુષે એ પ્રમાણે કહ્યું નો પણ હું
નિર્ભય રહ્યો.

અને નિર્ભય રહેલો એટલે ને પુરુષે નીચ
વાર અને નીચ વાર પણ એમ કહ્યું: દે
ચુલ્લનીપિતા અભણેપાસક! મારા પૂર્વજ
કહેવું. યાવત્ તેણે મારા શરીર પર મંત્ર
અને મુદિત મૂક્યું.

૧૫૫. તણ જં સે ચુલળીપિયા સમળોવાસણ ત્યાર પછી યુલનીપિતા શ્રમણોપાસક
 પઠમં ઉવાસગપડિમં ઉવસંપંજ્જિતાણં ઉપાસક પ્રતિમાને સ્વીકારી વિહરે છે.
 વિહરહ, પઠમં ઉવાસગ-પડિમં અહા- ઉપાસક પ્રતિમાને સૂત્ર પ્રમાણે આ-
 મુત્તં જહા આણંદો જાવ એવકા- ઉપાસક નમ આરાધે છે યાવત્ અગિયારે
 રસમં પિ। પ્રતિમાઓનું આરાધન કરે છે.

૧૫૬. તણ જં સે ચુલળીપિયા સમળોવાસણ ત્યાર બાદ યુલનીપિતા શ્રમણોપાસક
 તેણં ઉરાલેણં જહા કામદેવો જાવ ઉદાર તપ વડે દૃશ્ય થઈ ગયો અને કામ-
 સોહમ્મે કપ્પે સોહમ્મર્વાહિસગસ્સ મહા- ઉદાર તપ વડે દૃશ્ય થઈ ગયો અને કામ-
 વિમાણસ્સ ઉત્તર-પુરત્થિમેણં અરુણ- દેવની નમ યાવત્ સૌંદર્ય દેવલોકમાં ઉત્ત-
 પ્પમે વિમાણે દેવતાણં ઉવવન્તે। ઉત્પન્ન થયો. ત્યાં ચાર પદ્યોપમની સ્થિતિ
 ચત્તારિ પલ્લિઓવમાહં ઠિઈ પળ્ણતા। કહી છે. યાવત્ તે મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જ
 મહાવિદેહે વાસે સિઙ્ગિહિ ૫। ગ્રહણ કરીને સિદ્ધ થશે.
 નિલ્લેવો। ઉપસંહાર પૂર્વવત્ સમજી લેવો.

અધ્યયન ચોથું

સુરાદેવ

૧૫૭ ઉવગ્નેવર્ષો ચઢત્યસ્મ અઙ્ગયણસ્મ,
 એવ ચ્ચલુ જગ્મૂ! તેણં કાલેણ તેણં
 સમણં વાણારમી નામ નયરી।
 કોટ્ટણ્ણં ચેદ્દણ્ણં જિયસત્તુ રાયા। મુગ-
 દેવે ગાહાયઈ અદ્દહે। છ હિરણ્ણ-
 વ્વોડીઓ જાવ છ વમા દમગોસા-
 હસ્સિણ્ણં વણ્ણં। ધમ્મા મારિયા।
 મામી મમોગઢે। જહા આણદો તદ્દેવ
 પઠિવ્વજ્જઈ મિદ્ધિધમ્મં। જહા વામદેવો
 જાવ સમણસ્મ ભગવર્ષો મહાવીરસ્મ
 ધમ્મપણ્ણત્તિ ઉવમંપજ્જિન્નાણ વિહરઈ।

ચોથા અધ્યયનનો ઉપોદ્યાન કરેલો. (કેમ
 કે જગ્મૂ સ્વામીએ સુવર્ણ સ્વામીને પૂછ્યું.
 શ્રમણ ભગવાન મહાવીરે શ્રીજ અધ્યયનનો
 આ અર્થ કહ્યો છે તેા ચોથા અધ્યયનનો
 સો અર્થ કહ્યો છે.)

સુવર્ણ સ્વામીએ કહ્યું. એ પ્રમાણે તે જગ્મૂ!
 ને કાળે અને ને સમયે વાણારમી નામે
 નગરી હતી. કોટ્ટણ્ણ વેળા હતું. જિનશત્રુ
 રાજા હતો. ત્યાં સુરાદેવ શુદ્ધપતિ નિવાસ
 કરતો હતો. ને ધનિક હતો. તેને છ
 દિવસકાલે નિવાસમાં, છ વ્યાજ અને છ
 ધન-પાત્રાદિના વિનાશમાં ફાળી હતી. કેમ
 હજાર ગાયના એક વધના દિસામે છ વગ્ને
 દત્તા. અર્ધાન સાડ દહાર ગાયો દત્તી.
 તેને ધન્યા નામક ખાસો હતી. મહાવીર
 સ્વામી વાણારમી નગરીમાં મહેમયો.
 આનંદની કેમ તેણે શુદ્ધચરમ નીકાર
 કર્યો. અને કામદેવની પેઠે યાવતુ શ્રમાતુ
 ભગવંન મહાવીરની ર્મપ્રગટિનો નીકાર
 કરીને ચિત્તવા છાન્ધો.

૧૫૮ તણ્ણ જં મગ્ગ મુગદેવસ્મ નમણો-
 વામદગ્ગ પુવ્વગ્ગનાવગ્ગ વાલનમયનિ
 મ્મો દેવે ત્તિવં વાલ્લભિન્ધા, ને દેવે

ને સુરાદેવ શ્રદ્ધાપામકની પામે મચિન્દા
 અપ્ય મમયે એક દેવ પ્રકટ થયો. ને દેવે
 એક જોડી નીલકમળ સ્ત્રી નરવાર હતીને

ઉપાસકદશાંગ
કહ્યું
શ્રમણો

એમ મહં નીલુપ્પલ જાવ અસિં ગહાય
સુરાદેવં સમણોવાસયં એવં વયાસી—
“હંમ્મો સુરાદેવો અપત્તિયપત્તિયા! ૪, જહ્ જં તુમં
સીલાદં જાવ ન મંજેસિ, તો તે લઈ આવશીશ. ધાત કરીશ. અને તેને તેના માંસના પાંચ
જેદ્દં પુત્તં સાઓ ગિહાઓ નીળેમિ, ધાત કરીશ. ડહાયામાં ઉઠાળીશ. એ જ શ્રમણો
નીળેતા તવ અગાઓ ઘાપમિ, અદ્દહેતા માંસ અને અકાળે એવ શ્રદ્ધને અકાળે મરણ પામીશ. એ જ શ્રમણો
પંચ સોલ્લપુ કરેમિ, કરિતા આવાણ-કહાયામાં ઉઠાળીશ. એ જ શ્રમણો
મરિયસિ કહાહયસિ અદ્દહેમિ, અદ્દહેતા આર્તધ્યાનની અત્યંત પરાવશતાથી પીડિત
તવ ગાયં મંસેણ ય સોણિણ ય મધ્યમ પુત્ર અને નાના પુત્રના વિષયમાં
આયંચામિ, જહા જં તુમં અકાળે એવ શ્રદ્ધને અકાળે મરણ પામીશ. એ જ શ્રમણો
જીવિયાઓ વવરોવિજ્જસિ. ” એવં પશુ સમજવું. એક-એકના પાંચ-પાંચ ડહાડા
મજ્જિમયં, કળીયસં, એકે-એકે પંચ કરીશ એમ કહે છે અને તેમ જ કરે છે.
સોલ્લયા! તહેવ કરેડ, જહા વુલળી-કહ્યાદિ સમય વૃત્તાન્ત યુલનીપિતાની જેમ
વિયસ્સ; નવરં એકે-એકે પંચ કરીશ પરંતુ ત્યાં ત્રણ-ત્રણ ડહાડા
સોલ્લયા! નવરં એકે-એકે પંચ કરીશ પરંતુ ત્યાં ત્રણ-ત્રણ ડહાડા

૧૫૯. તણ જં મે દેવે સુરાદેવં સમણો-
વાસયં ચજ્જત્વં પિ એવં વયાસી—
“હંમ્મો! સુરાદેવો અપત્તિયપત્તિયા ૪! જાવ ન પરિચ્ચ-
અપત્તિયપત્તિયા ૪! જાવ ન પરિચ્ચ-
મસિ, તો તે અગ્ગ સરીરસિ પક્કિ-
સમગમેવ સોલ્લ સોલ્લ રોગાયકે પક્કિ-
વામિ, તં જહા—સાસે, કાસે જાવ (૨) ઠાસ-ખાંસી (૩) જ્વર-ધુખા-
કોઢે, જહા જં તુમં અદ્દહુદ્દહુ જાવ (૪) લાહ-પિનજ્જર અર્થાત્ શ-
વવરોવિજ્જસિ. ” (૫) હક્ષિ-કમરમાં પીડા
(૬) કાસ-ખાંસી (૭) અશુ-
ચુદામાં ફેડા

અજીર્ણ-ખાતું ન પચતું (૯) દહિ-રોગ-
દહિ સંબંધી રોગ (૧૦) મત્તકરાસ-શિર-
દર્દ (૧૧) અરુચિ-શૂષ્ક ન લાગવી (૧૨)
અસિવેદના-આંખનો કુખાનો (૧૩) કર્ણ-
વેદના-કાનોના રોગ (૧૪) કણ્ઠ-પુનઃકી
(૧૫) હૃદય-રોગ-પેટની બીમારી અને (૧૬)
ઠાઠ. જેથી તું આત્મધ્યાનની અત્યંત
પરવશતાથી શીડિત થઈ અકાળે જ જીવનથી
મુક્ત થઈશ.

૧૬૦. તદ્દાં નં મુરાર્દેવે સમણોવાસણ
જાવ વિહરહા. એવં દેવો દોચ્ચપિ
તચ્ચંપિ મળહ, જાવ વવરોવિજ્જમિ.

પણ તે સુરાદેવ નિર્ભય રહે છે. આ પ્રમાણે
બીજી વાર-ત્રીજી વાર પણ કહે છે.

૧૬૧. તદ્દાં ન તસ્મ મુરાર્દેવસ્મ સમણો-
વાસણસ્મ તેણ દેવેણ દોચ્ચપિ તચ્ચંપિ
એવ વુત્તસ્મ સમાણસ્મ, હમેયારૂવે
અગ્ગાસિયા ૪—“અહો ન હમે પુનિમે
અણારિણ જાવ સમાયરહ, જેણ મમ
જેદ્દં પુત્ત જાવ કણીયસં જાવ
આયચ્છ, જે વિ ય હમે સોઝસ
રોગાર્યકા, તે વિ ય હચ્છહ મમ
મરીરગમિ પવિણવિસણ, ત મેય
મલુ મમ એય પુનિમિ નિણ્ણણ”
તિવદ્દુ હહાણ. ને વિ ય આગામે
હપણ. તેણ મ યમ્મં આગાણ,
મહ્યા-મહ્યા મદ્દેણં મોહાહરે કણ.

ત્યાર પછી તે સુરાદેવ અમળોપાસકના
ચિત્તમાં આવા પ્રકારનો અધ્યવસાય ઉત્પન્ન
થયો. અહો! આ પુરુષ અનાર્થ છ અને
યાવન અનાર્થ પાપકર્મ કરે છે. જે મારા
જ્યેષ્ઠ પુત્રને યાવન કનિષ્ઠ પુત્રને પરથી
લાવી મારી આગળ યાગ કરીને યાવન
માંસ અને રુધિર વટે મારા શરીરને ખાંદપું
છે. અને જે આ સોજ મદાગોનો છે તેને
પણ મારા શરીરમાં એકસાથે મૂકવા છટે
છે. તો મારે આ પુરુષને પકડવો એજ
સોચ છે. એજ વિચાર કરીને તે દોષો.
પણ તે દેવ આકાશમાં દડી થયો. તેના
દાયમાં ધરનો શાંતરો આવી થયો અને
અન્યથા મોટા દુઃખોથી ને શેણાદય કરવા
લાગ્યા.

સે વિ ય આગાસે ડળ્લઇ, તેણ ન
લમ્મે આસાદઇ, મહયા-મહયા મહેણ
કોલાહલે કઇ.

ચુલનીપિતાના કાથમાં ધરનો સ્તંભ-ચાંબકો
આગ્યો અને તે અત્યંત મોટા શબ્દો વડે
કોલાહલ કરવા લાગ્યો.

૧૪૪. તણ ણં સા મદા સત્યવાહી ત
કોલાહલ-સદ્દં સોચ્ચા નિસમ્મ જેણેવ
ચુલનીપિયા સમણોવાસણ તેણેવ ડવા-
ગચ્છઇ, ડવાગચ્છતા ચુલનીપિય
સમણોવાસયં એવં વયાસી—“વિણ્ણ
પુત્તા! તુમં મહયા મહયા મહેણ
કોલાહલે કઇ?”

ત્યારે ને બદ્ધ સાર્થવાહી તે કોલાહલને
સાંબળી અને સમજીને જ્યાં ચુલનીપિતા
શ્રમણોપાસક હતો ત્યાં આવી. આવીને
ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસકને તેણે એ પ્રમાણે
કહ્યું: હે પુત્ર! ને કેમ ધણા મોટા શબ્દ
વડે કોલાહલ કર્યો?

૧૪૫. તણ ણં સે ચુલનીપિયા સમણોવામણ
અમ્મયં મદ્દં સત્યવાહી એવ વયાસી
—“એવં સલ્લુ અમ્મો! ન જાણામિ
કે વિ પુરિસે આમુરતે ૫ એવં મહ
નોલુપ્પલ જાય અમિ મહાય મમં
એવં વયામી—”હંમો ચુલનીપિયા!
સમણોવામયા! અપત્થિય-પત્થયા!
૪ ષજ્જિયા, જદ્દ ણં તુમં જાય
વવરોવિજ્જમિ”

ને ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસકે પોતાની માતા
બદ્ધ સાર્થવાહીને આ પ્રમાણે કહ્યું: હે
માતા! હું અજ્ઞનો નથી. પણ કાર્કે પુરુષે
શુભે થઈને નીલકમળ સ્ત્રી એક મોટી
તલવાર મદલું કરી અને એમ કહ્યું: ‘અરજીની
કામના કરનાર, દૂરી-સન્ન્ય, શ્રી-સફળી,
ધૃતિ અને શ્રીર્તથી રહિત હે ચુલનીપિતા
શ્રમણોપાસક! એ તું મનાદિનો ખંગ નહિ,
કરીશ નો આજે યાવત્ જીવનથી મુખ પર્થક.

૧૪૬. તણ ણં અહં તેણં પુરિમેણ એવં વુત્તે
મમાણે અમ્માણ જાય વિહરમિ.

તે પુરુષે એ પ્રમાણે કહ્યું નો પણ હું
નિર્ભય રહ્યો.

૧૪૭. તણ ણં મે પુરિમે મમં અમ્મોય જાય
વિહરમાણં પાનદ્દ, પામિન્ના મમં
દોચ્છંપિ તત્ત્ત્તંપિ એવં વયામી—
“હંમો ચુલનીપિયા! મમણોવામયા!
તદેવ જાય માયં આયંનદ”

અને નિર્ભય રહેલા બેદરિને ને પુરુષે ત્રીજી
વાર અને ત્રીજી વાર પણ એમ કહ્યું: હે
ચુલનીપિતા શ્રમણોપાસક! કન્યાદિ પુરુષન
કહેવું. યાવત્ તેણે માગે શરીર પર આંધ
અને કુરિર પાંડુ.

૧૪૮. તણ જં અહં ઉજ્જલં જાવ અહિયા-
સેમિ, એવં તહેવ ઉચ્ચારેયવ્વં જાવ
કળીયસં જાવ અહિયાસેમિ ।

૧૪૯. તણ જં સે પુરિસે મમં અભીવં જાવ ત્યાર પછી મેં તે ઉજ્જવળ કુસંહ વેદનાને
પાસદ, પાસિતા મમં ચડત્યંપિ એવં જાવ ત્યારે તે પુરુષે અને પ્રભાણુ કુસંહ પૂર્વોક્ત
વયાસી—“હંમો ચુલ્લનીપિયા સમણો-
વાસયા! અપત્થિય-પત્થિયા! જાવ નાના પુત્રને મારીને યાવત્ તેના માંસ અને
ન મજેસિ, તો તે અજ્જ જા હમા યુધિર વડે મારા શરીરને છાંટયું અને મેં
માયા ગુરુ જાવ વવરોવિજ્જસિ” । આ બધી ઉજ્જવળ કુસંહ વેદના સહન કરી.

૧૫૦. તણ જં અહં તેણં પુરિસેણં એવં બુત્તે ત્યારે તે પુરુષે અને નિભય રહેલો બેઠીને
સમાણે અભીએ જાવ વિહરામિ । કામના કરનાર હે પ્રભાણુ કહ્યું: મરણની
૧૫૧. તણ જં સે પુરિસે દોચ્ચંપિ તચ્ચંપિ આ પ્રતાદિનો ભંગ નહિ કરે તો આજે તારી
મમં એવં વયાસી—“હંમો ચુલ્લની-
પિયા! સમણોવાસયા! અજ્જ જાવ આ માતા જે દેવ યુરુ અને જનનીરૂપ છે.
વવરોવિજ્જસિ” । (તેનો તારી સમક્ષ ધાત કરીશ, યાવત્ તું
જીવનથી મુક્ત થઈશ.)

૧૫૨. તણ જં તેણં પુરિસેણં દોચ્ચંપિ ત્યાર પછી તે પુરુષે બીજી વાર અને ત્રીજી
તચ્ચંપિ મમં એવં બુત્તસ્સ સમાણસ્સ વાર પાલુ અને આ પ્રભાણુ કહ્યું: હે યુલની-
દમ્પયાલ્લવે અગ્ગમલ્લિએ ૫, “બહો પિતા શ્રમણાપાસક! શીલવ્રતાદિને
જં! હમે પુરિસે અગારિએ જાવ છોડતો તું આજે યાવત્ જીવનથી મુક્ત
સમાયસદ, જેણં મમં જેટલું પુત્તં સાકો થઈ જઈશ.

ગિહાઓ તહેવ જાવ કળીયસં જાવ
આયંચંદ્ર," તુલ્કે વિ ય ણં ઇચ્છહ
સાઓ ગિહાઓ નીળેત્તા મમં અગ્ગઓ
ધાએત્ત, તં સેયં સ્વલુ મમં એયં
પુરિસં ગિણ્હિત્તે ત્તિ કટ્ટુ ઉદ્ધાહ્વે।
સેવિ ય આગામે ઉપ્પહ્વે, મએ વિ
ય સમ્મે આસાહ્વે, મહયા મહયા
સદ્દેણં કોલાહલે કએ" ।

મારા પોતાના ધરથી લઈ ગયો, તેમ જ
મધ્યમ યાવત્ સૌથી નાના પુત્રને લઈ ગયો
અને યાવત્ તેના માંસ અને લોહી વડે
મારા શરીરને છાંટ્યો અને તમને પણ મારા
ધરથી લઈને મારા આગળ ધાન કરવા છૂટે
છે. માટે તે પુરુષને મારે પકડવો યોગ્ય
છે.' એમ વિચારીને હું દોડ્યો, પણ તે
પુરુષ આકાશમાં જાડી ગયો. મેં પણ સ્તંભ
પકડ્યો અને પણા મોટા શસ્ત્ર વડે
ઠાસાદલ કર્યો.

૧૫૩. તએ ણં સા મદ્દા સત્થવાહી ચુલળી-
પિયં સમણોવાસયં એવં વયાસી—
"નો સ્વલુ કેહ પુરિસે તવ જાવ
કળીયસં પુત્તં સાઓ ગિહાઓ નીળેહ,
નીળેત્તા તવ અગ્ગઓ ધાએહ, એમ
ણં કેહ પુરિમે તવ ઉવસગ્ગં કરેહ,
એમ ણં તુમે વિદરિમણે દિટ્ઠે। ત
ણં તુમં હયાણિ ભગ્ગ-ચ્ચએ ભગ્ગ-નિયમે
ભગ્ગ-પોમહે વિહરમિ। તં ણં તુમં
પુત્તા! એયસ્મ ટાણસ્મ આલોએહિ
જાવ પટિવગ્ગાહિ" ।

ત્યાર પછી તે બડા સાર્થવાહીએ ચુલનીગિતા
શ્રમણોપાસકને આ પ્રમાણે કહ્યું: 'અરેઅર
કોઈ પુરુષ યાવત્ તારા નાના પુત્રને તારા
ધરથી લઈ ગયો નથી. લઈને તારી સાથે
ધાન કર્યો નથી. આ કોઈ પુરુષ તને
ઉપસર્ગ કર્યો છે. આ વિદર્શન-બિદામણું
દશ્ય એવું છે અથવા મિથ્યા ધટના એઈ
છે. માટે તું અન્યાયે બંને મનવાળો, બંને
નિયમવાળો અને બંને પોષકવાળો થઈ ગયો
છે. નેથી દે પુત્ર! તું એ સ્થાનની આરોચના
કર, યાવત્ તપઃકર્મક્રમ પ્રાપ્તિન
સ્વીકાર કર.

૧૫૪. તએ ણં ને ચુલળીપિયા મમણોવામણ
અમ્મમાણ મદ્દાએ સત્થવાહીએ "તહ"
નિ ણમ્મટ્ઠં વિણ્ણણં પડિમુણેદ,
પટિમુણેના તસ્મ ટાણસ્મ આલોએહ
જાવ પટિવગ્ગહ

ત્યાર પછી ચુલનીગિતા શ્રમણોપાસકે બડા
સાર્થવાહી પોતાના એ અર્થને 'તહ'નિ
ઠલી વિનયપૂર્વકે સ્વીકારે છે. સ્વીકારીને તે
સ્થાનની આરોચના કરે છે યાવત્ પ્રાપ્તિન
સ્વીકારે છે.

૧૫૫. તાદૃશ્યં ચુલનીપિયા સમણોવાસાદ ત્યાર પછી ચુલનીપિતા અમણોપાસક પ્રથમ
પદમં ઉવાસગપડિમં ઉવસંપજ્જિતાણં ઉપાસક પ્રતિમાને સ્વીકારી વિહરે છે. પ્રથમ
વિહરણ, પદમં ઉવાસગ-પડિમં અહા- ઉપાસક પ્રતિમાને સૂચ પ્રમાણે આતંદ
સુતં જહા આણંદો જાવ એકા- આવકની નેમ આરાધે છે યાવત અગિયાર
રસમં પિ । પ્રતિમાઓનું આરાધન કરે છે.

૧૫૬. તાદૃશ્યં ચુલનીપિયા સમણોવાસાદ ત્યાર બાદ ચુલનીપિતા અમણોપાસક ૨
તેણં ઝરાલેણં જહા કામદેવો જાવ ઉદાર તપ વડે કૃષ થઈ ગયો અને
સોહમ્મે કપ્પે સોહમ્મવડિસગ્ગસ્સ મહા- દેવની નેમ યાવત સૌધર્મ દેવલોકમાં ઉત્તર
વિમાણસ્સ ઉત્તર-પુરત્થિમેણં અરુણ- પૂર્વ દિશામાં અદુણુપ્રભ વિમાનમાં દેવરથે
પ્પમે વિમાણે દેવતાદા ઉવવન્તે । ઉત્પન્ન થયો. ત્યાં ચાર પદ્મોપમની સ્થિતિ
ચત્તારિ પલિઓવમાઈં ઠિઈ પળણત્તા । કહી છે. યાવત તે મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં
મહાવિદેહે વાસે સિજ્ઞિહિ ૫ । અહીંથી કરીને સિદ્ધ થશે.
નિવર્તેવો । ઉપસંહાર પૂર્વવત સમણ દેવો.

અધ્યયન ચોથું

સુરાદેવ

૧૫૭. સ્વચ્ચેવલો ચત્વસ્રસ અજ્ઞયણસ્ર,
 एवं खलु जग्मू! तेषां कालेण तेषां
 समर्पणं याणारसी नामं नयरी।
 कोट्ठाए चेइए। जियसत्तू राया। सुरा-
 देवे गाहावई अइदे। छ हिरण-
 णोहीओ जाव छ वया दसगोसा-
 हस्मिणं वणं। घघ्ना भारिया।
 मामी समोसठे। जहा आणंदो तहेव
 पडिवज्जइ मिहिधम्मं। जहा कामदेवो
 जाव ममणस्स भगवओ महावीरस्स
 धम्मपण्णत्ति उवमंपज्जिन्ताणं विहरइ।

ગોથા અધ્યયનનો ઉપોદ્ધાન કહેવો. (જેમ
 કે જા'યૂ સ્વામીએ સુધર્મા સ્વામીને પૂછ્યું.
 અમણ ભગવાન મહાવીરે ત્રીજા અધ્યયનનો
 આ અર્થ કહ્યો છે તે ગોથા અધ્યયનનો
 સો અર્થ કહ્યો છે.)

સુધર્મા સ્વામીએ કહ્યું: એ પ્રમાણે કે જા'યૂ!
 તે કાળે અને તે સમયે વારાણસી નામે
 નગરી હતી. કોટક એવું હતું. જિનશત્રુ
 રાજા હતો. ત્યાં સુરાદેવ શુદ્ધચિત્તિ નિવાસ
 કરતો હતો. તે ધનિક હતો. તેને ૭
 દિરુદ્યુકોટિ નિધાનમાં, ૭ વ્યાક્રિ અને ૭
 પન-પાન્યાદિના વિરનારમાં કોટ્ટી હતી. ૬૨
 હજાર ગાયોના એક મળતા દિગામે ૩૩ મળે
 હતા. અશ્વો ૩૩૬ હજાર ગાયો હતી.
 તેને ધન્યા નામક ખાયાં હતી. મહાવીરે
 સ્વામી વારાણસી નગરીમાં સમામયો.
 આનંદની જેમ તેણે શુદ્ધચરિત્ર સ્વીકાર
 કર્યો. અને કામદેવની પેદે પા'તુ સમાન
 ભગવંત મહાવીરની ધર્મપ્રતાપિનો સ્વીકાર
 કરીને વિચરવા લાગ્યા.

૧૫૮. માળ પં મગ્ગ મુગ્ધેવસ્સ મમણો-
 યાગનરમ પુલકન્નાવગ્ગ વાલ્લભવંતિ
 एगे देवे जनित्र पाउव्वचिन्था, मे देवे

ને સુરાદેવ પ્રધર્મપામકની પામે ગણિતા
 મધ્ય સમયે એક દેવ પ્રકટ થયો. તે દેવ
 એક કોટ્ટી નીલકમળ સ્ત્રી નટવાર હોતો

१५९- तए णं से देवे सुरादेवें समणो—
“हंभो! सुरादेवा समणोवासया!
तौ ते अज्ज सरीरंसि जमग-
सोल्लस रोगायकं पक्खि-
सासे, कासे जाव
अहुहुहु जाव

त्यार पछी ते देवे सुरादेव अभयोपासके
आथी वार पयु आ प्रभायु कळुं; भरलुनी
प्रार्थना करनार छे सुरादेव अभयोपासक!
ने तुं शील वगेरेनो त्याग नहि करे।
आने तारा शरीरमां ओक साथे सोण नेमां
ते आ प्रभायुः (१) वास-दश
(२) कास-भांसी (३) बजर-धुआर-तावर
(४) दाड-पित्तबजर अर्थात् शरीरमां बजन
(५) कुक्षि-ऊबरमां पीडा (६) लग्न-
घुदा मां झेडा (७) अश-गवाशीर (८)

१५९. तए णं से देवे सुरादेवं समणो-
वासयं चज्जयं पि एवं कयासी—
“हंभो! सुरादेवा समणोवासया !
अपत्थियपत्थया ४! जाव न परिच्च-
यसि, तो ते अज्ज सरीरंसि जमग-
समगमेव सोलस रोगायके पक्खि-
वामि, तं जहा—सासे, कासे जाव
कोढे, जहा णं तुम अट्ठुट्ठु जाव
वक्करोविज्जसि ।”

અશુભ-ખાતું ન પચતું (૯) દષ્ટિ-રોગ-
દષ્ટિ સંબંધી રોગ (૧૦) મંત્રકરાલ-શિર-
દર્દ (૧૧) અરુચિ-ભૂખ ન લાગવી (૧૨)
અસિવેદના-આંખનો કુખાવો (૧૩) કર્ણ-
વેદના-કાનોના રોગ (૧૪) કણ્ઠ-પુત્રલી
(૧૫) ઉદર-રોગ-પેટની બીમારી અને (૧૬)
ઠાઠ. જેથી તું આર્તધ્યાનની અત્યંત
પરવશતાથી પીડિત થઈ અકાળે જ અવનથી
મુક્ત થઈશ.

૧૬૦. તદ્દા ન સે મુરારેવે સમણોવામા
જાય વિહરદ્દા। એવ દેવો દોચ્ચપિ
તત્ત્વંપિ મળદ્દ, જાય વવરોવિગ્ગમિ।

૧૬૧. તદ્દા ન તસ્મ મુરારેવસ્મ સમણો-
વાગયસા તેણ દેવેણ દોચ્ચપિ તત્ત્વંપિ
એવ વુત્તસ્મ સમાણસ્મ, દમ્મેયારુવે
અગ્ગણિયે ૪—“અહો ન દમ્મે પુગ્ગિમે
અણારિય જાય સમાયગ્ગ, જેણં મમ
જેદ્દ પુત્ત જાય વળીયમં જાય
આયંવદ્દ, જે વિ ય દમ્મે સોલ્લસ
રોગાયંકા, તે વિ ય દુલ્લસ મમ
સરોગ્ગમિ વવિગ્ગવિત્તદ્દ, ત સેય
સલુ મમ ગ્ગ પુગ્ગિમિ ગિલ્લિત્તદ્દ”
તિવદ્દુ ઉદ્ધાણ। તે વિ ય આગામિ
ઉપ્પદ્દા। તેણ ય ઘમ્મે આગાણ,.
મહ્યા-મહ્યા મદ્દેણં વોગ્ગદ્દે વા।

પણ તે મુરારેવ નિર્જમ રહે છે. આ પ્રમાણે
બીજી વાર-ત્રીજી વાર પણ કહે છે.

ત્યાર પછી તે મુરારેવ અમણીપાસકના
ચિન્તમાં આવા પ્રકારનો અધ્યવસાય ઉત્પન્ન
થયો. અહો! આ પુરુષ અનાર્થ છે અને
યાવન અનાર્થ પાપકર્મ કરે છે. જે મારા
બંધેડ પુત્રને યાવન કનિષ્ઠ પુત્રને પરથી
લાવી મારી આગળ પાત કરીને યાવન
માંસ અને રુધિર વટે મારા શરીરને હાંટ્યું
છે. અને જે આ મોળ મદારેતો છે તેને
પણ મારા શરીરમાં એકસાથે મુકવા કહ્યું
છે. તો મારે આ પુરુષને પકડવો એ જ
ચોખ્ખું છે. એમ વિચાર કરીને તે દાઢ્યો.
પણ તે દેવ આકાશમાં દૃષ્ટિ થયો. તેના
દાઢ્યમાં ધરતો થાંભલો આવી ગયો અને
અર્થનં આદા સંકોચી તે શેણદલ કરણ
લાયો.

૧૬૨. તણે જ સા ધન્ના ભારિયા કોલાહલં ત્યારે સુરાદેવની પત્ની ધન્યા ડાલાડલ
સોચ્ચા નિસમ્મ, જેણેવ ઉવાગ્છદ્દા પાસકે હોતો ત્યાં આવીને તેણે આ પ્રમાણે
સમળોવાસણ, તેણેવ ઉવાગ્છદ્દા પાસકે હોતો ત્યાં આવીને તેણે આ પ્રમાણે
ઉવાગ્છિતા! તુભેહિ મહયા-મહયા શમ્દ વડે કેમ ડાલાડલ કર્યો?

૧૬૩. તણે જ સા સુરાદેવે સમળોવાસણ ત્યારે તે સુરાદેવ શ્રમણો પાસકે ધન્યા લાયાને
વન્નં ભારિયં એવં વયાસી—“એવં આ પ્રમાણે ઉત્તર આપ્યો: હે દેવાતુપ્રિયે!
હલુ દેવાણુવિયા! તુભં કે વિ પુરિસે હોતું તેમ કહે છે. ધન્યા પણ ઉત્તર આપે
તદેવ જહાં જાવ કળીયસં નો લલુ છે: કોઈ પુરુષે યાવત્ કનિષ્ઠ પુત્રને ધરથી
પડિમળદ્, એવં કે વિ પુરિસે તુભં પલ્લુ પુરુષ તમારા શરીરમાં એકસાથે સોળ
દેવાણુવિયા! તુભં કે વિ પુરિસે જહાં ઉપસર્ગ કરે છે. બાકી બધું યુલનીપિતા
સરીરસિ જમગં-સમગં સોલસ રોગાયકે શોગ મુકતો નથી. આ કોઈપણ પુરુષ તમને
પલિલવદ્, એસ જં કે વિ પુરિસે જહાં ધન્યા લાયા કહે છે. બાકી બધું યાવત્ તે
જમગં કરેદ્.” સેસં જહાં જાવ સોહમ્મે સંબંધે જેમ કહ્યું તેમ જ કહેલું. દેવલોકમાં
વિયસ્સ તદા મળદ્, એવં સેસં જહાં સુરાદેવ સૌમ્ય નિમાનમાં ઉત્પન્ન થયો. ત્યાં
ચુલ્લપીપિયમ્મ નિત્વસેસં જાવ સોહમ્મે સુરાદેવ અરુણકાન્ત વિમાનમાં સ્થિતિ છે. તે દેવ
કામે અરુણકાન્ત વિમાને ચિદ્દિ. મહા-અરુણકાન્ત વિમાનમાં ઉત્પન્ન થયો. ત્યાં
નત્તારિ પલ્લિઓવમાદ્ ચિદ્દિ. મહા-અરુણકાન્ત વિમાનમાં ઉત્પન્ન થયો. ત્યાં
ચિદ્દિ વામે તિજ્જિહિદ્દિ નિલ્લેવો.

ચુલ્લશતક

૧૬૪. ઉવરેવો પન્નમસ્મ અજ્ઞવણમ્—
 एवं खलु, जम्बू ! तेण कालेण तेणं
 समएणं आन्धभिया नाम नयरी ।
 संग्रवणे उज्जाणे । जियसन्तू गया ।
 चुल्लसए गाहायई अट्ठं जाव छ
 हिरण-कोडीओ जाव छ वया
 दमगोसाहस्मिण वण । बहुला
 भारिया । मामो ममोगटे । जहा
 आपन्दां तथा मिहि-धम्म पडिवज्जद ।
 तेसं जहा कामदेवो जाव धम्मपण्णात्त
 उवमंपज्जिताण विहरइ ।

હે જમ્બૂ ! એ પ્રમાણે અરેખર ને કાળે
 અને ને સમયે આસનિકા નામે નગરી
 હતી. ત્યાં શંખવન નામક ઉચ્ચાન હતું.
 જિતશયુ ત્યાંનો સમ દત્તો. ચુલ્લશતક
 નામે ચુદપતિ ધન-ધાન્યાદિથી સમૃદ્ધ દત્તો.
 યાવતુ તેને છ દિરપુરકોટિ નિધાનમાં, છ
 કોટિ વ્યાજ અને છ કોટિ દ્રવ્ય ધન-ધાન્યા-
 દિના વિનાશમાં રેડેલ હતી. હસી દત્તર
 ગાયેના એક ગચ્છના દિસામે છ ગચ્છે દત્તા,
 એટલે સાઠ દત્તર ગાયો હતી. તેની
 બહુલા નામક ખામી હતી. મદાપીરે રવામી
 ત્યાં સુમામયાં. આનંદની જમ ને ચુદત્ય-
 ધર્મનો અંગીકાર કરે છે. ખાટી બધું
 કામદેવની પેઠે કદેવું, યાવતુ ને ધર્મપ્રગણિ
 સ્વીકાર કરીને વિગતવા લાગ્યા.

૧૬૫. તણ પં તસ્મ ચુલ્લમયમ્મ મમણો-
 वागयम् पुच्छरत्तावरत्त कालममणि
 एगे देवे अविग जाव जमि गहाय
 एव वसामो—“हमो ! चुल्लमयमा
 ममणोवागया ! जाव न अज्मि तो
 ते अज्ज जेट्ठ पुन गाओ गिहाओ
 नीणेमि । एवं जहा चुल्लपोसिय,
 नवरं एवरेजो मण ममनोन्तरा

ન્યાય બાદ ને ચુલ્લશતક સમયેનામકની
 આગળ અપ્પરાજિના મમયે એક દેવ પ્રકટ
 થયો, અને તેને યાવતુ હાથમાં તણવા
 લઈને આ પ્રમાણે કહ્યું. હે ચુલ્લશતક !
 યાવતુ સીલનપાદિને ખાંડીયા નદિ નો આજ
 નારા મેટા પુષ્પને તમારે પાતાના ધરેથી
 લઈ જઈશ. મન્યાદિ જમ ચુવનીપિતાને
 કહ્યું હતું તેમ અહીં યાવતુ ચુલ્લ કદેવું,

૧૬૨. તાં નં સા ઘના ભારિયા કોલાહલં ત્યાં સુરાદેવની પત્ની ધન્યા ડાલાહલ ઉપાસકકથાંગ
સોચ્વા નિસમ્મ, જેનેવ ઉવાગચ્છદ્ધ । સાંભળીને અને સમજીને જ્યાં સુરાદેવ શ્રમણો-
સમળોવાસા, તેનેવ ઉવાગચ્છદ્ધ । પાસક હતો ત્યાં આવીને તેણે આ પ્રમાણે
ઉવાગચ્છિતા એવં વયાસી—“કિણં કહ્યું: હે દેવાનુપ્રિય! તમે અત્યંત મોટ
દેવાનુપ્રિયા! તુલ્ભેહિ મહયા-મહયા શબ્દ વડે કેમ ડાલાહલ કર્યો?

૧૬૩. તાં નં સે સુરાદેવે સમળોવાસા ત્યાં તે સુરાદેવ શ્રમણોપાસકે ધન્યા ભાર્યાન
ધનં ભારિયં એવં વયાસી—“એવં આ પ્રમાણે ઉત્તર આર્યો: હે દેવાનુપ્રિય!
લલુ દેવાનુપ્રિય! કે વિ પુરિસે હાઈ પુરુષ-ધન્યાદિ જેમ યુદ્ધનીપિતાએ કહ્યું
તેવં જહાં ચુલનીવિયા । ધના વિ હાઈ પુરુષે યાવત્ કનિષ્ઠ પુત્રને ધરથ
પદ્મિભણ્ડ, જાવ કળીયસં નો લલુ હાઈ પુરુષ તમારા શરીરમાં એકસાથે સોળ
દેવાનુપ્રિયા! તુલ્ભં કે વિ પુરિસે પુલ્ભં રોગો રૂક્તો નથી. આ ઠાઈપણુ પુરુષ તમને
સરીરસિ જમગં-સમગં સોલસ રોગાયકે ઉપસર્ગ કરે છે. બાકી બધું હાઈ પુરુષ તમને
પવિત્રવદ્, એસ નં કે વિ પુરિસે જહાં તેની માતાએ ધન્યા ભાર્યા કહે છે. બાકી બધું યાવત્ તે
ઉવસન કરેદ્ધ ।” સેસં જહાં ચુલની- ધન્યા ભાર્યા કહે છે. બાકી બધું હાઈ પુરુષ તમને
પિપ્પસ તહાં મળ્ડ, એવં સેસં જહાં તેની માતાએ ધન્યા ભાર્યા કહે છે. બાકી બધું યાવત્ તે
ચુરુણોપિયસ નિરવસેસં જાવ ઉવવન્ને । સંબધે જેમ કહ્યું તેમ જ કહેણું. દેવલોકમાં
કમ્પે અરુણકતે વિમાણે ઉવવન્ને । સુરાદેવ સૌયમ નામક પ્રથમ દેવલોકમાં
ચનારિ પત્નિઓવમાહં ઠિદ્ધ । મહા- અનુલુકાન્ત વિમાનમાં ઉત્પન્ન થયો. તે ત્યાં
વિદેહે વાસે સિન્નિહિદ્ધ । નિવલેવો । તેની ચાર પત્નીઓપમની સ્થિતિ છે. તે લોકથી ગયવી મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં

ચુલ્લશતક

૧૬૪. ઉવસેવો પચ્ચમસ્મ અજ્ઞવણમ્—
 एवं खलु, जम्बू ! तेषां कालेण तेषां
 समएणं आलभिया नामं नयरी।
 संखयणे उज्जाणे। जियसत्तू राया।
 चुल्लसए गाहावई अइडे जाव छ
 हिरण्ण-कोडीओ जाव छ वया
 दमगोमाहस्सिएण वएण। यहला
 भारिया। सामी ममोमडे। जहा
 धाणन्दो तहा गिहि-धम्म पडिवज्जइ।
 तेमं जहा कामदेवो जाव धम्मपण्णात्ति
 उवसंपज्जिताणं विहरइ।

હે જામ્બૂ ! એ પ્રમાણે ખરેખર તે કાળે
 અને તે સમયે આલબિકા નામે નગરી
 હતી. ત્યાં સંખયન નામક હયાન હતું.
 જિયસત્તુ ત્યાંનો રાજા હતો. ચુલ્લશતક
 નામે ચુલ્લપતિ ધન-સંચાલિથી સમૃદ્ધ હતો.
 યાવતુ તેને છ દિરદુગ્ધકોટિ નિપાનમાં, છ
 કોટિ વ્યાર અને છ કોટિ દ્રવ્ય ધન-પાન્યા-
 દિના વિ-વારમાં રહેલ હતી. દસ દહર
 ગાયેના એક મજના દિસાયે છ મળે દના,
 એટલે સાઠ દહર ગાયે દની. તેની
 બદુલા નામક ખાચી હતી. મદાગીર વંચાથી
 ત્યાં સમાસયો. આતંદની જેમ તે ચુલ્લ-
 ધર્મનો અંગ્રીકાર કરે છે. બાપી બપુ
 કામદેવની પેઠે કહેવું, યાવતુ તે ધર્મપ્રતિ-
 ન્વીકાર કરીને વિચંગા લા-યો.

૧૬૫. તए णं तस्स चुल्लमयणस ममणो-
 वामयस पुव्वरत्तावरत्त काणममयमि
 एगे देवे अंतिय जाव धमि गहाय
 एवं वयामी—"ह्रो ! चुल्लमयणा
 ममणोवामया ! जाव न भजमि तो
 ते अज्ज जेट्ठं पुत्तं माओ गिहाओ
 नीणेमि। एवं जहा चुल्लणीयि, य
 नवरं एणं-ओ मत्त ममोन्दया

ત્યાર બાદ તે ચુલ્લશતક ધર્મજોવામકની
 આગળ મુશરિફના સમયે એક દેવ પ્રકટ
 થયો, અને તેણે યાવતુ દાયમાં તલવાર
 લઈને આ પ્રમાણે કહ્યું. હે ચુલ્લશતક !
 યાવતુ શીલનવાદિને ખાંડીય નદિ નો આજ
 વાસ બોડા પુત્રને તારા પોતાના પદેથી
 લઈ બર્લસ. ઇત્યાદિ જેમ ચુલ્લનીપિતાને
 કહ્યું હતું તેમ અહીં પણ તેમ કહેવું,

जात्र कर्णयित्तं जात्र आयंचामि । ”
 तए जं नै बुद्धमयाए समणो
 जात्र विहरइ ।

६६६. ताए णं मे देवे बुल्लसयणं समणो-
वासयं वउत्थं पि एवं वयासी-
"हेमो! बुल्लसयणा समणो-
व न भजमि तो ते-
उ हिरण्ण-

પરંતુ વિશેષતા હાત માંસના હુકડા લેવા
સાત માંસના હાત કરી તેના લેવા
પુનને શરીર ઉપર છાંટીશ.
તારા પાણી યુલ્લશતક શ્રમણોપાસકને
પર પાણી રહે છે.

ત્યાર બાદ દેવે યુલ્લશતક શ્રમણોપાસકને
થોથી વાર પાણી આ પ્રમાણે કહ્યું : હે યુલ્લ-
શતક શ્રમણોપાસક ! યાવત્ પુરુષ શીલવ્રતાદિને
ભાંગીશ નહિ તો આને જે તારું છે હિરણ્ય-
કાટિ વ્યાને મૂકેલું છે, અને જે તારા બન-
ધાન્યાદિના ધરેથી લઈ જઈશ અને લઈને
પોતાના નગરીના શુંગાટક-ત્રિમાણ ભાગ
આલભિકા કરેશ, અત્વર અને રાજભાગમાં
આદિ યાવત્ નિક, સર્વત્ર જ્યાં-ત્યાં ફેંકી દઈશ.
તારે તરફ સર્વત્ર અત્યંત પરવશતાથી
જેથી પુરુષ આર્તવ્યાનની અત્યંત ઈચ્છાથી
પીડિત થઈને અકાળે જ પ્રાણરહિત થઈ જઈશ.

ત્યાર પછી તે યુલ્લશતક શ્રમણોપાસકને
દેવતા દ્વારા એમ કહેવા છતાં
રહ્યો.

ત્યાર પછી તે દેવે
નિર્ભય રહેલો
ત્રીજો વાક્ય

१६७. तए णं से चुल्लसयए समणोवासए
तेणं देवेणं एव बुत्ते समणे अभीए
जाव बिहरइ ।

१६८. तए नं से देवे चुल्हसयगं समणो-
 जाव विहरइ ।
 वासयं अभीयं जाव पालिता दोच्चपि
 तच्चपि भणइ, जाव ववरोविज्जसि ।
 त्थए पाभीश.

૧૬૯. તદ્દેવં જુલ્લમયગમ્સ સમણોવામયસ્ય તેણં દેવેણં દોચ્ચંપિ તચ્ચપિ એવં વુત્તમ્મ સમાણસસ અયમેયારુવે અજ્જ-રિથા ૪—“અહો ણ ડમે પુરિમે અણારિણે જહા ચુલણીપિયા તહા વિતેદ્દ, જાવ કણીયસં જાવ આયચ્છ, જાઓ વિ ય ણં ઇમાઓ મમ છ હિરણ્ણ-કોડીઓ નિહાણ-પણ્ણાઓ છ વુહ્ધિ-પણ્ણાઓ, છ પવિત્થર-પણ્ણાઓ, તાઓ વિ ય ણ દચ્છદ્દ મમ સાઓ મિહાઓ નીણેત્તા, આલ્લભિયાણ મયરીણે મિયાહગ જાવ વિપ્પદરિત્તણ, ત સેયં વલ્લુ મમ એય પુરિમં મિણ્ણિત્તણ” તિ વદ્દુ ઉદ્ધાણ. જહા મુરાદેવો. તહેવ આરિયા પુચ્છદ્દ, તહેવ વહેદ.

૧૭૦. મેમં જહા ચુલણીપિયસમ જાવ સોહમ્મે કલ્પે અરુણમિટ્ઠે વિમાણે ઉવવન્ને. ચત્તારિ પલ્લિઓવમાદ ટિદ્દિ. મેમ તહેવ જાવ મહાવિદેહે થાસે મિગ્ગિસ-હિદ્દ. નિવલેવો.

તે દેવે બીજી વાર અને ત્રીજી વાર આ પ્રમાણે કહ્યું એટલે ગુણસત્ક ધર્મગોપાસકને આવા પ્રકારનો વિચાર હતોત યથા: અદો, આ પુરુષ અનાર્ય છે, છતાંદિ તે ગુણની-ગિતાની જેમ ચિંતે છે. યાવત્ નાના પુત્રનો ધાત કરીને તેના રુધિર અને માંસ વડે મારા શરીરને છાંટ્યું છે અને વળી જે છ દિવસગ-ઠાટિ નિધાનમાં મૂકેલી, છ વ્યાજ મૂકેલી અને છ ધન-પાન્યાદિના વિનારમાં ફેંકેલી છે તેને પણ મારા પદેથી લાવી આલ્સખિકા નગરીના શુભાટક વગેરે માર્ગોમાં મારે તરફ ન્યાંન્યાં ફેંકી દેવાને છટે છે. મારે મારે એ પુરુષને પકડવો થાય છે. એમ વિચારી ને તેને પકડવાને દોષ્ઠો-છત્યાદિ યાવત્ મુરાદેવની જેમ તેની બાપી આપે છે અને પૂછે છે અને ને તેમ જ ઉત્તર આપે છે.

કેવ સમન્ત પુત્રાન્ત મુલનીગિતાની જેમ આલ્પ. યાવત્ ને સૌંદર્ય દેવલોકમાં અરુણ-શિષ્ટ વિમાનમાં ઉતારા થયા. તેની આર પદ્મોપમની મિત્રિ કહી છે. કેવ તેમ જ (પૂર્વધન) કહેવું. યાવત્ ને મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જન્મીને નિદ્ધિપદને પામશે. અદો નિસંપ કહેવા.

જાવ કળીયસં જાવ આયંચામિ । ”
તેણે જ તે ચુલ્લસયણ સમળોવાસણ
જાવ વિહરહ ।

૧૬૬. તણે જ તે દેવે ચુલ્લસયણ સમળો-
વાસણં ચજત્યં પિ એવં વયાસી-
“હેમો! ચુલ્લસયણ સમળોવાસણ !
જાવ ન મંજસિ તો તે અજ્ઞ જાઓ
શ્રમાઓ છ હિરણ-કોઢીઓ નિહાળ-
પજતાઓ, છ વુદ્ધિ-પજતાઓ, છ
પવિત્રપજતાઓ, તાઓ સાઓ
નિહાઓ નીળેમિ, નીળેતા બાલભિયાણ
નયરીએ સિધાહમ, જહા જ તેમ
સમતા વિષ્ણુરામિ, અકાલે જેવ જીવિ-
અદુ-કુદુ-વસદે અકાલે જેવ જીવિ-
યાઓ વવરોવિજસિ ” ।

૧૬૭. તણે જ તે દેવે ચુલ્લસયણ સમળોવાસણ
તેણે દેવેણં એવં વુત્તે સમાણે અમોણ
જાવ વિહરહ ।

૧૬૮. તણે જ તે દેવે ચુલ્લસયણ સમળો-
વાસણં અમોણં જાવ વામિતા દોલ્લપિ
સલ્લપિ મળદ, જાવ વવરોવિજસિ ।

ત્યાર પછી તે દેવે ચુલ્લસયણ સમળોવાસણ
નિર્ભય રહેલો યાવત્ એમને બીજી વાર
ત્રીજી વાર પણ એમ જ કહ્યું, યાવત્
શત્રુ પામીશ.

પરંતુ વિશેષતા એટલી કે, એકના સાત-
સાત માંસના દુકડા કરીશ, યાવત્ વડે
પુત્રનો ધાત કરી તેના દોહી અને માંસ વડે
તારા શરીર ઉપર છાંટીશ. એમ કહેવા
પર પણ ચુલ્લસયણ અમણોપાસક નીડર
રહે છે.

ત્યાર બાદ દેવે ચુલ્લસયણ અમણોપાસકને
ચોથી વાર પણ આ પ્રમાણે કહ્યું : હે ચુલ્લ-
સયણ અમણોપાસક ! યાવત્ તું શીલવ્રતાદિને
ભાંગીશ નહિ તો આજે જ તારું છ હિરણ્ય-
કાટિ વ્યાજ મૂકેલું છે, અને છ કાટિ ધન-
ધાન્યાદિના નિસ્તારમાં છે, તેને લઈને
યદૈશી લઈ જઈશ અને રાજમાર્ગમાં
આલેખિકા નગરીના શૃંગાટક-ત્રિકાણુ માર્ગ
આદિ યાવત્ ત્રિક, ચત્વર અને રાજમાર્ગમાં
આરે તરફ સર્વત્ર જ્યાં-ત્યાં ફેંચી દઈશ.
જેથી તું આતંધ્યાનની અત્યંત પરવશતાથી
પીડિત થઈને અકાળે જ પ્રાણુરહિત થઈ જઈશ.

ત્યાર પછી તે દેવે ચુલ્લસયણ અમણોપાસકને
તે દેવના દ્વારા એમ કહેવા છતાં પણ નિર્ભય
રહ્યો.

૧૭૩. તદ્દં નં તસ્મ કુણ્ડકોલિયસ્સ સમણો-
વાસયસ્સ એગે દેવે અંતિયં પાઞ્ચમ-
વિત્થા ।

૧૭૪. તદ્દં ન સે દેવે નામમુદ્દં ચ ઉત્તરિજ્જં
ચ પુઢવિ-સિલા-પટ્ટયાઓ ગેણ્હરુ,
ગિણ્હિતા સંયિત્થિણિ અંતલિલ્લ-પડિ-
વન્ને કુણ્ડકોલિયં સમણોવાસયં
એવં વયાસી—

“હમો કુણ્ડકોલિયા ! સમણો-
વાસયા ! મુન્દરી નં દેવાણુપ્પિયા ।
ગોસાલસ્સ મંચલિ-પુત્તસ્સ ધમ્મ-
પણ્ણત્તી,—નત્થિ ઉટ્ટાણે હ વા,
કમ્મે હ વા, બલે હ વા, વીરિણ
હ વા, પુરિવકાર-પરવકમે હ વા,
નિયયા મચ્ચભાવા,

મંગુલી નં સમણસ્સ મગ્ગવઝો
મહાવીરસ્સ ધમ્મ-પણ્ણત્તી—અન્થિ
ઉટ્ટાણે હ વા, જાવ પરવકમે હ વા,
અણિયયા મચ્ચભાવા” ।

૫. તદ્દં નં મે કુણ્ડકોલિય સમણોવાસણ
તં દેવં ત્વં વયામી—“જહ્નુ દેવા ।
મુન્દરી ગોસાલસ્સ મચ્ચલિ-પુત્તસ્સ
ધમ્મપણ્ણત્તી, નત્થિ ઉટ્ટાણે હ વા
જાવ નિયયા મચ્ચભાવા, મંગુલી ન
સમણસ્સ મગ્ગવઝો મહાવીરસ્સ ધમ્મ-
પણ્ણત્તી, અન્થિ ઉટ્ટાણે હ વા જાવ
અણિયયા મચ્ચભાવા । તુમે ન દેવા !

ત્યાર પછી તે કુંડકોલિક શ્રમણોપાસકની
પાસે એક દેવ પ્રકટ થયો.

તે દેવ તે કુંડકોલિક શ્રમણોપાસકની નામ-
વાળી મુદ્રા અને ઉત્તરીય વસ્ત્રને પૃથ્વી-
શિલાપટ્ટ ઉપરથી અદણુ કરે છે. અદણુ
કરીને પૂરરીઆ સદિત શ્રેષ્ઠ વસ્ત્રો જીવે
પહેરેલાં છે એવા તે દેવે આકાશમાં રહીને
કુંડકોલિક શ્રમણોપાસકને આ પ્રમાણે કહ્યું :
દેવાનુપ્રિય ! મંબલીપુત્ર ગોસાલકની ધર્મ-
પ્રગતિ સુંદર છે કે-ઉત્થાન (કાર્ય) માટે
ઉચિત થયું, કર્મ (ક્રિયા), બલ (શારીરિક
શક્તિ), વીર્ય (આત્મબલ), પુરુષકાર (પુરુષાર્થ)
અને પરાક્રમ નથી. અર્થાત્ ઉત્થાન આદિથી
કાર્ય થતું નથી. સર્વ ખાવો નિયત છે,
શ્રમણુ બમવંત મદાવીરની ધર્મપ્રગતિ સુંદર
નથી કે-ઉત્થાન યાવત્ પુરુષાર્થ છે, સર્વ
ખાવો અનિયત છે. અર્થાત્ પુરુષાર્થ આદિ
પણુ કાર્યસાધક છે અને તેઓ પટે પકિ-
ર્વાન કરી શકાય છે.

ત્યાર બાદ તે કુંડકોલિક શ્રમણોપાસકે તે
દેવને આ પ્રમાણે કહ્યું : દે દેવ ! એ
મંબલીપુત્ર ગોસાલકની ધર્મપ્રગતિ (જિમ્મો)
ઉત્થાન નથી, યાવત્ સર્વ ખાવો નિયત છે,
એ સુંદર દોષ અને શ્રમણુ બમવંત
મદાવીરની ઉત્થાન છે યાવત્ સર્વ ખાવો
અનિયત છે. એ ધર્મપ્રગતિ નિષ્ણા દોષ
ના, દે દેવ ! તમેને આ દિવ્ય કદિ, દિવ્ય

ಆ. ೬೭೭೭೭
ಆ. ೬೭೭೭೭

१७१. उक्खवेवो अज्झयाणास्स— छट्ठस्स
एवं खलु
एणं

१. ३२. ता ए णं से कुण्डकोलि ए समणो
वामा अत्तया कयाइ पुव्वावर
कालममयंसि जेणेव असांग
वे पुटवि-सिला-पट्टए
उवागच्छित्त

જાં ગોસાલસ્સ મંસલિ-પુત્તસ્સ ઘમ્મ-
પણ્ણત્તી-નત્થિ ઉટ્ઠાણે ઇ વા, જાવ
નિયયા સવ્વભાવા, મંગુલી જ સમણસ્સ
મગ્ગવો મહાવોરસ્સ ઘમ્મ-પણ્ણત્તી-
અત્થિ ઉટ્ઠાણે ઇ વા, જાવ અણિયયા
સવ્વભાવા, સં તે મિચ્છા” ।

છે, કારણ કે (તેમાં) ઉત્થાન નથી, યાવત
સર્વ ભાવો નિયત છે, શ્રમણ જગત્ત મહા-
વીરની ધર્મપ્રજ્ઞાપિત મિથ્યા છે કે ઉત્થાન છે,
યાવત્ સર્વ ભાવો અનિયત છે; તે તમારું
કથન મિથ્યા થઈ જાય છે.

૧૭૮. તદ્દા જાં સે દેવે કુણ્ડકોલિણં
સમણોવાસણં એવં વુત્તે સમાણે
સંકિણે જાવ કલુસસમાવણ્ણે નો
સંચાણે કુણ્ડકોલિયસ્સ મમણોવામ-
યસ્સ કિંચિ પામોવસમાઘિચિત્તણે,
નામ-મુદ્દયં ચ ઉત્તરિજ્જયં ચ પુદ્ધિ-
સિલા-પટ્ટણે ટવેદ, ટવેત્તા જામેવ
દિમિ પાવ્વભૂણે, તામેવ દિમિ પટ્ટિગણે ।

જ્યારે કુંડકોલિક શ્રમણોપાસકે એ પ્રમાણે
કથ્યું ત્યારે તે દેવ સંકિત થયો, યાવત્
કલુષને પ્રાપ્ત થયો, (દત્તપ્રત્ય થઈ ગયો)
કુંડકોલિક શ્રમણોપાસકને કંઈપણ ઉત્તર
આપી ન શક્યો. તેણે તે નામમુદ્રા અને
ઉત્તરીય વસ્ત્રને પૃથ્વીસિલાપટ્ટ ઉપર મુદ્રી
લીધાં અને જે દિશાથી આવ્યો હતો તે
દિશા તરફ આવી ગયો.

૧૭૯. તેણં કાલેણં તેણં સમણં સામી
સમોમદે ।

તે કાળે અને તે સમયે મહાવીર સ્વામી
શ્રમણોપાસક.

૧૮૦. તદ્દા જાં ને કુણ્ડકોલિણે મમણોવામણે
દમોમે કહાણે સ્સદ્ધટ્ઠે હદ્ધ જહા
કામદેવો તહા નિમ્મચ્છદ, જાવ
પગ્ગુવાસદ, ઘમ્મવહા ।

કુંડકોલિક શ્રમણોપાસક આ સમાચાર
સાંભળી પ્રસન્ન થયો અને કામદેવની જેમ
જગત્તની ધર્મદેશના સંનિવરણ નીકળેલ,
યાવત્ પર્થુપામના રીધી. જગત્તની ધર્મ-
દેશના થઈ.

૧૮૧. "કુણ્ડકોલિયા" ! ઇ મમણે જગત્ત
મહાવોરે કુણ્ડકોલિયં મમણોવામણં

‘કે કુંડકોલિક’ એમ સંબોધી શ્રમણ
જગત્ત મહાવીરે કુંડકોલિક શ્રમણોપાસકને

ઉપાસકદશાંગ
 હમા યચાલ્લા દિલ્લા દેવિહ્વી, (અલૌકિક) દેવદુતિ (કાન્તિ) દિવ્ય દેવાનું
 દિલ્લા દેવજુહુ, દિલ્લા દેવાનુભાવે ભાવ (લોકાત્તર દેવ પ્રભાવ) શાથી મેળવ્યો?
 કિના લહે, કિના પત્તે, કિના અભિ- શાથી પ્રાપ્ત કર્યો? શાથી અલિસુખપણે
 સમન્નાગ? કિ ઉદ્ધાણે જાવ પુરિ- પ્રાપ્ત કર્યો? શું ઉત્થાન સિવાય, કર્મ
 સત્કારપરત્કમેણં? જદાહુ અણુદા- પરાક્રમ વડે? અથવા ઉત્થાન સિવાય, કર્મ
 જેણં, અકર્મમેણં જાવ અપુરિસત્કાર- સિવાય કે પરાક્રમ સિવાય?

૧૭૬. તારૂ જાં મેં દેવે કુળકોલિયં સમણો- કુંડકાલિકનું કથન સાંભળ્યા પછી તે દેવે
 વાસયં એવં વચાસી—“એવં સ્વહુ કુંડકાલિક શ્રમણોપાસકને આ પ્રમાણે કહ્યું:
 દેવાણુગિયા! મારૂ હમેચાલ્લા દિલ્લા એ પ્રમાણે અરેઅર હે દેવાનુપ્રિય! મેં
 દેવિહ્વી કે અણુદાણેણં જાવ અપુરિ- આ આવા પ્રકારની દિવ્ય દેવકક્ષિ ઉત્થાન
 નિત્યપરત્કમેણં લહ્લા, પત્તા, વગર જ ચાવત્ પરાક્રમ વગર જ મેળવી છે,
 અભિનમન્નાગયા” । પ્રાપ્ત કરી છે, અલિસુખપણે પ્રાપ્ત

૧૭૭. તારૂ જાં મેં કુળકોલિયં સમણોવામણે ત્યારે કુંડકાલિક આવકે દેવને કહ્યું: હે દેવ!
 ન દેવ એવં વચાસી—“જહ્ જાં દેવા! ને તમેએ આ દિવ્ય દેવકક્ષિ ઉત્થાન વગર
 તુમે હમા યચાલ્લા દિલ્લા દેવિહ્વી અપુરિસત્કાર- ચાવત્ યુરુપાર્થ-પરાક્રમ કર્યા વગર જ પ્રાપ્ત
 કે અણુદાણેણં જાવ અપુરિસત્કાર- કરી છે ચાવત્ તમારી સામે આવી છે તે બધા
 ને કુંડકાણેણં લહ્લા, પત્તા, અભિનમન્ના- ને હવેમાં ઉત્થાન આદિ નથી તે બધા
 ને કુંડકાણેણં લહ્લા, પત્તા, તે કિ ને કુંડકાણેણં જાવ દેવ કેમ ન થયા? અને ઉત્થાન ચાવત્
 ને કુંડકાણેણં લહ્લા, પત્તા, તુમે હમા આ દિવ્યકક્ષિ તમને અને સમન્નાગત
 ને કુંડકાણેણં લહ્લા, પત્તા, અભિ- થકે છે, નો પછી તમે ને કહે છે કે
 ને કુંડકાણેણં લહ્લા, પત્તા, અભિ- ને બહીયુત ગોશાલકની લભિપ્રશસ્તિ કુંડક

નિહાણ-પડતા, એવા બુદ્ધિ-પડતા
એવા પવિત્રરપડતા, એકે વળે
દસગોસાહસિણં વણે .

૧૮૮. તસ્સ ણં સદાલપુત્તસ્સ આજીવિઓ-
વાસગસ્સ અગ્નિમિત્તા નામં મારિયા
હોત્યા .

૧૮૯. તસ્સ ણં સદાલપુત્તસ્સ આજીવિઓ-
વાસગસ્સ પોલાસપુરસ્સ નગરમ્મ
વહિયા પંચ કુમ્મવારાવણ-સયા
હોત્યા . તત્થ ણં વહવે પુરિમા
દિણ્ણમદ્દ-મત્ત-વેયણા કલ્લા-કલ્લિ
વહવે કરણં ય વારણં ય પિહ્ણ
ય ઘણં ય અદ્ધ-ઘણં ય કલ્લમણં
ય અલ્લિજરણં ય જમ્બૂલણં ય ઉટ્ટિયાઓ
ય કરેતિ . અત્થે ય સે વહવે પુરિમા
દિણ્ણમદ્દ-મત્ત-વેયણા કલ્લાકલ્લિ
તેહિ વહ્હિ કરણંહિ ય જાવ ઉટ્ટિયાહિ
ય રાય-મગ્ગંમિ ઘિનિ કપ્પેમાણા
વિહરંતિ .

૧૯૦. તણં ણં મે મહાલપુત્તે આજીવિઓ-
વામણં અન્નયા કયાદ પુચ્છાવચ્છ-
વાલ-નમચંમિ જેણેવ અમોગ-વણિયા
તેણેવ ઉવાગચ્છદ્ધ, ઉવાગચ્છિના
મોમાલમ્મ મંગલિ-શુભમ્મ અતિય
પમ્મ - વણ્ણાન્તિ ઉવમંગ્ગિજ્જનાણ
વિહરદ .

આજે મુકેલી અને એક કોટિ ધન-ધાન્યાદિના
વિસ્તારમાં શેકાયેલી હતી. તેને દસ લાખ
માથોનું એક મજ હતું.

તે આશ્ચર્યિકાપાસક સકલાલપુત્રની અગ્નિ-
મિત્રા નામક ભાર્યા હતી.

તે આશ્ચર્યિકાપાસક સકલાલપુત્રને પોલાસ-
પુર નગરની બહાર કુંબકારના પાંચસો દાર
હતા. તેઓમાં ઘણા પુરુષો કામ કરતા
હતા, જેઓને જૂતિ-દૈનિક પગાર, ભોજન
અને વેતન આપવામાં આવે છે, એવા ઘણા
પુરુષો દરેક પ્રમાણે (પ્રતિદિન) ઘણા કરેકો
(પાણી ખરવાની ધરીઓ), વારક, ગિરક
(તાવરીઓ) ધડાઓ, અર્ધધડાઓ, કલશે
(ભોટા ધડાઓ), જંબૂલકો (પાત્રવિશેષ),
ઉટ્ટીકાઓ (મધ આદિ ખરવાનાં પાત્રો)
બનાવતા હતા. બીજા ઘણા પુરુષો વેતન
લઈને તે કરેકો, યાવત્ ઉટ્ટીકા વડે રાજ-
માર્ગમાં (વિષય કરીને) પોતાની આશ્ચર્યિકા
કરતા હતા.

ત્યાર પછી આશ્ચર્યિકાપાસક સકલાલપુત્ર
અન્ય કોઈ રિતને મંથાદન કાળે જ્યાં
અશ્વેકવનિકા છે ત્યાં જાય છે. ત્યાં જઈને
મંબલીપુત્ર ગ્રામ્યલક્ષ્મી પાસેથી સ્ત્રીકાર
કરેલ ધર્મપ્રગ્લિષ્ટને અંગીકાર કરીને
વિદે છે.

સંપત્તિ-સંપત્તિ. તં સેયં ચલુ મમ સમર્થ ભગવં મહાવીરં વંદિતા નમં- સિત્તા પાઙ્ગિહારિણં પીઢ-ફલગ જાવ ડવનિમંતિત્તે । ” એવં સંપેદેઙ, સંપેદિત્તા ડદ્દાણ ડદ્દેઙ, ડદ્દિત્તા સમર્થ ભગવં મહાવીર વંદેઙ, વંદિત્તા નમંસિત્તા એવં વયાસી—“એવં ચલુ મંતે ! મમં પોલામપુરસ્સ નયરસ્સ વહિયા પંચ કુમ્ભકારાવણસયા । તત્થ ણં તુઢ્ઠે પાઙ્ગિહારિય પીઢ જાવ સંધારયં ઓગિણિહત્તા ણં વિહરહ ” ।

૧૧૯. તણ ણં સમર્થે ભગવં મહાવીરે સદ્દાલપુત્તસ્સ આજીવિઓવાસગસ્સ એમદ્દં પડિમુણેઙ, પડિમુણેતા સદ્દાલ- પુત્તસ્સ આજીવિઓવાસગસ્સ પચકુમ્ભ- કારાવણસણ્ણુ કામુણેણિજ્જ પડિ- હારિયં પીઢફલગ જાવ સંધારય ઓગિણિહત્તા ણં વિહરહ ।

૨૦૦. તણ ણં સે સદ્દાલપુત્તે આજીવિઓ- વાસણ અપ્પયા કયાદ વાયાહમય કોલાલ-મંદે અતો મારાહિતો વહિયા નીણેઙ, નીણિત્તા, આયવમિ દલવદ્દ ।

૨૦૧. તણ ણં મમર્થે ભગવં મહાવીરે સદ્દાલપુત્તં આજીવિઓવાસય એવ વયામી—“સદ્દાલપુત્તા ! એન ણ કોલાલમંદે કઓ ? ” ।

મહાવીરને વંદન-નમસ્કાર કરીને પ્રાતિહારિક (પાછા આપવા યોગ્ય) પીઢ-આસન, ફલક છત્યાદિ વડે નિમંત્રિત કરવું શ્રેયસ્કર છે. ને એમ વિચાર કરે છે. એમ વિચાર કરીને પ્રથમ વડે બેઠે છે, બીજીને અમળ ભગવંત મહાવીરને વંદન-નમસ્કાર કરે છે, વંદન- નમસ્કાર કરીને નેણે કહ્યું : હે ભગવન ! પોલામપુર નગરની બહાર મારા પાંચસો કુંભારની ડુકાનો છે. ત્યાંથી તમે પ્રાતિહારિક પીઢ, ફલક યાવત સંધારાને મદદ કરીને વિચરે.

ત્યાર બાદ અમળ ભગવાન મહાવીર, આજીવિકાપાસક સકડાલપુત્રની એ વાત સ્વીકારે છે. એ વાત સ્વીકારીને આજીવિકા- પાસક સકડાલપુત્રના પાંચસો કુંભારના ડુકાનોથી પીઢ, ફલક યાવત સંધારાને મદદ કરીને વિદરે છે.

ત્યાર પછી આજીવિકાપાસક સકડાલપુત્ર અન્ય દોઢ દિવસે વાતાદત-ત્રાયુથી કુંભારના પાસે, જે અંદર રહેલાં દર્તા નેમને શાલામાંથી બહાર કાઢીને નડકામાં સુકવે છે.

ત્યારે અમળ ભગવાન મહાવીરે આજીવિકા- પાસક સકડાલપુત્રને કહ્યું : હે સકડાલપુત્ર ! આ કુંભારનાં પાસે કેવી રીતે ખને છે ?

કરેતા વંદે, નમંસે, નમંસિતા
જાવ પજુવાસહ।

૧૯૬. તદ્દાં નં સમણે ભગવં મહાવીરે
સદાલપુત્તસ્સ આજીવિઓવાસગસ્સ
તીસે ય મહા જાવ ધમ્મકહા સમતા।

૧૯૭. "સદાલપુત્તા" ! ઇ સમણે ભગવં
મહાવીરે સદાલપુત્તં આજીવિઓવાસવં
એવં વયાસી—
"સે તૂણં, સદાલપુત્તા !
તુમં પુત્તિવરુકાલસમયસિ જેણેવ
અમોગ-વણિયા જાવ વિરહસિ। તદ્દાં
નં તુલ્લં એ દેવે અંતિયં પાડન્મ-
વિત્થા। તદ્દાં નં સે દેવે અંતલિક્ક-
પલ્લિવન્ને એવં
મદાલપુત્તા ! "સે તૂણં
"પજુવાસિસ્સામિ"। સે
મદાલપુત્તા ! અન્નિ"। નો લલુ,
"હંતા ! તેણં દેવેણં ગોસાલં
મદાલપુત્તા ! મદાલપુત્તં વણિદાય એવં વુત્તે"।

૧૯૮. તદ્દાં નં તન્મ મદાલપુત્તન્મ આજીવિઓ-
વાગયન્મ નમણે ભગવયા મહાવીરેણં
એવં વુત્તન્મ સમાણન્મ હમ્મેસાલ્લે
અગ્ગચ્ચિયદ્દાં ૪—"તદ્દાં નં સમણે
ભગવં મહાવીરે મહાપાહણે વપ્પન્મ-
જાણ-રુગ્ગપરે, જાવ તચ્ચન્મન્મ-
ત્યાર પછી આજીવિઓવાસક સકકાલપુત્ત
કહું ત્યારે આજીવિઓવાસક સકકાલપુત્ત
આવા પ્રકારનો વિચાર હતો, બેપન્ન થયો, શ્રીમા
ભગવંત મહાવીરે મહાપાહણે વારક આવતુ શ્રીમા
સંપન્ન છે, મારે શ્રીમા

સંપયા-સંપડતે। તં સેયં ચ્વલુ મમ
સમણં ભગવં મહાવીરં વંદિતા નમ-
સિત્તા પાઙ્કિહારિણં પીઢ-ફલગ જાવ
ઝવનિમંતિત્તણ્ । ” એવં સપેહેદ્,
સંપેહિતા ઝટ્ટાણ્ ઝટ્ઠેદ્, ઝટ્ઠિઠ્ઠા
સમણં ભગવં મહાવીરં વંદદ્, વંદિત્તા
નમંસિત્તા એવં વયાસી—“એવ ચ્વલુ
મંતે! મમં પોલામપુરસ્સ નયરસ્સ
વહિયા પંચ કુમ્ભકારાવણસયા।
તત્થ ણં તુઘ્મે પાઙ્કિહારિય પીઢ જાવ
સંયારયં ઓગિણ્હિત્તા ણં વિહરહ” ।

મહાવીરને વંદન-નમસ્કાર કરીને પ્રાતિહારિક
(પાછા આપવા યોગ્ય) પીઠ-આસન, ફેલક
છત્યાદિ વડે નિમંત્રિત કરવું શ્રેયસ્કર છે.
તે એમ વિચાર કરે છે. એમ વિચાર કરીને
પ્રયત્ન વડે બેઠે છે, બેઠીને થ્રમણ ભગવંત
મહાવીરને વંદન-નમસ્કાર કરે છે, વંદન-
નમસ્કાર કરીને તેણે કહ્યું : હે ભગવન!
પોલામપુર નગરની બહાર મારા પાંચમે
કુંભારની દુકાનો છે. ત્યાંથી તમે પ્રાતિહારિક
પીઠ, ફેલક યાવત સંયારાને મદણ કરીને
વિચરે.

૧૧૯. તણ્ ણં સમણે ભગવ મહાવીરે
સદ્દાલપુત્તસ્સ આજીવિઓવામગસ્સ
એમદટ્ઠં પઙ્કિમુણેદ્, પઙ્કિમુણેતા સદ્દાલ-
પુત્તસ્સ આજીવિઓવાસગસ્સ પંચકુમ્ભ-
કારાવણસણ્મુ ફામુએસણિજ્જ પઙ્કિ-
હારિયં પીઢફલગ જાવ સંયારય
ઓગિણ્હિત્તા ણં વિહરહ ।

ત્યાર બાદ થ્રમણ ભગવાન મહાવીર,
આજીવિકોપાસક સકકાલપુત્રની એ વાત
સ્વીકારે છે. એ વાત સ્વીકારીને આજીવિકો-
પાસક સકકાલપુત્રના પાંચમે કુંભારના
દુકાનોથી પીઠ, ફેલક યાવત સંયારાને
મદણ કરીને વિદરે છે.

૨૦૦. તણ્ ણં સે સદ્દાલપુત્તે આજીવિઓ-
વાસણ્ અન્નયા કયાદ વાયાહવયં
કોલાલ-મંદે અંતો ગાલાહિતો વહિયા
નોણેદ્, નીણિત્તા, આયવંમિ દલ્લયદ ।

ત્યાર પછી આજીવિકોપાસક સકકાલપુત્ર
અન્ય દેઈ દિવસે વાનાદન-વાયુથી મુકાયેલ
કુંભારનાં પાત્રો, જે અંદર ગેદલાં દનાં
નેમને સાલામાંથી બહાર કાઢીને તડકામાં
મુકવે છે.

૨૦૧. તણ્ ણં સમણે ભગવ મહાવીરે
સદ્દાલપુત્તં આજીવિઓવામય એવ
વયામી—“સદ્દાલપુત્તા ! એમ ણ
કોલાલમંદે કાજો ?” ।

ત્યારે થ્રમણ ભગવાન મહાવીરે આજીવિકો-
પાસક સકકાલપુત્રને કહ્યું : હે મકકાલપુત્ર!
આ કુંભારનાં પાત્રો દેવી રીતે બને છે!

૨૦૨. તદુ નં સે સદાલપુત્રે આજીવિઓ- ત્યારે આજીવિઓપાસક સંકડાલપુત્રે શ્રમણ
 વાસણ સમણ ભગવં મહાવીરં એવં ભગવન મહાવીરને આ પ્રમાણે કહ્યું.
 વયાસી—“એસ નં મંતે! પુલ્લિ પછી તે પાણી વડે આદ્ર કરાય છે-પલાળાય
 મદિયા આસી, તઓ પલ્લા ઉદરણ પછી તે પાણીને રાખ અને છાણ વડે એક
 નિગિજ્જહ, નિગિજ્જતા છારેણ ય છે, પલાળીને એક ઉપર અઢવાય
 કરિમેણ ય દુગયાઓ મીસિજ્જહ, મેળવાય છે, ત્યાર પછી ઘણા કરકો (પાણી ભરવાના
 મીમિજિજ્જતા ચકકે કરગા ય જાવ થડા) યાવત્ ઉઘિરકા (ધી-તેલ ભરવાનાં
 તઓ વહેવે કરગા ય જાવ પાત્ર) બનાવાય છે.
 ઉદિયાઓ ય કજ્જતિ.”

૨૦૩. તદુ નં સમણે ભગવં મહાવીરે ત્યારે શ્રમણ ભગવાન મહાવીરે આજીવિઓ-
 નદાલપુત્રં આજીવિઓવાસણ એવં પાસક સંકડાલપુત્રને આ પ્રમાણે કહ્યું:
 વયાસી—“સદાલપુત્રા! એસ નં સંકડાલપુત્ર! આ કુંભારનાં પાત્રો ઉત્થાન
 કોલાર-મંતે કિ ઉદાણેણ જાવ અપુરિ- ભગવન મહાવીરને આ કુંભારનાં પાત્રો ઉત્થાન
 પુરિવકાર-પરકમેણ કજ્જતિ ઉદાહુ છે અથવા ઉત્થાન સિવાય, યાવત્ પરાકમ
 અપુરિણે જાવ અપુરિવકાર-પરક- સિવાય કરાય છે?

૨૦૪. તદુ નં નદાલપુત્રે આજીવિઓવાસણ ત્યારે તે આજીવિઓપાસક સંકડાલપુત્રે શ્રમણ
 મહાવીરં એવં ભગવન મહાવીરને આ પ્રમાણે કહ્યું:
 મહાવીર—“અપુરિણે જાવ અપુરિ- ભગવન મહાવીરને આ પ્રમાણે કહ્યું:
 મહાવીર-પરકમેણ, નલિય ઉદાણે જાવ અપુરિ- ભગવન મહાવીરને આ પ્રમાણે કહ્યું:
 તા જાવ પરકમેણ કા, નિયયા યાવત્ પરાકમ નથી અર્થાત્ ઉત્થાન, પરાકમ
 નિયત છે. આદિથી કંઈ થતું નથી.” સર્વભાવો

૨૦૫. તદુ નં નદાલપુત્રે આજીવિઓવાસણ ત્યારે તે આજીવિઓપાસક સંકડાલપુત્રે શ્રમણ
 મહાવીરં એવં ભગવન મહાવીરને આ પ્રમાણે કહ્યું:
 મહાવીર—“અપુરિણે જાવ અપુરિ- ભગવન મહાવીરને આ પ્રમાણે કહ્યું:
 મહાવીર-પરકમેણ, નલિય ઉદાણે જાવ અપુરિ- ભગવન મહાવીરને આ પ્રમાણે કહ્યું:
 તા જાવ પરકમેણ કા, નિયયા યાવત્ પરાકમ નથી અર્થાત્ ઉત્થાન, પરાકમ
 નિયત છે. આદિથી કંઈ થતું નથી.” સર્વભાવો

પક્વેલ્લયં વા કોલાલ-ભંડં અવહરેજ્જા વા વિવિસરેજ્જા વા મિદેજ્જા વા અચ્છિદેજ્જા વા પરિટ્ટવેજ્જા વા, અગ્નિમિત્તાણ વા ભારિયાણ સદ્ધિ વિહરેજ્જા મોગ-મોગાઈ મુજ્જમાણે વિહરેજ્જા, તસ્સ ણં તુમં પુરિસસ્સ કિં દંઢં વત્તેજ્જાસિ ?” “મંતે ! અહં ણં તં પુરિસં આઝોસેજ્જા વા હણેજ્જા વા વઘ્ઘેજ્જા વા મહેજ્જા વા તજ્જેજ્જા વા તાલેજ્જા વા નિચ્છો-દેજ્જા વા નિમ્મચ્છેજ્જા વા અફાલે ચેવ જીવિયાઓ વવરોવેજ્જા ।”

૨૦૬. “સદ્ધાલપુત્તા ! નો ચલ્લુ તુલ્લ મેદ પુરિસે વાયાહયં વા પક્વેલ્લયં વા કોલાલ-ભંડં અવહરેદ વા જાવ પરિટ્ટવેદ વા અગ્નિમિત્તાણ વા ભારિયાણ સદ્ધિ વિહરેદ મોગ-મોગાઈ મુજ્જમાણે વિહરેદ, નો વા તુમં ત પુરિસં આઝોસેજ્જમિ વા હણેજ્જમિ વા જાવ અફાલે ચેવ જીવિયાઓ વવરોવેજ્જસિ, જદ્ધ નલ્લિ ઉટ્ટાણે દ વા જાવ પરચક્કમે દ વા નિયયા મવ્વામાવા । અહં ણં તુલ્લ મેદ પુરિસે વાયાહયં જાવ પરિટ્ટવેદ વા અગ્નિમિત્તાણ વા જાવ વિહરેદ, તુમં તા તં પુરિસં આઝોસેમિ વા જાવ વવરોવેમિ । તો જં વદમિ નલ્લિ ઉટ્ટાણે દ વા જાવ નિયયા મવ્વામાવા, તં તે મિચ્છા ।”

પાત્રોને દરી અથ, ન્યાંત્યાં કેટ્ટી દે, કેટ્ટી નાખે, બાળાત્કારે લે, બદાર મૂથી દે, અથવા તારી ઝી અગ્નિમિત્રા સાથે વિપુલ ભોગો ભોગવતો વિદરે નો તું ને પુરુષને શુ શિક્ષા કરે !

સકડાલપુત્ર બગવન ! હું તં પુરુષને આકોશ કરું, દલ્લું, પાંધું, મારું, તર્જના કરું, તાડના કરું, તેનુ અધું ખૂંચી લઉં, અને તેનો નિરંકાર કરું, તથા એને અકાળે જ જીવનથી રહિત કરું-મારી નાખું.

બગવાન ! સકડાલપુત્ર ! જો હાલના નથી, થાવન પરાક્રમ નથી અને સર્વ ખાતો નિયત છે નો હાર્દ પુરુષ તારા વાયુથી સુકાયેલા અને પાકાં કુંભારનાં પાત્રોને દરબી કરતું નથી, થાવન બદાર લઈને મુકતું નથી અને તારી અગ્નિમિત્રા ખાતો સાથે વિપુલ ભોગો ભોગવતું નથી, તથા તું ને પુરુષને આકોશ કરતો નથી, દલ્લું નથી થાવન અકાળે જીવનથી મુક્ત કરતો નથી, અને જો તારાં વાયુથી સુકાયેલાં પાત્રોને હાર્દ પુરુષ દરી અથ થાવન બદાર મૂથી દે તથા અગ્નિમિત્રાની સાથે વિપુલ ભોગો ભોગવતો વિદરે અને તું ને પુરુષને આકોશ કરે થાવન જીવનથી મુક્ત કરે નો તું જે કહે છે કે, હાલના નથી થાવન સર્વ ખાતો નિયત છે, તે મિથ્યા છે.

૨૦૭. એવ્ય જં સે સદાલપુતે આજીવિઓ-
વાસણ સંબુદ્ધે ।

૨૦૮. તણ જં સે સદાલપુતે આજીવિઓ-
વાસણ સમળં ભગવં મહાવીરં વંદહ
નમસંદહ, વંદિતા નમસિતા એવં કરે છે. વંદન-નમસ્કાર કરીને આ પ્રમાણે
વ્યાસી—“દ્વચ્છામિ જં, ભત્તે ! તુભં
ઔતિણ ધમ્મં નિસામેતણ” ।

૨૦૯. તણ જં સમળે ભગવં મહાવીરે
સદાલપુતસ્સ આજીવિઓવાસણસ્સ ત્યારે અમણુ ભગવાન મહાવીરે આજીવિઓ-
તીસે ય જાવ ધમ્મં પરિકહેહ । પાસક સંકડાલપુત્રને અને તે મોટી પરિભને

૨૧૦. તણ જં સે સદાલપુતે આજીવિઓ-
વાસણ સમળસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ ત્યારે આદ આજીવિઓપાસક સંકડાલપુત્રે
ઔતિણ ધમ્મં સોચ્છા નિસમ્મ હુદ્ધ-
વુદ્ધિ જાવ હિયણ જહા આણવો તહા અમણુ ભગવંત મહાવીરની પાસેથી ધર્મ
નિહિ-ધમ્મં પઢિવજ્જહ । નવરં ણા સાંભળી, અવધારી, ઉર્ધિત, પ્રસન્ન અને
હિરણ-કોઢી બુદ્ધિ-પજ્જા, ણે આનંદની વક્તવ્યતાથી અંતર આ છે કે
હિરણ-કોઢી વક્તવ્ય-પજ્જા, એ સંકડાલપુત્રે એક હિરણ્યકોટિ નિધાનમાં
વા. રમ મો-સાહસિણ વણ જાવ એક હિરણ્યકોટિ વ્યાજ અને એક હિરણ્ય
મમળં ભગવં મહાવીરં જેણેવ પોલાસપુરે હટી. તેને ત્યાં દસ હજાર ગાયોનું એક વ્રજ
સોદાના નમનિતા જેણેવ વગ્ગ-મગ્ગેણે જેણેવ વિસ્તારમાં રાખેલી
નગરે જેણેવ ઉવાગચ્છિતા, નગર છે ત્યાં આવે છે, આવીને તેણે
સોદાના નમનિતા—
સોદાના નમનિતા નગરે મગ્ગ-મગ્ગેણે જેણેવ ઉવાગચ્છિતા, અગ્નિમિત્તા ભાર્યાને આ પ્રમાણે કહ્યું:
સોદાના નમનિતા નગરે મગ્ગ-મગ્ગેણે જેણેવ ઉવાગચ્છિતા, અગ્નિમિત્તા ભાર્યાને આ પ્રમાણે કહ્યું:
સોદાના નમનિતા નગરે મગ્ગ-મગ્ગેણે જેણેવ ઉવાગચ્છિતા, અગ્નિમિત્તા ભાર્યાને આ પ્રમાણે કહ્યું:

ભગવં મહાવીરે જાવ સમોસઢે, તં
ગચ્છાહિં પંતુમં, સમણં ભગવં મહાવીરં
વંદાહિ જાવ પજ્જુવામાહિ, સમણસ્સ
ભગવજો મહાવીરસ્સ અંતિએ પંચાણુ-
વ્વદ્યં સત્તસિક્કાવદ્યં દુવાલમવિહં
પિહિધમ્મં પઢિવજ્જાહિ” ।

૨૧૧. તદ્દે પં સા અગ્નિમિત્તા ખારિયા
સદ્દાલપુત્તસ્મ સમણોવાસગસ્મ ‘તહ’-
ત્તિ એયમદ્દઠં ત્રિણણ પઢિસુણેહ ।

૨૧૨. તદ્દે પં સે સદ્દાલપુત્તે સમણોવામાદ
કોહુમ્મિય-પુરિસે સદ્દાવેદ, સદ્દાપેના
ત્તવં વયામી—“તિપ્પામેવ, ખો
દેવાણુપ્પિયા ! ત્તહુકરણ-જુલ્લોદય
સમ-નુર-વાલિહાણ-સમનિહિય-નિગ-
દ્દાહિ, જંઘણયામમ-વલાવ-જોત્તપદવિ-
સિદ્ધાદ્દિ રયયામય-પંદ-મુત્ત-રજ્જુગ-
વરયાંવણ-સદ્દય-નરયા-પમ્મહાગ્ગિય-
દ્દાહિ, નીલુપલ-કાયામેલ્લદ્દાહિ, પવર-
યોણ-જુવાણદ્દાહિ નાણામણિ-વણગ-
પંદિયા-જાલ-પરિગયં ત્તજાદ-જુગ-જુત્ત-
લજ્જુગ - પગતથ - ગુગિગ્ગદ્દય - તિમ્મિય
પવર-સવગ્ગણોવકેમ જુલામેર ધમ્મિય
ત્રાણ-પવર ઉવટ્ટવેદ, ઉવટ્ટવિત્તા મમ
ત્તપમાણતિયં પચ્ચગિચ્છ” ।

ભગવંત મહાવીરને પંદન કર ચાવત નેમની
પર્યુપાસના કર. તથા શ્રમાણુ ભગવંત
મહાવીરની પાસે પાંચ અણુમળ અને સાત
સિક્કાવત રૂપ બાર પ્રકારનો ચુદરત્તરર્થ
અંગીકાર કર.

ત્યાર પછી તે અગ્નિમિત્તા બાપો શ્રમણે-
પાસક સકડાલપુત્રના એ અર્થને ‘તહ’ આ
પ્રમાણે કહી વિનયપૂર્વક સ્વીકારે છે.

તત્પશ્યાન શ્રમણોપાસક સકડાલપુત્ર કૌટુંબિક
પુરુષાને બોલાયે છે, બોલાયીને તે આ પ્રમાણે
કહે છે તે દેવાણુપ્રિયા ! પરિક્રિયા યાગ્ય
સ્થને ઉપસ્થિત કરે. એ સ્થમાં શીખ્યાગી
બથક બેડાયેલા દોવા બેઠેલ. બથકોની
ખરી અને પૂછટું સગજું દોનું બેઠેલ.
સિમડાં રંગાયેલાં દોવાં બેઠેલ. એનાં
કંડાબરણ સ્વાર્ણમય દોવા બેઠેલ અને
દોરડીઆ સ્વર્ણમય તારાણી ખચિત દોવી
બેઠેલ. સ્વર્ણમય થંદા ચૂનાની દોરડીઆ
આથે બદ્ધ બેઠેલ અને નાથ સ્વાર્ણમદિત
દોવી બેઠેલ. બથકોના બાપો દુપર
નીચકબચના છેડા દોવા બેઠેલ. આ
બથકો તરુણ દોવા બેઠેલ. એ નાના
પ્રકારની આજીએડી મદિત અને પંદિયા-
એવી

ધર્મં સોચ્ચા નિસમ્મ હટ્ટ-તુટ્ટા સમણં
ભગવં મહાવીરં વંદદ્ધ નમંસદ્ધ, નમંસિત્તા
એવં વયાસી—“સદ્દહામિ ણં, ભતે!
નિમ્મંયં પાવયણં જાવ સે જહેયં
તુમ્હે વયહ, જહા ણં દેવાણુપ્પિયાણં
ઐતિએ મ્હવે ઝગ્ગા મોગા જાવ
પવ્વહયા, નો સલુ અહં તહા સંચાએમિ
દેવાણુપ્પિયાણં ઐતિએ મુણ્ઢા મ્હવિત્તા
જાવ અહં ણં દેવાણુપ્પિયાણં અતિએ
પંચાણુવ્વહયં સત્ત-સિવગ્ગાવહય દુવા-
લસવિહં ગિહિ-ધમ્મં પઠિવગ્ગિ-
સ્સામિ ।”

“અહામુહં, દેવાણુપ્પિયા ! મા
પઠિવંઘં કરેહ ” ।

૨૧૭. તદ્દ ણં સા અગ્ગિમિત્તા મારિયા
સમણસ્મ ભગવઓ મહાવીરસ્સ ઐતિએ
પંચાણુવ્વહયં સત્તસિવગ્ગા-વહયં દુવાલસ-
વિહં માયગ-ધમ્મં પઠિવગ્ગદ્ધ, પઠિ-
વગ્ગિત્તા સમણં ભગવં મહાવીરં
વંદદ્ધ નમંસદ્ધ, વંદિત્તા નમંસિત્તા તમેવ
યમ્મિયં જાણ-પ્પવરં દુગ્ગદ્ધ દુરહિન્ના
જામેવ દિગ્ગિ પાલ્લમ્મયા તામેવ દિગ્ગિ
પઠિગ્ગયા ।

૨૧૮. ગ્ગ ણં મમ્મણે મગ્ગવં મહાવીરે
અમ્મયા વયાદ્ધ પોત્તનપુગ્ગાઓ
નયગાઓ મહમ્મંચવજાઓ પઠિનિમ્મ-

અવધારી, પ્રસન્ન અને સંતુષ્ટ થઈ શ્રમણ
ભગવંત મહાવીરને વંદન-નમસ્કાર કરે છે.
વંદન-નમસ્કાર કરીને આ પ્રમાણે કહે છે.
ભગવન! હું નિર્ઝન્ય પ્રવચન ઉપર શ્રદ્ધા
કરું છું. યાવત જે તમે કહો છો તે યથાર્થ
છે. જે પ્રકારે દેવાનુપ્રિય એવા આપની
પાસે ધણા ઉચ્ચ કુળના, ભોગ કુળના સત્તિઓએ
યાવત્ પ્રવચ્ચા શ્રદ્ધા કરી છે તે પ્રમાણે
હું દેવાનુપ્રિય પાસે મુંઢિત થઈને પ્રવચ્ચા
શ્રદ્ધા કરવા સમર્થ નથી. પરંતુ હું આપ
દેવાનુપ્રિય પાસે પાંચ અણુમત અને સાત
શિક્ષામત રૂપ બાર પ્રકારના યદસ્પર્ધમને
અંગીકાર કરીશ.

(ભગવંને કહ્યું) : હે દેવાનુપ્રિય! તમને મુખ
યાથ તેમ કરે, પરંતુ પ્રતિજ્ઞા ન કરે.

ત્યાર પછી તે અગ્ગિમિત્તા શ્રમણ ભગવાન
મહાવીરની પાસે પાંચ અણુમત અને સાત
શિક્ષામત રૂપ બાર પ્રકારના યદસ્પર્ધમને
સ્વીકારે છે. સ્વીકાર કરીને શ્રમણ ભગવંત
મહાવીરને વંદન અને નમસ્કાર કરે છે,
વંદન અને નમસ્કાર કરીને તે જ પાર્નિક
યાત્ર ઉપર આરૂઢ થાય છે અને જે દિશાથી
આવી હતી તે દિશામાં પાછી આવે છે.

તદનન્તર શ્રમણ ભગવાન મહાવીરે અન્ય
શ્રાવકો દ્વિત્વે પાલાશપુર નગરથી અને
સદસ્સંચયન દેવાનથી નીકળે છે અને

છઠ્ઠા પાઠનિગચ્છિતા બહિયા જળવય-
 વિહારં વિહરહ ।
 નીકળીને દેશ-દેશાન્તરમાં વિહર-
 સદાલપુત્રે સમળોવાસરૂ તત્પથૈત્ સઠ્ઠાલપુત્ર અમણીપાસક થયો
 જાવ અને જીવાજીવે કરવા લાગ્યો શાતા થઈને જીવન વ્યતીત
 કરવા લાગ્યો ત્યાર પછી મંબલીપુત્ર વિ-
 શ્વતાન્તરે સાંભળીને આજીવિ-
 સઠ્ઠાલપુત્રે અમણ નિર્ગન્ધ-
 અમણ છે, તો નિર્ગન્ધ-
 નીકળીને દેશ-દેશાન્તરમાં વિહર-

२११. तए णं से सदा लुपुते
जाए अमिगय-जु
विहरइ।

[illegible]

તે વારે સકડાલયુત શ્રમણોપાસક મંજલી-
યુત ગોશાલકને આવતો હોય છે, આવતો
કેંદને તેનો આદર કરતો નથી, તેને આપતો
નથી. આદર નહિ કરતો અને નહિ આપતો
તે શ્રેયો મેંડા રહે છે.

૨૨૨. તદ્દર્શનં સે ગોસાલે મંત્રલિપુત્તે સદાલ-
પુત્તેણં સમળોવાસણં અણાદાદ્ગ-
માણે અપરિજાણિજ્જમાણે પીઢ-ફલગ-
સિજ્જા - સંચારદ્ઢયાણ સમળસ્સ
ભગવંતો મહાવીરસ્સ ગુણ-કિત્તણં
કરેમાણે સદાલપુત્તં સમળોવાસય
એવં વયાસી—“આગણં, દેવાણુ-
પ્પિયા ! હહં મહા-માહણે” ? ।

૨૨૩. તદ્દર્શનં સે ગોસાલે મંત્રલિપુત્તે સમળોવાસણં
ગોસાલં મંત્રલિપુત્તં એવં વયાસી—
“કેણં દેવાણુપ્પિયા ! મહામાહણે” ?

૨૨૪. તદ્દર્શનં સે ગોસાલે મંત્રલિપુત્તે સદાલ-
પુત્તં સમળોવાસયં એવં વયાસી—
“સમળે ભગવં મહાવીરે મહામાહણે” ।

“સે કેણદ્ઢેણં, દેવાણુપ્પિયા !
એવં વુચ્ચહ—સમળે ભગવં મહાવીરે
મહામાહણે ।”

“એવં યલુ, સદાલપુત્તા ! સમળે
ભગવં મહાવીરે મહામાહણે ડવ્વપ્પ-
ણાણ-સંમળધરે જાવ મહિય-પૂદણ
જાવ સચ્ચકમ્મ-સંપયા-સંપડત્તે । મે
તેણદ્ઢેણં, દેવાણુપ્પિયા ! એવં વુચ્ચહ
મમળે ભગવં મહાવીરે મહામાહણે” ।

“આગણં, દેવાણુપ્પિયા ! હહં
મહાગોવે” ?

“કેણં, દેવાણુપ્પિયા ! મહાગોવે” !

ત્યાર પાઠ અભયોપાસક સકકાલપુત્ર વડે
નહિ આદર પામેલો અને નહિ જાણેલો
ગોશાલક પીઢ-ફલક, શય્યા અને સંચાર
ભાટે અભય ભગવંત મહાવીરનાં ગુણદીર્ઘન
કરતો અભયોપાસક સકકાલપુત્રને આ પ્રમાણે
બોલ્યો : હે દેવાનુપ્રિય ! અહીં મહામાદન
આવ્યા હતા !

ત્યારે તે સકકાલપુત્ર અભયોપાસકે કહ્યું :
હે દેવાનુપ્રિય ! મહામાદન ગોણું છે !

ત્યારે મંબલીપુત્ર ગોશાલકે કહ્યું : અભય
ભગવંત મહાવીર મહામાદન છે.

સકકાલપુત્ર : દેવાનુપ્રિય ! આ દેવગી કહો છો
કે અભય ભગવાન મહાવીર મહામાદન છે !

ગોશાલક : સકકાલપુત્ર ! ખરેખર અભય
ભગવાન મહાવીર, મહામાદન, ઉગ્ગમ્મ જ્ઞાન-
દર્શનને ધારણ કરનાર, યાવતુ જન્મિ-ન્યુનિ
કરાર્યેશ અને પૂજિત છે, યાવતુ નય-
કર્મની અપેક્ષી યુક્ત છે. તે કારણથી
હે દેવાનુપ્રિય ! અભય ભગવાન મહાવીર
મહામાદન છે.

ગોશાલક : દેવાનુપ્રિય ! અહીં ‘મહાદેવ’
આવ્યા હતા !

સકકાલપુત્ર : દેવાનુપ્રિય ! મહાદેવ ગોણું છે !

“આગે જા, દેવાણુપ્પિયા ! इहं
महा-धम्मकही ?”

“કે જા, દેવાણુપ્પિયા ! महाधम्म-
कही ?”

“સમણે ભગવં મહાવીરે મહા-
ધમ્મકહી !”

“સે કેણદ્દેણં સમણે ભગવં મહા-
વીરે મહા-ધમ્મકહી ?”

“एवं खलु, देवाणुप्पिया ! समणे
भगवं महावीरे महइ-महालयसि
संसारंति बहवे जीवे नस्समाणे
विणस्समाणे खज्जमाणे छिज्जमाणे
भिज्जमाणे लुप्पमाणे विलुप्पमाणे
उम्मग - पडिवन्ते, सप्पहविप्पणदुठे
मिच्छत्त-यलाभिभूए अट्टविह-कम्म-
तम-पडल-पडोच्छन्ते, बहूहि अट्ठेहि
य जाव बागरणेहि य चाउरताओ
संसारफंत्ताराओ साहसिय नित्तारेइ ।
मे तेणदुठेणं, देवाणुप्पिया ! एव
बुच्चइ समणे भगवं महावीरे महा-
धम्मकही !”

“આગે જા, દેવાણુપ્પિયા ! इहं
महानिज्जामए ?”

“કે જા, દેવાણુપ્પિયા ! महा-
निज्जामए ?”

“સમણે ભગવં મહાવીરે મહા-
નિજ્જામણ !”

“ને કેણદ્દેણં ?”

ગોશાલક : देवानुप्रिय ! अर्हो भदानिर्भक्षी
आव्या दता !

સકકાણપુત્ર દેવાનુપ્રિય ! भदानिर्भक्षी
हाए छे !

ગોશાલક : अभए भगवान भदावीरे भदा-
धर्भक्षी छे.

સકકાણપુત્ર : क्या अभिप्रायशी अभए
भगवान भदावीरने भदाधर्भक्षी कहे छे !

ગોશાલક : दे देवानुप्रिय ! अं प्रभाणुं भदे-
अर अभए भगवान भदावीर अत्यंत
विशाल संसारभां नाश पाभता, विनाश
पाभता, असए कसता, छेदता, भेदता,
छुटत यता, विडुटत यता, उन्मार्गने प्राप्त
यथेसा, सन्मार्गशी भूता पदेसा, भिरमा-
त्तना भए वटे पराभव पाभेसा, अने आह
प्रकारता कर्भक्ष अंधकारता समुद्रशी
दंकायेसा यण्ण छेवाने यण्ण अर्हो यावत
व्याकरणे-इनरे वटे आर भनिक्ष भंसा-
सत्वीशी येताना दाये पार छेनाइ छे. ते
देतुथी दे देवानुप्रिय ! अंभ कदेवाय छे दे
अभए भगवान भदावीरे भदाधर्भक्षी छे.

ગોશાલક : देवानुप्रिय ! अर्हो भदानिर्भक्ष
(भोदा कर्भक्षर) आव्या दता !

સકકાણપુત્ર : देवानुप्रिय ! भदानिर्भक्ष
हाए छे !

ગોશાલક : अभए भगवान भदावीरे भदा-
निर्भक्ष छे.

સકકાણપુત્ર : अंभ आ देतुथी कहे छे !

ઉપાસકદશાંગ
ભગવાન

“એવં જલુ દેવાણુપ્પિયા ! સમણે ગોશાલકઃ દેવાનુપ્રિય ! શ્રમણુ ભગવાન મહાવીરે સંસાર-મહાસમુદ્ધે મહાવીર સંસારરૂપ પામતા, વિનાશ પામતા, યાવત્ વિલુપ્ત વહેવે જીવે નસ્તમાણે વિણસ્તમાણે પામતા, બુડતા, અત્યંત બુડતા, ગોથાં આતાં જાત્ર વિલુપ્તમાણે ઇપ્પિયમાણે ધમ્મમર્દિય બધુણુ છવોને ધર્મબુદ્ધિ રૂપ પોતાના હાથે નિબુદ્ધમાણે ઉપ્પિયમાણે સાહત્થિ નિર્વાણરૂપ તીરની સન્નુપ્પ થોતાના હાથે નાવાગ નિવાણ-તીરાભિમુદ્ધે સાહત્થિ નિર્વાણરૂપ છે. તે હેતુથી, હે દેવાનુપ્રિય ! સંસારવેદ ! સં તેણદ્દેણં, દેવાણુપ્પિયા ! એમ કહેવાય છે કે, શ્રમણુ ભગવાન મહાવીરે એમ કહેવાય છે. મહાનિર્જામણ”.

૨૨૫- તણ નં સે સદાલપુત્તે સમણોવાસણ ત્યાર બાદ સકકાલપુત્ર શ્રમણોપાસકે મં ખલી- ગોસાલ મંજલિ-પુત્ર એવં વયાસી— પુત્ર ગોશાલકને આ પ્રમાણે કહ્યું : હે દેવાનુ- “તુલ્લે નં દેવાણુપ્પિયા ! ઇય-નયવાલી, પ્રિય ! તમે આતા છક (અવસરને બાણનારા) જાવ ઇય-નિજ્જા, ઇય-વિણાણ-પત્તા, એ પ્રમાણે નયવાલી-નીતિના શાં ઇય-ઝવણસલદ્ધા, ઇય-વિમાયરિણં અને વિજ્ઞાનપ્રાપ્ત છે. તો તમે મારા ધર્મ પમ્મં નં તુલ્લે મમ ધમ્માયરિણં મહાવીરેણ એમ કહેવાય છે. અર્થ બુદ્ધ નથી અર્થાત્ હું ધમ્મોવણમણં મગવયા મહાવીરેણ આર્ય અને ધર્મોપદેશક કરવાને સમર્થ નથી. સદ્ધિ વિવાદ કરેના ?”

“નો નિણદ્દે સમદ્દે” !

“સે કેણદ્દેણં, દેવાણુપ્પિયા ! એવં દેવાનુપ્રિય ! એમ શા હેતુથી કહો છો પુચ્ચદ-નો જલુ પમ્મં તુલ્લે મમ તમે મારા ધર્મોવાર્ય યાવત્ ભગવાન મહા- ધમ્માયરિણં જાવ મહાવીરેણ સદ્ધિ વીરની સાથે વિવાદ કરવાને સમર્થ નથી. વિવાદ કરવા સમર્થ નથી. “મદાયપુત્તા ! સે મહાનામણ ગોશાલકઃ હે સકકાલપુત્ર ! જેમ કેદ પુરિમે લલ્લે મુગ્ધ નાવ નિજ્જ- તરુણ, બલયાન, યુગવાન, ઉત્તમ સિલ્લોવરણ એમ મદં એવં વા, દુલ્લસં ઉપ-નન થયેલો, યાવત્ નિપુણુ શિદ્ધપને”.

વા, સૂર્યં વા, કુક્કુડં વા, તિત્તિરં
વા, વટ્ટયં વા, લાઘયં વા, કલ્પયં
વા, કવિજલં વા, વાયસં વા, સેળયં
વા હત્યંસિ વા, પાયંસિ વા, સુરંસિ
વા, પુચ્છંસિ વા, પિચ્છંસિ વા,
સિર્ગંસિ વા, વિસાળંસિ વા, રોમંસિ
વા, જહિ-જહિ ગિણ્હ, તહિ-તહિ
નિચ્ચલં નિષ્ફલં ધરેદ્ । એવામેવ
સમણે ભગવં મહાવીરે મમં વહ્હિ
અટ્ઠેહિ ય હેઝ્ઠિ ય જાવ વાગરણેહિ
ય જહિ-જહિ ગિણ્હ, તહિ-તહિ
નિષ્પટ્ટપસિણ-વાગરણં કરેદ્ । સં
તેણદ્ઢેણં, સદ્દાલપુત્તા ! एवं वुच्चद
नो यत्तु पभू अहं तव धम्मपरिगणं
जाव महावीरेणं मदि विवाद
करेत्तए” ।

૨૨૭. તાણં સં સદ્દાલપુત્તે સમણોવામણ
ગોમાલં મંતલિપુત્ત એવં વવામી—
“જમ્હા ણં, દેવાણુણિયા ! તુચ્છે
મમ ધમ્માપરિયસ્સ જાવ મહાવીરમ્મ
સંતિહિ, સત્ત્વેહિ સત્તિપ્પહિ મમ્મપ્પહિ
ભાવેહિ ગુણવિસત્તણં કરેહ, તમ્હા ણં
અહં તુચ્છે પારિહારિણં પીઠ જાવ
સંપારગણં ઉવતિમંતેમિ ।” નો ચેવ
ણં ધમ્મોત્તિ વા, તવોત્તિ વા, મં
ગચ્છત્ત ણં તુચ્છે મમ કુમ્મારાવણેમુ
પારિહારિણં પીઠ-ગચ્છત્ત જાવ ઓગિ-
પ્પિત્તાણં વિહરહ ।”

શ્રેયેષો દેવ, તે એક મોટા અગ્ર, પેટા,
ચૂકર, ફકડા, લીતર, વર્તક (વટેર), લાતક,
કપોત, કપિજલ, કાગડા અથવા બાગ
પક્ષીને હાથે, પગે, ખરીએ, પૂંછડે,
પીંછાંએ, સિંગડે, ચૂકરના ઘંતો કે રૂંવાટે-
ન્યાં ન્યાં પકડે ત્યાં ત્યાં નિદ્રા અને
સ્પન્દનરહિતપણે ધારણ કરી શકે છે, એ
પ્રમાણે ધ્રમણ ભગવાન મહાવીર અને પણ
અર્થો, દેતુઓ, યાત્રુ ઉત્તરો વટે ન્યાં ન્યાં
પકડે ત્યાં ત્યાં નિરુત્તર કરે છે. તે દેતુથી
સકલસપ્ત ! હું અમ કહું છું કે હું તારા
ધર્મોચાર્ય યાત્રુ ભગવાન મહાવીરની સાથે
વિવાદ કરવાને સમર્થ નથી.

ત્યાર બાદ અભ્યુપાસક સકલસપ્તે મંબલી-
પુત્ર ગોશાલકને આ પ્રમાણે કહ્યું : દેવાણુ-
પ્રિય ! જેમકે તમે માગ ધર્મોચાર્ય યાત્રુ
ભગવાન મહાવીરના વિવશાન, સ્વપ્ન, તથા
પ્રકારના સામ્રાજ્યો વટે શૂન્યરીતેન કરો
છો, તેથી હું તમને પાછા આપવા કોચ
પીડ, આત્મન યાત્રુ સંસ્વારક વટે આમંત્રણ
કેરું છું. પરંતુ ધર્મ અથવા તપની જરૂરથી
કરેનો નથી. આરે તમે બને બને મન
કુબલાગની કુકાનેથી પ્રતિજ્ઞાકિ પીડ,
ફલક યાત્રુ મહાત્મ કર્તવિ રિતે.

૨૨૮. તણ જં સે ગોસાલે મંબલિપુત્તે
સદાલપુત્તસ્સ મળણોવાસયસ્સ એય-
મટ્ઠં પઢિમુણેહ પઢિમુણેતા કુમ્ભારા-
વળેમુ પાઢિહારિયં પીઢ જાવ ઓગિ-
હિતાણં ત્રિહરહ ।
જં સે ગોસાલે મંબલિપુત્તે
મળણોવાસયં જાહે નો
આવવળાહિ ય પળ્ણ-
લાહિ ય ત્રિળ્ણવળાહિ
ળાઓ ચાલિત્તણ
મળિણામિત્તણ
પોલાસ-
મ

તપથાત્ મંબલીપુત્ત ગોશાલક સકકાલપુત્ત
શ્રાવકની આ વાત સ્વીકાર કરે છે અને
એની કકાનોમાંથી પ્રાતિહારક પીઠ આ-
ગ્રહણ કરીને આવત્ વિહરે છે.
ત્યાર પછી તે મંબલીપુત્તને
પાસક સકકાલપુત્તને
થી, પ્રજાપના
કરીને અપે
નિર્ગમ્ય

ઉપાસકદશાંગ
સકકાલપુત્ત
કરે છે અને
પીઠ આ-

પાસક સકડાલપુત્રને જ્યારે સામાન્ય કથન થી, પ્રજાપના (વિવિધ પ્રદપણ)થી પ્રતિભાવ કરીને અને વિજ્ઞાપના (અનુનય) કરીને પ્રવચનથી ચલાયમાન કરવાને, સમર્થ થતો નથી ત્યારે થાકેલો, ખિન્ન થયેલો અને અતીવ દુઃખિત થયેલો તે પોલાશપુર નગરથી નીકળે છે અને બહારના દેશોમાં વિહરે છે.

તદનન્તર સકડાલપુત્ર શ્રમણોપાસકને ધડ
 શીલવ્રત વગેરે વડે ચાવત્ આત્માને ભાવિત
 કરતાં યૌદ્ધ વર્ષ વ્યતીત થઈ ગયાં. જ્યારે
 તેને પંદરશું વર્ષ ચાલતું હતું ત્યારે રાત્રિના
 મધ્ય સમયે (ધર્મજગલનાં શ્રમણ ભગવંત
 યાવત ને પોપચશાલાનાં ધર્મપ્રજાપતિનો સ્વ
 મહાવીરની પાસેથી મધ્યસ્થા લાગ્યો.
 કરીને વિચરતા લાગ્યો.
 ત્યારે સકડાલપુત્ર શ્રમણોપાસકની
 મધ્યસ્થાનિઝ ગાંડ દેવ આવ્યાં.

૨૨૨. તદ્દં નં સે દેવે દ્યૌઃ નીલુપ્પલ
જાવ અસિ ગહાય સદ્દાલપુત્તં સમણો-
વાસયં એવં વયાસી—(જહા ચુલની-
પિપ્પસ તદ્દેવ દેવો ડવસગ્ગં કરેદ્દ ।
નવરં એવકેવકે પુત્તે નવ મંસ-સોલ્લદ
કરેદ્દ) જાવ કનીયસં ઘાણ્દ, ઘાણ્ત્તા
જાવ આયંચદ્દ ।

૨૨૩. તદ્દં નં સે સદ્દાલપુત્તે સમણોવાસદ્દ
અમીદ્દ જાવ વિહરદ્દ ।

૨૨૪. તદ્દં નં સે દેવે સદ્દાલપુત્તં સમણો-
વાસયં અમીયં જાવ પાસિત્તા ચડત્તયંપિ
સદ્દાલપુત્તં સમણોવાસયં એવં વયાસી
—“હંમો સદ્દાલપુત્તા ! સમણો-
વાસયા ! અપત્તિય-પત્તિયા ! જાવ
ન મંજસિ તત્તો જા દ્ધમા અગ્ગિમિત્તા
મારિયા ધમ્મ-સહાદ્ધયા, ધમ્મ-વિદ્ધ-
ગ્ગિયા ધમ્માણુરાગ-રત્તા સમ-મુહ-
કુલ્લ-સહાદ્ધયા, તં તે સાઝો ગિહાઝો
નીળેમી, નીળિત્તા તવ અગ્ગઝો ઘાણ્મિ,
ઘાણ્ત્તા નવ મંસ-સોલ્લદ કરેમિ,
કરેત્તા આદાણ-મરિયંમિ કઢાહ્યંસિ
અદ્દહેમિ, અદ્દહેત્તા તવ માયં મંસેણ
પ આયંચામિ, જહા નં ત્તુમં અદ્દ,
અદ્દ જાવ વવરોવિજ્જમિ” ।

તે દેવે એક મોટી નીલકમલ જેવી તલવાર
લઈને સકડાલપુત્ર શ્રમણોપાસકને આ પ્રભાણે
કહ્યું : જેમ ચુલનીગિતાને કહ્યું હતું તેમ
અહીં પણ કહેવું, અને તેમજ દેવ ઉપસર્ગ
કરે છે, પરંતુ એક-એક પુત્રના નવ-નવ
માંસના ખંડ કરે છે યાવત્ સૌથી નાના
પુત્રનો ધાત કરે છે. ધાત કરીને તેનાં લોહી
અને માંસ વડે તેના શરીરને છાદે છે.

ત્યારે તે સકડાલપુત્ર શ્રમણોપાસક ભયરહિત
થઈ અચલિતભાવે યાવત્ રહે છે.

ત્યાર બાદ તે દેવે સકડાલપુત્ર શ્રમણોપાસકને
નિર્ભય યાવત્ એઈને માથી વાર પણ
સકડાલપુત્ર શ્રમણોપાસકને આ પ્રભાણે
કહ્યું : આપ્રાર્થિત-મરણની પ્રાર્થના કરનાર
દે સકડાલપુત્ર શ્રમણોપાસક ! જે તું શીલ-
વ્રતાદિક ભાંગીશ નહિ તો જ આ તને
ધર્મમાં સદાય કરનારી, ધર્મમાં દિનીય,
ધર્મના અનુરાગ વડે રંગાયેલી અને મહાન-
પણે ભુખ-દુઃખમાં સદાય કરનારી તારી
અગ્નિત્રિપા બાધોને તારા પોતાના પદેથી
લઈ આવીશ અને લાવીને તારી સામે
ધાત કરીશ, ધાત કરીને નવ માંસના ટુકડા
કરીશ, અને આંધળથી ખરેલા ટુકડામાં
હડાગીશ, હડાગીને તારા શરીરને નોંચ અને
લોહી વડે છાંટીશ. જેથી તું આત્મપાનની
અર્થાત્ પગાંધીનતાથી પીડિત રહેને જીવન-
થી મુક્ત રહેશ.

સદાલપુત્રે સમણોવાસપૂર્વક વિહરે।
 રૂઢિ તો જ નં સૈ દેવે સદાલપુત્રં સમણો-
 વાનયં દોચ્ચંપિ તત્ત્વંપિ એવં વયાસી સમણો-
 —“હંભો સદાલપુત્રા ! તં કેવ મળઈ।

[illegible]

વિમાણે હવવન્ને જાવ મહાવિદેહે
વાર્મે મિજિસહિદ્દા નિનલેવઓ ।

સત્તમસ્સ અદ્દગસ્સ હવાસગદસાણં
સત્તમં સદ્દાલપુત્તમજ્જયણં સમત્ત ।

વિશેષ એ કે સકડાલપુત્ર અન્તમાં સંલેખના
કરી, શરીર ત્યાગી અરુણભૂત વિમાનમાં
ઉત્પન્ન થયો અને થાવત્ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં
જન્મ મહણુ કરીને સિદ્ધ પદે પામશે.

સાતમું અધ્યયન સમાપ્ત.

અધ્યયન આઠમું મહાશતક

૨૩૮. બહુમસ્ત ઉક્તેવઝો, એવં હલુ, જમ્બૂ !
તેણં કાલેણં તેણં સમણં રાયગિહે
નયરે ! ગુણસિલે વેણુ । સેણિ
રાયા ।

આઠમા અધ્યયનનો ઉપોદ્ધાત કહેવો
હોય ! એ પ્રમાણે ખરેખર તે કાળે
અને તે સમયે રાજગૃહ નગર હતું. ત્યાં હુણ
શીલ નામક ઐત્ય હતું. શ્રેણિક રાજ રાજ્ય
કરતો હતો.

૨૩૯. તન્ય જં રાયગિહે મહાસયણ નામં
ગાહાવર્ક પરિવસદ, બહુલે, જહા
આણંતો । નવરં બહુ હિરણ-કોડીઓ
મકમાંઓ નિહાણ-પૂજનાઓ, બહુ
હિરણ-કોડીઓ સકમાંઓ બુદ્ધિ-
પૂજનાઓ. બહુ હિરણ-પૂજનાઓ, બહુ
મકમાંઓ પવિત્ર-પૂજનાઓ, વળે
વયા દસગંભાત્તિસણ વળે ।

તે રાજગૃહ નગરમાં મહાશતક નામે શહેરપતિ
રહેતો હતો. તે ધનવાન અને આનં
શ્રમણોપાસકની નમ સહિત આઠ હિરણ્યકોટિ
કાંસ્ય શહેર, કાંસ્ય સહિત આઠ હિરણ્યકોટિ
નિવાનમાં શહેર, કાંસ્ય સહિત આઠ હિરણ્યકોટિ
કોટિ વૃદ્ધિમાં વ્યાપે શહેર અને કાંસ્ય સહિત
આઠ હિરણ્યકોટિ ધન-ધાન્યાદિના વિસ્તારમાં
શહેરી હતી. તેને ત્યાં દસ હજાર ગાયો
એક મજ એવાં આઠ મજો હતાં, ગરુડ
૮૦ હજાર ગાયો હતી.

૨૪૦. તસ્મ જ મહામયત્ત્વ સેવર્ક-
પામોક્કાઓ તેસ્મ માગ્ગિયાઓ હોત્વા,
અહીંજ નાવ મુલ્લાઓ ।

તે મહાશતકની ભાર્યા રેવતીને કલ્પર-
પિતાના ધરથી આવેલ આઠ હિરણ્યકોટિ
અને દસ હજાર ગાયોનાં એક મજના
વિશાળ આઠ મજો હતાં. ગાંધીની ખાર

૨૪૧. તસ્મ જ મહામયત્ત્વ સેવર્ક-
પામોક્કાઓ તેસ્મ માગ્ગિયાઓ હોત્વા,
અહીંજ નાવ મુલ્લાઓ ।

તે મહાશતકની ભાર્યા રેવતીને કલ્પર-
પિતાના ધરથી આવેલ આઠ હિરણ્યકોટિ
અને દસ હજાર ગાયોનાં એક મજના
વિશાળ આઠ મજો હતાં. ગાંધીની ખાર

ભારિયાણં કોલ-ધરિયા એમમેગા
હિરણ-કોડી એમમેગે ય વણ દસ-
ગો-સાહસિણં વણં હોત્યા ।

શ્રીઆને પોતપોતાના ઘરેથી આવેલ એક-
એક દિરુણ્યકાટિ અને દશ-દશ લગ્નર
ગાયોનું એક-એક વ્રજ હતું.

૨૪૨. તેણં કાલેણં તેણં સમણં સામી
સમોસદે । પરિસા નિગ્ગયા । જહા
ભાણંદો તહા નિગ્ગચ્છહ । તહેવ
સાવપ-ધમ્મં પહિવ્જજહ । નવરં અટ્ટ
હિરણ-કોડીઓ સકંસાઓ ઉચ્ચારેદ,
અટ્ટ વયા, રેવદ્દ-પામોવલાહિ તેરસાહિ
ભારિયાહિ અવસેસં મેઠ્ઠણવિહિ પન્ચ-
વલાહ । સેસં સવ્વં તહેવ ઇમં વળં
ણ્યાસુવં અભિગ્ગહં અભિગ્ગહહ—
“કલ્લાકલ્લિં વળં કપ્પહ મે
વેદોણિયાણ કંસ-પાર્સેણ હિરણ-
ભરિયાણ સંવવહરિત્તણ” ।

તે કાળે અને તે સમયે મહાવીર સ્વામી
સમોસર્પા, પરિપદ વાંદવાને નીકળી. મહા-
શતક પણ આનંદની જેમ વંદન કરવાને
નીકળે છે અને તેમજ આવકધર્મને
અંગીકાર કરે છે, પરંતુ કાર્ય સંદિગ આઠ
દિરુણ્યકાટિ અને આઠ વ્રજના પરિભ્રમણે
હચ્ચાર કરે છે. આટલી મર્યાદા રાખે છે.
તથા રેવતી પ્રમુખ તેર ભાગ્યાં શિવાય
અવશેષ મૈથુનવિધિનો ત્યાગ કરે છે.
બાકી બધું તેમજ બાળ્યું, આવા પ્રકારનો
અભિચર અદબ કરે છે. દમયંત્રે બે દ્રોણ
જટલી કાર્યપાત્રમાં બરેલી સ્વર્ગમુદ્રાઓ
વડે વ્યવહાર (વ્યાપાર) કરેલાં અને કરાયે છે.

૨૪૩. તણં જે સે મહાસયણ સમણોવાસણ
જાણ અભિગય-જીવાજીવે જાવ
વિહરહ ।

ત્યાર બાદ મહાસયક અભિગૃહાગમક થયા
અને ને જીવ અને અજીવ તત્ત્વનો શાના
ચર્ચ ચાલતુ વિચરતા છાંયો.

૨૪૪. તણં જે સમણે ભગવં મહાવીરે વહિયા
જળવચવિહારં વિહરહ ।

ત્યાર પછી અમલુ ભગવાન મહાવીર વિદાર
કરી મયા અને અન્ય વનપદોમાં વિચરતા
છાંયો.

૨૪૫. તણં જે તેમિ રેવદ્દાણ માસાવદ્દણાણ
અપ્પમા વણાદ પુવ્વરનાવરણ વાલ-
મમયણિ મુદ્દસ જાવ દમેસાણે
અસાણિણ—“પુવ્વરનાવરણ દમાણિ

ત્યાર બાદ રેવતી મુદ્દવર્તનને અન્ય શાંતિ
દિવસે અધ્યાપાત્રના અમલે કુદૃઢઅમલ
કરનાં આવા પ્રકારનો વિચાર કરેલ દરેક-
એ અભિગૃહ પરિપદ દેવ પાત્રને પાત્રને

[illegible][illegible]

૨૫૫. તદ્દં નં સા રેવદ્ ગાહાવદ્ગ્ની મહાસયયં
સમણોવાસયં દોઞ્ચંપિ તઞ્ચંપિ એવં
વયામી—“હંભો” ! તં ચેવ મણદ્,
સોઽપિ તદ્દેવ જાવ અણાદાદ્ગ્જમાણે
અપરિયાણમાણે વિહરદ્ ।

૨૫૬. તદ્દં નં સા રેવદ્ ગાહાવદ્ગ્ની મહા-
સયયણં સમણોવામણં અણાદાદ્ગ્જ-
માણી અપરિયાણમાણી જામેવ દિસ
પાઠ્ઠમ્ભૂયા તામેવ દિસં પડિમયા ।

૨૫૭. તદ્દં નં મે મહામયયે સમણોવામણ
પદમં યયામગ-પટિમં યયમંપંજિજતા
નં વિહરદ્ । પદમં અહા-નુત્તં જાવ
એવતારમંઽપિ ।

૨૫૮. તદ્દં નં મહામયયે સમણોવામણે તેજં
ઊગલેણં જાવ કિમે ધમણિમત્તણ
જાણ ।

૨૫૯. તદ્દં નં તરમ મહામયયસમ સમણો-
વામણસમ અગ્ગવા જયાદ પુઠ્ઠવરતા-
વરણવાલે ધમ્મ-જાગરિયં જાગર-
માણમ્મ અયં અગ્ગત્તિપ્પ ૪—“ત્વં
ચાનુ અહં દમેણં ઊગલેણં” જહા
જાણેદો તદ્દેવ અરચ્છિમ-માગ્ગત્તિય-

ત્યાર બાદ તે રેવતી યજ્ઞપત્નીએ મહાશયક
અમણોપાસકને બીજી વાર અને ત્રીજી વાર
આ પ્રમાણે કહ્યું : હે મહાશયક અમણો-
પાસક ! ઇત્યાદિ તેમજ કહે છે. ને (મહા-
શયક અમણોપાસક) પણ તેમજ યાવત
આદર નહિ કરતો, નહિ ધ્યાન આપતો
ધ્યાનમગ્ન રહે છે.

તે પછી જ્યારે મહાશયક અમણોપાસકે
આદર ન કર્યો અને ધ્યાન ન લીધું ત્યારે
તે રેવતી જે દિશા તરફથી આવી હતી તે
દિશા તરફ આવી ગઈ.

ત્યાર બાદ મહાશયક અમણોપાસક પ્રથમ
ઉપાસક પ્રતિભાને સ્ત્રીકારીને વિચારે છે.
પ્રથમ પ્રતિભાને યુવતી કયા પ્રમાણે પૂર્ણ
કરે છે. એમ અગિયાર પ્રતિભાઓને પૂર્ણ
કરે છે.

તત્પશ્યાન્ મહાશયક અમણોપાસક તે હરાર
તપ વરે યાવત્ કૃશ-કુર્બળ થયો અને
ધમનીઓ (નાટીઓ) વરે વ્યાપ્ત થઈ ગયો
અર્થાત્ તેની નસેનસ દેખાવા લાગી.

ત્યાર પછી તે મહાશયક અમણોપાસકને અન્ય
કોઈ દિવસે મધ્યરાત્રિના સમયે ધર્મજગત્
કરતાં આવા પ્રકારનો વિચાર થયો : આ
હરાર તપ વરે હું કૃશ થયો છું. ઇત્યાદિ
આનંદની જગત્ કહેવું. અને તે છેડતી
આત્માનિક સંતેષના આંતરિક કરીને,

[illegible][illegible][illegible]

આમોદત્તા રેવદં ગાહાવદ્ધંણિ એવં
વયાસી—“હંમો રેવદં! અપત્તિય-
પત્તિય ૪ એવં સ્વલુ તુમં અંતો સત્ત-
રત્તસ્સ ધલસણં વાહિણા અભિભૂયા
સમાણી મટ્ટ-દુહટ્ટ-વસટ્ટા અસમાહિપત્તા
કાલમાસે કાલં કિચ્ચા અહે દમ્મીસે
રયણ્ણમાણ પુટ્ઠવીણ લોલુપ્પચ્ચુણ
નરણ ચઝરાસીદ-વાસ-સહસ્સ-ટ્ટિદ્દામુ
નેરદ્દામુ નેરદ્દયત્તાણ ઉવવજ્જિહિસિ” ।

૨૬૩. તણ ણં સા રેવદં ગાહાવદ્ધણી મહા-
સણં સમણોવાસણં એવં વુત્તા સમાણી
એવં વયાસી—“હટ્ઠે ણં મમં મહા-
સયણ સમણોવાસણ, હીણે ણં મમં
મહામયણ સમણોવાસણ, અવજ્ઞાયા
ણં અહં મહાસયણં સમણોવાસણં,
ન નજ્જદ્ધ ણં, અહં કેણવિ કુમારેણં
મારિરિજ્જસ્મામિ” તિ ઘટ્ટુ ધ્રીયા
સત્થા ત્તસિયા ઉચ્ચિગ્ગા સંજામભયા
મણિયં ૨ પચ્છોમવવદ્ધ, પચ્છોમવિકત્તા
જેણેવ સણ ગિહે તેણેવ ઉવામચ્છદ્ધ,
ઉવાગચ્છિત્તા ઓહમ જાવ મિયાદ ।

૨૬૪. તણ ણં સા રેવદં ગાહાવદ્ધણી અંતો
મત્ત-વત્તમ્મ અત્તમણં વાહિણા અનિ-
ભૂયા મટ્ટ-દુહટ્ટ-વસટ્ટા કાલમાસે કાલં
કિચ્ચા દમ્મીસે રયણ્ણમાણ પુટ્ઠવીણ
મોલુપ્પચ્ચુણ નરણ ચઝરાસીદ-વાસ-

તેણે રેવતી શુદ્ધપત્નીને આ પ્રમાણે કહ્યું:
અપ્રાર્થિત (મરણ)ની પ્રાર્થના કરનાર દે
રેવતી! તું ખરેખર સાત રાતની (દિવસની)
અંદર અલસક (વિચ્ચિકિકા) રોગ વડે પીડિત
થઈ, આર્તધ્યાનની અત્યંત પરવશતાથી
કુખી થયેલી અસમાધિને પ્રાપ્ત થઈને
મરણ પામીને, રત્નપ્રમા પૃથ્વીના લોલુપાચ્ચુત
નરકમાં ચોરાથી લગ્ન વરસની સ્થિતિવાળા
નેરચિકામાં નારકપણે ઉત્પન્ન થઈશ.

મહાશયક અમણોપાસકના આ પ્રમાણે કહેવા
પર તે રેવતી શુદ્ધપત્ની બોલી: 'મહાશયક
અમણોપાસક મારા ઉપર ગુસ્સે થયેલ છે.
મહાશયક અમણોપાસક મારા ઉપર હીન-
ચિરમ થયો છે અર્થાત્ મહાશયક અમણો-
પાસક મારા પ્રત્યે કુર્માવતા રાખે છે, નથી
જાણતી કે તું કયા પ્રકારના શત્રુથી મર્યાદિશ.'
એમ વિચારી બયધીન થઈ, તાસ પામી,
અમર્યાદિ, હદિમ્મ થઈ અને અત્યંત બય
પામીને ધીમે ધીમે પાછી ચાલી ગઈ.
પાછી ગઈને જ્યાં પોતાનું પર છે ત્યાં
આવી, આવીને અપદન થયેલી કે મનની
દમ્મા જેની એવી ને ચાવન લાસ થઈ,
ચિન્નામમ્મ થઈ ગઈ.

ત્યાર પછી તે રેવતી શુદ્ધપત્ની સાત રાતની
અંદર અલસક વ્યાધિ વડે પીડિત થઈ
આર્તધ્યાનની અત્યંત પરવશતા વડે
કુખી થઈ કાલ સુન્નેય કાલ કરીને રત્નપ્રમા
નરકપૃથ્વીના લોલુપાચ્ચુત નરકમાં ચોરાથી

સહસ્ત-હિંદુસુ નેરહુસુ નેરહુતાણ ઉઝર વરસની સ્થિતિવાળા ઉપાસકશાંજ નેરચિઠા-
જવના ।

૨૬૫. તેણે કાલેજે તેણે સમણે સમણે તે કાલ તે સમયે શ્રમણુ ભગવાન મહાવીર
ભગવં મહાવીરે સમોસરણે જાવ પધાર્યા, યાવત્ પરિશદ ધર્મદેશના સાંભળી
પત્તિના પડિગયા ।

૨૬૬. "ગોયમા !" હ સમણે ભગવં મહાવીરે 'હે ગૌતમ !' એમ સંબોધી શ્રમણુ ભગવાન
એવં વચાસી— "એવં જલુ ગોયમા ! મહાવીરે આ પ્રમાણે કહ્યું : હે ગૌતમ !
એવં ગયગિદે નયરે મમં અતેવાસી અહીં રાજગૃહ નગરમાં મારે અન્તેવ
મહાનયણ નામં સમણોવાસણ પોસહ- શિષ્ય મહાશતક નામે શ્રમણુપાસક યોગ્ય
માયાણ અવચ્છિમ-મારણતિય-સલે- શાલામાં છેલ્લી મારણાન્તિક અને જોણે લાત
મયાણ ધુમિય-સરીરે ભત્તપાણપડિયા- કૃશ થયેલા શરીરવાળો અને જોણે લાત
દક્ષિણ-વાતં-જળવકાંમાણે વિહરહ । પાણીનું પ્રયાપ્તિયન કયું છે એવો, કાલની
દરકર નહિ કરતો વિચરે છે.

૨૬૭. તાણ જાં તમ્મ મહાસયણસ્સ રેવહી તે મહાશતકની પત્ની રેવતી મહોન્મ-
માતાવડની મના જાવ વિકલ્લમાણી થયેલી યાવત્ ઉપરનાં વજ્રને કાઢી નાખતી
સંખેવ પોમહગાલા જેણેવ મહાસયણ પૌત્રશાલામાં મહાશતક પાસે આવી,
તેણેવ આગયા, મોહિમાય જાવ એવં આવીને મોહોન્મદને બતાવવા લાગી,
વચાસી— "તેવ જાવ દોચ્ચપિ તત્ત્વપિ અને આ પ્રમાણે બોલી : 'હે મહાશતક !'
એવં વચાસી ।

૨૬૮. તાણ જાં મે સમાયણ નમણોવાસણ ત્યાર પછી તે રેવતી મહાશતકની ન્યાય-
માતાવડની મના જાવ વિકલ્લમાણી થયેલી યાવત્ ઉપરનાં વજ્રને કાઢી નાખતી
સંખેવ પોમહગાલા જેણેવ મહાસયણ પૌત્રશાલામાં મહાશતક પાસે આવી,
તેણેવ આગયા, મોહિમાય જાવ એવં આવીને મોહોન્મદને બતાવવા લાગી,
વચાસી— "તેવ જાવ દોચ્ચપિ તત્ત્વપિ અને આ પ્રમાણે બોલી : 'હે મહાશતક !'
એવં વચાસી ।

વયાસી—જાવ ઉવવજ્જિહિસિ, “નો
 સ્વલુ કપ્પદ, ગોયમા ! સમણોવાસગસ્સ
 અપચ્છિમ જાવ જૂસિયસરીસ્સ ભત્ત-
 પાણપડિયાઙ્કિચ્ચયસ્સ પરો સંતેહિ
 તચ્ચેહિ તહિણ્હિ સઘ્ભૂણ્હિ અણિદ્ઠેહિ
 અકંતેહિ અપ્પિણ્હિ અમણ્ણેહિ અમણા-
 મેહિ વાગરણેહિ વાગરિત્તણ્હિ.” તં
 ગચ્છ ણં, દેવાણુપ્પિયા ! તુમં મહાસયયં
 સમણોવાસયં એવં વયાહિ—“નો સ્વલુ
 દેવાણુપ્પિયા ! કપ્પદ સમણોવાસગસ્સ
 અપચ્છિમ જાવ ભત્તપાણ પડિયા-
 ઙ્કિચ્ચયસ્સ પરો સંતેહિ જાવ વાગરિ-
 ત્તણ્હિ. તુમે ય ણં દેવાણુપ્પિયા !
 રેવદ્દિ ગાહાવદ્ધણી સંતેહિ ૪ અણિદ્ઠેહિ
 ૫ વાગરણેહિ વાગરિયા ! તં ણં તુમ
 એયસ્સ ઠાણસ્સ આલોણ્હિ જાવ
 અહારિહં વ પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જાહિ”।

૨૬૧. તણ્હિ ણં તે ભગવં ગોયમે સમણસ્સ
 ભગવઓ મહાવીરસ્સં “તહ” ત્તિ
 એયમદ્ઠં વિણણ્ણં પટિમુણ્ણે, પટિ-
 મુણિત્તા, તઓ પટિણિવસમદ્ધ, પટિણિ-
 વગમિત્તા રાયગિદ્દં નયરં મજ્ઞં-મજ્ઞેણં
 અણુપ્પાયિમદ્ધ, અણુપ્પવિમિત્તા જેણેવ
 મહામયમ્મ સમણોવામયસ્સ ગિદ્દે
 જેણેવ મહામયણ મમણોવામાણ નેણેવ
 ઉવાગચ્છદ્ધં।

કથું : યાવત્ તું (સાત દિવસમાં અલસક
 બ્યાધિથી મરીને નરકમાં ઉત્પન્ન થઈશ.) તો
 હે ગૌતમ! અપદિમ-છેટકી મારણાન્તિક
 સંલેખના વડે જનું શરીર ક્ષીણ થયું છે
 અને ભક્તપાનનું જોણે પ્રત્યાખ્યાન કર્યું છે
 એવા શ્રમણોપાસકને સત્ય, તથ્ય અને
 સદ્ભૂત હોવા છતાં પણ અનિષ્ટ, અનિષ્ઠ-
 નીય, અપ્રિય, અમનોજ્ઞ, અમનામ-અમનો-
 હર શબ્દો વડે બીજને કહેવું તે યોગ્ય
 નથી, માટે હે દેવાનુપ્રિય! તું જ અને
 મહાશતક શ્રમણોપાસકને આ પ્રમાણે કહે
 કે : ‘હે દેવાનુપ્રિય! અપદિમ મારણાન્તિક
 સંલેખના વડે ક્ષીણ શરીરવાળા અને યાવત્
 ભક્તપાનનું પ્રત્યાખ્યાન કરનાર શ્રમણો-
 પાસકને સત્ય યાવત્ અનિષ્ટ કથન વડે
 બીજને ઉત્તર આપેા કહીને નથી. હે
 દેવાનુપ્રિય! તે કેવળી શુદ્ધપત્નીને સત્ય (૪)
 છતાં અનિષ્ટ (૬) વચનો વડે ઉત્તર આપેા
 છે. માટે તું એ સ્થાનની આલોચના કર
 અને યથાયોગ્ય પ્રાયશ્ચિત્તનો સંસ્કાર કર.

ત્યાર બાદ ભગવાન ગૌતમ શ્રમણ ભગવંત
 મહાવીરના એ કથનને ‘તદ્ગમિ કટ્ટી
 વિનયપૂર્વક સંસ્કાર કરે છે, સંસ્કાર કરીને
 ત્યાંથી નીકળે છે, નીકળીને રાજશુદ્ધ નગરના
 મધ્ય ભાગમાં થઈ પ્રવેશ કરે છે. પ્રવેશ
 કરીને જ્યાં મહાશતક શ્રમણોપાસકનું પર
 છે અને જ્યાં મહાશતક શ્રમણોપાસક છે,
 ત્યાં પહોંચે છે.

ગચ્છિતા સમર્ણ ભગવં મહાવીરં વદદ્
નમંસદ્, વંદિતા નમંસિતા સંજમેણં
તવસા અપ્પાણં ભાવેમાણે વિહરદ્ ।

તપ વડે આત્માને ભાવિત કરવા વિચરવા
લાગ્યા.

૨૭૪. તદ્દ પં સમણે ભગવં મહાવીરે અન્નયા
કયાદ્ રાયગિહાઓ નયરાઓ પઢિણિ-
વલ્લમદ્ પઢિણિવલ્લમિત્તા વહિયા
જળવય-વિહારં-વિહરદ્ ।

તે પછી શ્રમણ ભગવાન મહાવીર અન્ય
ઠાઈ દિવસે રાજગૃહ નગરમાંથી નીકળે છે,
નીકળીને બહારના દેશોમાં વિચરણ કરવા
લાગ્યા.

૨૭૫. તદ્દ પં સે મહાસયદ્ સમણોવાસદ્
યહૂંહિ સીલ જાવ ભાવેત્તા વીસં
વાસાદ્ સમણોવાસગ-પરિયાયં પાઠ-
ણિત્તા, એકવારસ ઉવાસગપઢિમાઓ
સમ્મં કાણં ફાસિત્તા, માસિયાદ્
સંલેહુણાદ્ અપ્પાણં જૂસિત્તા, સદ્ધિ
મત્તાદ્ અણસણાદ્ છંદેત્તા, આલોદ્દ-
પઢિવત્તે સમાહિપત્તે કાલમામે કાલં
યિચ્છા સોહમ્મે કપ્પે અરુણવડિમ્મ
યિમાણે દેવત્તાદ્ ઉવવન્ને । ચત્તારિ
પલિઓવમાદ્ ટિદ્ધિં । મહાવિદેહે વાને
મિજ્જિહિદ્ધિં ।

નિવગ્ગેવો ।

ત્યાર બાદ મહાશતક શ્રમણોપાસક ધણું
શીક્ષત્રત વગેરે વડે યાવત્ આત્માને ભાવિત
કરીને વીસ વરસ સુધી શ્રમણોપાસક
પર્યાયને પાળીને અગિયાર ઉપાસક પ્રતિમા-
ઓને સમ્યક પ્રકારે કાપા વડે રસર્પીને
ભાસિક સંલેખના વડે પોતાને દૃશ્ય કરીને
સાઠ બક્ત અનશન વડે પૂર્ણ કરીને
આલોચના અને પ્રતિબંબણ કરીને સમાપિને
પ્રાપ્ત થઈ, મરણ સમયે કાલ કરીને સૌંદર્ય
દેવલોકમાં અરુણાવતંસક વિમાનમાં દેવ
થયા. તેની ચાર પદ્ધતિઓની નિમિત્ત કરી
છે. ને મહાવિદેહ કાલમાં ૪૦૦ યજ્ઞ કરી
સિદ્ધિ પામશે.

અંતમાં પૂર્વવત્ નિર્ણય કરેલો.

અધ્યયન દસમું સાલિહીપિતા

૨૮૦. દસમસ્ત ઉક્તેવો, એવં હલુ જન્મુ। દસમા અધ્યયનનો ઉપોદ્ધાત કહેવો તેણે કાલેણ તેણે સમણં સાવત્થી સુધર્મા સ્વામીએ કહ્યું: હે જન્મુ! તે જ નયરી। કોટુણુ ચેરુ। જિયસત્તુ તે સમયે આવસ્તી નગરીમાં સાલિહીપિતા નામે તયા। તત્ત્વ જ સાવત્થીએ નયરીએ હેતુ: તે આવસ્તી નગરીમાં રાજા નિતશ્ચુ હતો। સાલિહીપિયા નામ ગાહાવર્ડ પરિવસદ, તે આવસ્તી નગરીમાં તે સંપન્ન અને વડ્ઢે દિને। ચત્તારિ હિરણકોબીઓ યહપતિ રહેતો હતો. તેને ચાર હિરણ્યકોટિ અને નિહાણ-પડનાઓ, ચત્તારિ હિરણ-દીપ્ત-તેજસ્વી હતો. આર હિરણ્યકોટિ બાજે કોબીઓ, બુદ્ધિ-પડનાઓ, ચત્તારિ શૂંકેલી અને ચાર હિરણ્યકોટિ થન-ધાન્યાદિના હિરણ-કોબીઓ પક્તિયાર-પડનાઓ. વિસ્તારમાં લગાડેલી હતી. તેને દસ-દસ ચત્તારિ વયા દસ-ગોમાત્સિણ બેઠાર ગાયોનાં ચાર જાતે હતાં. એટલે વાણ। કમ્મુણી માનિયા। હંબર હંબર ગાયો હતી. શાલ્યુની બાર્યા હતી.

૨૮૧. નામો ગમોમદે। જહા આણવો મહાવીર સમોસર્યા. આનંદની પેઠે તે નહેવ નિદિ-ધમ્મ પદ્ધિવજ્ઞદ। જહા યહથથમ્મને સ્વીકારે છે, અને કામદેવની કામદેવો નદા જેટલુ પુત્રે ઉવેત્તા જમ જયેષ્ઠ પુત્રને સ્થાપીને ચોપથશાલામાં વામદ-માલાદ નમણત્ત્વ મગવજો શ્રમણ સ્વીકારીને પ્રતિભાએ ઉપસર્ગ રહિત તે જ પદાવોરમ્મ ધમ્મ-પણ્ણનિ ઉવણવજાજો આવકની પ્રતિભાએ કામદેવના વૃત્તાન્તમાં કે સુતપાણ બિહિદ્દ। નવર નિલ્લવણાજો નહેવ રીતે કહેવી. કામદેવના વૃત્તાન્તમાં કે સુતપાણ ત્રણ બિહિદ્દ। ત્વ કામદેવ-નામણ છે ને પ્રભાણે અહીં કહેયું: ચાવત્ત સોવમ ત્વજામગદિ ઉવામગ-પદ્ધિમાઓ નહેવ કંપે કરણકોટિ કંપમાં અડુણ્ણીય વિમાનમાં કેવદ્દમે ઉપમ બંધવ્વ ચાવ મોલમ્મ કંપે કરણકોટિ થયાં. ત્યાં તેની ચાર પદ્ધિપ્રમત્તની સ્થિતિ વિમાણે કેવદ્દમે ઉવવદ્દે। ચત્તારિ

વલ્લિજીવમાઈ ઠિઈ । મહાવિદેહે વાને
સિજ્જિહિદ્ । નિવમેવો ।

સત્તમસ્સ અગ્ગસ્સ ઉવાસગદસાણ
દસમં સાલ્લિહીપિયાજ્ઞયણં મમત્ત ।

ઉપસંહાર

૨૮૨. દસગ્ગહિ વણરસમે સંવચ્છરે વટ્ટ-
માણાણં ચિંતા । દગ્ગહિ વોમ
વાસાઈ સમણોવાસય-વરિયાઓ ।

૨૮૩. एवं खलु जम्बू ! समणेणं जाय सप-
त्तेणं मत्तमस्स अगस्स उवासगदमाण
दसमस्स अज्झयणस्स जयमदुटे
पणत्ते ।

૨૮૪. ઉવાસગદમાણં મત્તમસ્સ અગસ્સ ઈણો
ગુયમંપો । દમ અજ્ઞયણા ગુવક્કસગ્ગા
દમમુ વેવ દિવમેમુ ઉદ્દિસ્મિજ્જતિ ।
તઓ મુયગઘો સમુદ્દિસ્મિજ્જદ્,
અપુણ્ણવિજ્જદ્ દોમુ દિવમેમુ, અગં
યદેવ ।

ઉવાસગદગાઓ મમત્તાઓ

છે. ને મહાવિદેહ શેવમાં ઉત્પન્ન થઈને
મોક્ષ પામશે.

ઉપસંહાર

‘દશે શ્રાવકાને પંદરમા વર્ષે’ ચિન્તા-ધર્મ-
પ્રસન્નિ મુગ્ધ વર્તવાનો વિચાર થાય છે.
અને દશે શ્રાવકો ત્રીસ વરસ અમણીપાસક
પર્યાયમાં રહ્યા.

એ પ્રભાણે દે જમ્બૂ ! યાવત નિર્વાણને
પ્રાપ્ત થયેલા અમણી અગત્યત મદાવીશે
ઉપાસકદશાંગના દસમા અધ્યયનનો આ
અર્થ કહ્યો છે.

ઉપાસકદશા નામક સાતમા અંગમાં એક
શુનકેય છે. દસ અધ્યયન છે. એકદશમા
સ્વર અર્થે પાઠ છે. દસ દિવસમાં તેનો
પાઠ પૂરો થાય છે. એમ દરવાળી શુનકેયનો
પાઠ થઈ આવે છે, એ દિવસમાં આનો પાઠ
પૂરો કરવાની અનુમતિ પણ આપી છે.

ઉપાસકદશાંગ સમાપ્ત.

સૂત્ર-ગાથાઓ

२५ अष्ट-गाथाओ

वाणिज्यामे चम्पा दुबे य वाणास्सीए नयरीए ।
आलभिया य पुरवरी कपिलपुरं च बोद्धव्वं ॥ १ ॥

पोलासं गयगिहं साक्थीए पुरीए दोन्नि भवे ।
एए उवासगाणं नयरा खलु होन्ति बोद्धव्व ॥ २ ॥

निवनंदं-भट्ट-मामा धन-बहुल-पूत-अग्निमिता य ।
रेवई-अस्सिणि तह फग्गुणी य भज्जाण नामाई ॥ ३ ॥

ओट्टिणाण-पिनाए माया वाहि-धण-उत्तरिज्जेय ।
भज्जा य पुच्चया दुव्वया निरुवसग्गया दोन्नि ॥ ४ ॥

अरणे अरुणाभे खलु अरणप्पह अरणकत्तं-सिट्ठे य ।
अरुणज्जाय य छट्ठे भूय-वडिसे गवे कीले ॥ ५ ॥

नाठी-गट्ठि-असीई-सट्ठी-य-सट्ठी-दत्त-सहस्सा ।
अग्निण चत्ता चत्ता एए वडयाण य कोडीओ ॥ ६ ॥

वारस अट्ठारस अट्ठारस निविहं अट्ठारसाइ नेयं ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ ७ ॥

उल्लण-दन्वयण-फले अविभगपुव्वट्ठणे सणाणे य ।
वारस अट्ठारस अट्ठारस निविहं अट्ठारसाइ नेयं ॥ ८ ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ ९ ॥

मत्त-विज्जेवण-पुक्के आभरणं धूव-वेज्जाइ ॥ १० ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ ११ ॥

मत्त-विज्जेवण-पुक्के आभरणं धूव-वेज्जाइ ॥ १२ ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ १३ ॥

मत्त-विज्जेवण-पुक्के आभरणं धूव-वेज्जाइ ॥ १४ ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ १५ ॥

मत्त-विज्जेवण-पुक्के आभरणं धूव-वेज्जाइ ॥ १६ ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ १७ ॥

मत्त-विज्जेवण-पुक्के आभरणं धूव-वेज्जाइ ॥ १८ ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ १९ ॥

मत्त-विज्जेवण-पुक्के आभरणं धूव-वेज्जाइ ॥ २० ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ २१ ॥

मत्त-विज्जेवण-पुक्के आभरणं धूव-वेज्जाइ ॥ २२ ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ २३ ॥

मत्त-विज्जेवण-पुक्के आभरणं धूव-वेज्जाइ ॥ २४ ॥

भययोवक-गुण-घण नागे साहुट-जेमण-उपपाणे य ।
धनंण नि-चोवीमं वारस य कोडीओ ॥ २५ ॥

સંગ્રહગાથાઓનો અર્થ

આ સંગ્રહગાથાઓ એ શાસ્ત્રનો મૂળ પાઠ નથી. નિર્ચુલિકારે આ ગાથાઓમાં સંપૂર્ણ શાસ્ત્રનો સાર આપ્યો છે, તેનો ભાવાર્થ આ પ્રમાણે છે :

૧ શાવક અને તેની નગરીઓ

૩ વિશેષ ઘટના

વાણિજ્યગામમાં એક	
શાવક યથા :	આનંદ
થંપામાં :	હામદેવ
વારાણસી :	સુલનીપિતા અને મુરાદેવ
આલબિકા :	મુલશયતક
હાસ્તિપદ્યપુર :	કુંડકોલિક
પોલાશપુર :	સકડાલપુત્ર
રાજગૃહ :	મહાશયતક
શાવકની :	નન્દિનીપિતા અને સાલિદીપિતા

૧ આનંદ :	અવધિજ્ઞાન અને ગૌતમ સ્વામીનો સંદેહ.
૨ હામદેવ :	પિશાચનો ઉપસર્ગ અને શાવકનું અત મુખી દેહ રહેવું.
૩ સુલનીપિતા :	પિશાચ દ્વારા માતા ભગ્નાના વધનું કથન માંભગીને વિચલિત થવું.
૪ મુરાદેવ :	પિશાચ દ્વારા ૧૬ બયંકર રોગ ઉત્પન્ન કરવાની ધમકી અને વિચલિત થવું.

૨ શાવકની પત્નીઓ

૧ આનંદની	શિવાનંદા
૨ હામદેવની	બદ્ધા
૩ સુલનીપિતાની	શ્યામા
૪ મુરાદેવની	ધન્યા
૫ મુલશયતકની	બહુલા
૬ કુંડકોલિકની	પુષ્પા
૭ સકડાલપુત્રની	અગ્નિનિયા
૮ મહાશયતકની	રેવતી આદિ નેર
૯ નન્દિનીપિતાની	અગ્નિની
૧૦ સાલિદીપિતાની	શાદરુની

૫ મુલશયતક :	પિશાચ દ્વારા મગ્ધપતિ નાશ કરવાની ધમકી અને તેનું વિચલિત થવું.
૬ કુંડકોલિક :	દેવ દ્વારા ઉત્તરીય તથા અંગ્રહી દેવી તથા શ્રેયાલકના મનની પ્રશંસા કરવી, કુંડકોલિકની દંડના અને દેવનું નિરુદ્ધન થવું.
૭ સકડાલપુત્ર :	મુલના અગ્નિનિયા પત્નીને મનની સ્પર્શિત કરવા અને કુંડીની ધમકી નિરુદ્ધ કરવી.

નિશ્ચયિતવાદ્યું ખડન અને
સકડાલપુત્રના ગોશાલકના
મતને હાકીને તેના મતના
અધુયાયી થયા.

નિયતિવાદનું
મહાશયુત્રના
મતને ઊડીને તેના
અસુચાથી થયા.
: રેવતીના ઉપસર્ગ, મહાશયતક ૧૦
દ્વારા રેવતીના ભાવિ નરક-
ગમનનું કથન અને અસુચિત
મહાવીર દ્વારા તેને અસુચિત
બનાવીને પ્રાયશ્ચિત્ત કરવાનો
આદેશ.
આ બા-નેને છવનમાં કંઈ
ઉપસર્ગ નથી પડયો.

१० गन्धिर्न्यपिता) आ जनेने
साक्षिपिता) उपनयनं नथी
मद्यु थया पछी स्वर्गभां आस
मद्युलां विमानोनां नाम
... अट्टु
... अट्टु
... अट्टु

મરુથુ થયા પછી સ્વર્ગમાં
થયેલાં નિમાનેનાં નામ

१	आनन्द	अटुष्ट
२	आमदेव	अटुष्टाव
३	अनुनीपिपा	अटुष्टाव
४	अनुदेव	अटुष्टाव
५	अनुदेव	अटुष्टाव
६	अनुदेव	अटुष्टाव
७	अनुदेव	अटुष्टाव
८	अनुदेव	अटुष्टाव
९	अनुदेव	अटुष्टाव
१०	अनुदेव	अटुष्टाव

442-4471 2100

- [illegible]

સુધર્ણા માહરોની સંખ્યા : ૧૨ કડોડ ત્રણ વેલકા અર્થ (૨) બ્યા

- ૧૨ કશોડ ત્રણ કોત્રોમાં
 વિભાજના અર્થાત્ (૧) નિધાન
 (૨) વ્યાપાર (૩) ઘર એવં
 સામાન રૂપમાં, અત્યેકમાં
 આર કશોડ, અત્યેક ૨
 ૧૮ કશોડ, અત્યેક કોત્રમાં
 ૬ કશોડ, અત્યેક કોત્રમાં
 ૬ કશોડ, અત્યેક કોત્રમાં
 ૬ કશોડ, અત્યેક કોત્રમાં

નન્દિનીપિતા : ૧૨ કદાદ, અત્યેક ક્ષેત્રમાં
 આદિદીપિતા : ૧૨ કદાદ, અત્યેક ક્ષેત્રમાં
 કદાદ : ૨૪ કદાદ, અત્યેક ક્ષેત્રમાં
 કદાદ : ૧૨ કદાદ, અત્યેક ક્ષેત્રમાં
 કદાદ : ૧૨ કદાદ, અત્યેક ક્ષેત્રમાં
 કદાદ : ૧૨ કદાદ, અત્યેક ક્ષેત્રમાં

૭ અભિગ્રહ અર્થોત્ત બોધ્ય વસ્તુઓની મર્યાદા

આનંદ આદિ શ્રાવકોએ નીચે લખેલી
૨૧ વાતોમાં મર્યાદા રાખી હતી :

- ૧ ઉત્તમ : સ્થાન કદો પછી શરીર
હજીવાના કામમાં આવતું
અંગેચ્છું.
- ૨ દંડવજ્જ : દંડવજ્જ.
- ૩ કુલ : કુલ.
- ૪ અબધંગલ : અબધંગલ અર્થોત્ત માલિય
કરવાતું તેલ.
- ૫ ઉન્નદન : ઉન્નદન અર્થોત્ત અંગેચ્છું
માલિય કરવા માટે
સુમધિગ વૃક્ષ.
- ૬ નહાણ : સ્નાનના માટે પાણીનું
પરિમાણ.
- ૭ વસ્થ : વસ્થ, પહેરવાનાં કપડાં.
- ૮ વિલેપન : વિલેપન, વાંકન. કસ્તૂરી
આદિ લેપ કરવાનાં કંચો.
- ૯ ધુપ : ધુપ, ફૂલ, માતા આદિ.
- ૧૦ આભૂષણ : આભૂષણ.
- ૧૧ ધૂપ : ધૂપવળી વગેરે.
- ૧૨ પેશ્ય : પેશ્ય, શરબત, કંઈ પીવળી
વસ્તુઓ.
- ૧૩ ભક્ષ્ય : ભક્ષ્ય, પકવાન વાં મીઠાઈ.
- ૧૪ યોગન : યોગન અર્થોત્ત યોગના,
આને દિવસોમાં બિહારનું
પ્રુષ્ઠ બોધન હતું.

- ૧૮ માહુર : માહુર, યોગ, જાડ વગેરે
બોધન.
- ૧૯ જેમણ : દહીંવણ, પીઠા, પાપડ,
આદિ બોધન ઉપરાંત
આવાના ઉપયોગમાં
આવતી વસ્તુઓ.
- ૨૦ ધામે : ધામે, દુધા, નાં,
તેરીવર, વાદળાં વગેરે
ધામે પીરાને માટે.
- ૨૧ તરનેત : તરનેત, તરનેત, તરનેત
તેમાં પાવન, તરનેત
મળતા.

૮ અવધિજ્ઞાનની મર્યાદા

જે શાસીને સ્વયં જાન નહોતી હતી,
અને તે જિજ્ઞાસુ બન્યા હતા, તેને
લખેલ છે તે પ્રમાણે છે, અર્થ ૧૮, ૧૯ :

- ૧૯૧ દિશા : ૧૯૧, ૧૯૨, ૧૯૩,
૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૬, ૧૯૭,
૧૯૮ અને ૧૯૯.
- ૧૯૨ દિશા : ૧૯૨, ૧૯૩, ૧૯૪, ૧૯૫,
૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯.
- ૧૯૩ દિશા : ૧૯૩, ૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૬,
૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯.
- ૧૯૪ દિશા : ૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૬, ૧૯૭,
૧૯૮, ૧૯૯.
- ૧૯૫ દિશા : ૧૯૫, ૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮,
૧૯૯.
- ૧૯૬ દિશા : ૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯.
- ૧૯૭ દિશા : ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯.
- ૧૯૮ દિશા : ૧૯૮, ૧૯૯.
- ૧૯૯ દિશા : ૧૯૯.

